

Glasilo Mestne občine Novo mesto,
številka 2, letnik 2018

**NOVO
MESTO**

Intervju Franci Bratkovič

Počitniške dejavnosti za otroke in mladino

Prijateljstvo z ruskim mestom Togliatti

PIŠE PRIHODNOST.

0 naslovnici

Novo mesto, pogled z Marofa

KAZALO

3	Uvodnik	31	Vrtec Pedenjped
4	Županova kolumna	32	Vrtec Ciciban
5	Koliko občane stane	34	Kaj hrani arhiv na gradu Grm?
10	Novomeški kolaž	35	Drevoredi po novem brez divjih kostanjev?
12	Prispevki svetniških skupin	36	Očistili smo brežine reke Krke
15	Intervju Franci Bratkovič	36	Posebnosti v prihodnosti
16	Dialog o prihodnosti EU tudi v Novem mestu	37	Alarmna sporočila za gasilce
17	Točka VEM odslej kot SPOT svetovanje	38	Celovita promocija dolenskega turizma
18	Dr. Jože Gričar o strategiji razvoja	38	Novomeški polmaraton
19	Partnerska mesta	39	Anton Podbevšek Teater
21	Pametna, trajnostna in vključujoča občina	40	Abonmajska sezona v KCJT
22	Visoke šole urenjujejo cilje	42	Tri desetletja likovnih delavnic
23	Počitniške dejavnosti za otroke in mladino	44	Rastoča knjiga
28	Ohranjanje domorodnih vrst rib v reki Krki	45	Poletje na gradu Grm
30	OŠ Bršljin OŠ Brusnice	46	Dajmo priložnost slovenščini
31	OŠ Šmihel	47	Križanka

POGLED V PRIHODNOST

Foto: Tomaž Grdin

Novo mesto

Glasilo Mestne občine Novo mesto

UREDNIK

Damijan Šinigoj

KOORDINACIJSKI ODBOR

Meta Retar, Tina Cigler, Peter Žunič Fabjančič, Urban Kramar, Nataša Jakopin, Monika Gabrič, Marko Drobňjak

NASLOVNICA

Peter Žunič Fabjančič

JEZIKOVNI PREGLED

Kaja Cvelbar in Maša Slana

PRODUKCIJA

KONVIKT, Novo mesto

SPLETNA STRAN

www.novomesto.si

NAKLADA

13.200 izvodov

IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA

Gregor Macedoni, župan

JUNIJ 2018

ISSN C508-4547

Dolenjska in Bela krajina sta kot švicarski sir, povsem preluknjane. V okolici Novega mesta je nič koliko jam in v eno najglobljih brezen v tem delu Slovenije, le slabo uro vožnje iz Novega mesta, v katerem bomo (upam) kmalu dosegli globino 500 m, prihajajo jamarji iz bližnje in daljne okolice. Slovenski jamarji pridejo radi, ker smo Dolenjci gostoljubni, Srbi, Bosanci, Črnogorci, ker pri njih tako globokih jam nimajo, a prihajajo celo iz Rusije ter iz Švedske! Prav vsi pa se po prvem obisku vsako leto vračajo. Rus Yuri že maja, ko se vrača domov, kupi letalsko vozovnico za naslednje leto ...

Pa se za te obiske novomeškim jamarjem ni treba kaj dosti truditi. Z lastnikom gozda, kjer se nahaja vhod v jamo, smo se dogovorili, da nam dovoli taboriti, nabavimo nekaj hrane in pijače in to je to. Vse ostalo za nas delajo naravne danosti. Dobro, da smo družabni in dobri jamarji, seveda tudi pomaga ...

Pred leti, preden sem se kot jamar preselil v manj »civilizirane« okoliše, pa sem kot pisatelj in urednik dobival »normalne« obiske. Na obisk so prihajali pisatelji in pisateljice iz vseh koncev sveta in seveda so se vsi hoteli sprehoditi po starem centru Novega mesta. Nisem turistični vodič, a ker je mesto tako polno zgodovine, se mi niti ni bilo treba kaj preveč truditi. Obisk muzeja, malce situl in halštata, sprehod čez Breg in ob srednjeveškem obzidju, mimo nekdanjih vrat v mesto, Kapitelj, rotovž, pa seveda zelena Krka. In so bili vsi več kot navdušeni!

Niso opazili mestnega centra, dobesedno utopljenega v avtomobilski pločevini in tranzitnega prometa, srednjeveško mesto s 600-letno zgodovino so verjetno videli, kakršno bi moralo biti. Da je vsak trgovec ali obrtnik oglaševal svojo storitev s tablo, ki jo je verjetno napravil njihov osnovnošolski otrok, jih ni motilo; celo tabla, zapičena sredi pločnika, ki je kazala, v katero smer je kitajska restavracija, se jim ni zdela moteča ... Pa razpadajoče fasade, po katerih je bilo napeljana nešteto različnih kablov tudi ne. Na srečo je večino

arhitekture zakrivalo ogromno in košato drevje ... Nekaj več ko sto let star železen most v mesto se jim je zdel čudovit, niso jih motile luknje v pločniku, navduševal jih je pogled na novomeško veduto, Breg s Kapitljem.

Dobro, nekaj tega lahko pripišemo duhu časa, bile so pomembne druge stvari, potem je prišla kriza in ni bilo denarja ... A kriza je bila tudi za Ljubljano. Ali pa Celje in Koper, če se primerjamo z mesti, po velikosti podobnimi Novemu mestu!

Morali so priti drugi ljudje, da se je premaknilo. Res je, menda ni več krize, a tudi ko je pred leti še ni bilo in smo (tudi zdajšnji župan) predlagali, da bi center zaprli za promet, smo dobili odgovor, da to ni mogoče. Z milijon argumenti.

Očitno se da. Če imaš Novo mesto rad, kot piše v svoji kolumni župan Macedoni. In če imaš vizijo. Pa ekipo. Pa sposobnost prepričati ljudi, da ti sledijo. Kajti preden bo Novo mesto na Glavnem trgu zacvetelo brez pločevine, bo verjetno še kar nekaj razbijanja in gradnje.

Pred kratkim se je neke nedelje na poti iz Trsta, kjer so se pogovarjali o turističnem sodelovanju, v Novem mestu zaustavila prijateljica iz Srbije. Bili so štirje – iz muzeja, turistične organizacije, občine in ministrstva. In so si po kavici ob Krki zaželeli ogledati še mesto. Ne glede na to, da sem zdaj bolj kot ne po gozdovih in pod zemljo, sem se še spomnil, kako »prodatik« moje rodno mesto. A sem pozabil, kakšno je videti trenutno. Ko so kukali na gradbišče, mi je bilo kar malo nerodno in sem raje kot raztrgan dohtar govoril o zgodovini mesta in jih silil proti Kapitlju, pa se niso dali. Sem moral celo na telefonu na občinski strani poiskati idejne zasnove, saj jih je zanimalo, kaj pravzaprav počnemo. In so bili navdušeni. Niso videli gradbišča in gradbenih ograj, videli so v bližnjo prihodnost! Prijateljica mi je, preden so odšli, naročila, naj županu čestitam. Ga še nisem videl od takrat, pa saj menda bere glasilo ...

GRADIMO PRIHODNOST SKUPAJ IN STRASTNO

Gregor Macedoni, župan

Konec maja je občinski svet potrdil Strategijo razvoja Mestne občine Novo mesto do leta 2030 kot osrednji občinski razvojni dokument. Zastavljena vizija se glasi:

»MESTNA OBČINA NOVO MESTO JE S SVOJIMI NASELJI PAMETNA, TRAJNOSTNA IN VKLJUČUJOČA OBČINA ZA BIVANJE, DELOVANJE TER DRUŽENJE V REGIONALNEM, NACIONALNEM IN ČEZMEJNEM PROSTORU.«

Strategija jasno izraža, da želi novomeška občina okrepiti položaj v regionalnem, nacionalnem in čezmejnem prostoru. Da se je v zadnjih letih veliko spremenilo pri pogledu zunanjih deležnikov na položaj Mestne občine Novo mesto, povedo številni Novomeščani, ki so aktivni izven lokalnega okolja. Tudi sami spremljamo razvojne projekte in aktivnosti drugih občin in tako nas opazujejo tudi drugi. Prav je, da se zavedamo obstajanja številnih dobrih praks in izvedenih projektov, po katerih se lahko zgledujemo. Ponosni pa moramo biti na tista področja, kjer smo prvi oz. najboljši in s tem zgled drugim.

Razširjeni povzetek vizije naše občine se nadaljuje: *»Kot pametna občina se izkazuje v usmeritvi v stalni razvoj na vseh področjih in v uvajanje novih tehnologij tako v močno prisotnem gospodarstvu, okoljskih izzivih kakor tudi na področju družbenih dejavnosti. S svojim delovanjem in usmeritvami je prijazna okolju ter usmerjena k reševanju okoljskih problemov in skrbi za trajnostne ukrepe v dobrobit kakovosti življenja vseh svojih prebivalcev. Omogočiti želi kvalitetno, zdravo, varno in čisto bivalno okolje, urejeno infrastrukturo, zagotoviti bližino med krajem bivanja in delovnim mestom, nuditi dostopne storitve (zdravstvena oskrba, varstvo otrok, šole, uradi), zagotoviti možnosti za rekreacijo in druge pristočasne aktivnosti. S svojimi dejanji poskuša v največji meri vključevati vse prebivalce in ključne deležnike, dosega sporazume med njimi in svoj razvoj usmeriti v še boljšo prihodnost za bodoče rodove, ki bodo čutili pripadnost do MO Novo mesto.«*

Novo mesto bo v naslednjih desetih letih spremenilo svojo podobo v marsikaterem pogledu: mimo našega mesta bo zgrajena tretja razvojna os, na zahodu bo nova obvoznica mimo Češče vasi in Regrških košenic pomenila pomembno prometno razbremenitev mestnega središča; obe cesti pomenita tudi nova, prepotrebna mostova čez Krko. Krke pa ne bodo prečkali samo mostovi za avtomobile, ampak tudi brvi za pešce in kolesarje. Na Marofu bo začel nastajati arheološki doživljajski park. Ob zahodni obvoznici pa bo že to jesen novi olimpijski center sprejel kolesarje in atlete iz širše regije in mednarodnega prostora.

Vsi projekti, ki jih izvajamo v velikem številu, so namenjeni predvsem nam ... še več pa jih je namenjeno našim otrokom, vnukom in tudi ljudem, ki bodo prihajali od drugod. Teh je vsako leto več, kar lahko pripišemo jasno zastavljeni turistični strategiji in posameznikom, ki razvijajo turistične produkte ter storitve, ki so pomemben temelj širšega – trajnostnega razvoja naše države, regije in nenazadnje občine.

Zavedam se, da so infrastrukturni objekti zgolj ogrodje in zunanja podoba lokalne skupnosti. Temelj vsake skupnosti

Foto: Peter Žunič Fabjančič

so predvsem naši medsebojni odnosi, naša solidarnost do posameznikov, ki so tako ali drugače izključeni. Brez solidarne naravnosti do pomoči potrebnih bomo težko napredovali kot družba v celoti. In tukaj imajo neprecenljivo vlogo številne organizacije na področju sociale, zdravstva in humanitarosti.

Zadnja leta spremljamo odziv občanov na širše delovanje in stanje v naši občini. Občani so vsako leto bolj zadovoljni z razvojno naravnostjo občine in to daje mojim sodelavcem in meni dodatno vzpodbudo in zavezo, da na tej poti vztrajamo. Zame kot župana je največji privilegij, ko slišim naše občane reči, da je v naši občini lepo in prijetno živeti.

Strast je na številnih področjih gonilo razvoja. Strastni ljudje presegajo povprečje in premikajo meje. Pri urejanju skupnega, v javni sferi, strast posameznika ni dovolj. Potrebno je iskanje skupnih poti, ki pogosto niso optimalne. Sodelovanje, spoštovanje različnosti in hkrati vizionarski pogled so naše usmeritve pri vodenju lokalne skupnosti. Rad imam Novo mesto in zato pri vodenju občine lahko premagam marsikatero oviro. Vabim vas, da skupaj pišemo zgodbo Novega mesta naprej. Ker imamo radi Novo mesto.

KOLIKO OBČANE STANE INVESTIRANJE V INFRASTRUKTURO

STOPNJEVANJE DINAMIKE INVESTICIJ

Občine praviloma za investicije namenjamo približno 30 odstotkov letnih proračunov, preostali večinski del proračuna pa stalnim nalogam, kot so npr. urejanje prostora, delovanje vrtcev in šol oziroma socialni programi. Dinamika investicij Mestne občine Novo mesto v tem mandatu kaže, da je bilo prvo leto (2015) v znamenju sanacije občinskih financ, 2016 je bilo pretežno namenjeno načrtovanju, od lanskega leta se je obseg investicij močno povečal. V prihodnjih letih se bo ta trend nadaljeval. To stopnjevanje se jasno odraža tudi v številkah:

Leto	Realizirane investicije (v EUR)
2015	7.299.068
2016	8.829.651
2017	15.827.202

V lanskem letu nam je tako uspelo realizirati rekorden obseg investicij, ob tem pa je pomembno izpostaviti, da ambiciozna investicijska naravnost ni imela negativnega vpliva na stopnjo zadolženosti občinske blagajne. Od nastopa mandata se je zadolženost naše občine znižala iz 12.157.000 EUR (31. 12. 2014) na 11.461.268 EUR (31. 12. 2017).

Podoben trend je načrtovan tudi v že sprejetem proračunu za leto 2018, ki predvideva za dobrih 19 milijonov evrov investicij, in predlogu proračuna za leto 2019, v katerem za investicije predvidevamo 23 milijonov evrov. V zadnjih treh letih smo začeli intenzivno izkoriščati tudi državna in evropska sredstva, zato nas strokovnjaki že prepoznavajo kot eno najbolj dinamičnih in razvojno naravnanih okolij.

PREGLED OSREDNJIH INVESTICIJ

MESTNO JEDRO

Glavni projekt letošnjega leta bo končanje prenove mestnega jedra, ki smo jo začeli jeseni 2017. Prenova zajema celovito sanacijo komunalne in telekomunikacijske infrastrukture in prenovljeno podobo Glavnega trga, ki je bil nazadnje prenovljen v 50. letih prejšnjega stoletja. Celotna vrednost investicije znaša 7.008.351,87 EUR z DDV, računamo pa na dobrih 4,5 milijona evrov

ENERGETSKE SANACIJE

Projekt energetske sanacije, s katerim smo v lanskem letu prenovili 27 javnih objektov, je v Sloveniji priznan kot prebojen pilotni projekt, ki ga kot primer dobre prakse predstavljajo ugledne institucije (npr. Ministrstvo za finance, Inštituta Jožef Štefan in časnik Finance), posnemajo pa ga tudi že v Kranju, Celju in Novi Gorici. Z uspešno izvedbo in izbranim modelom financiranja preo javno-zasebnega partnerstva smo naredili ogromno za okolje, še več pa za otroke, ki objekte uporabljajo. Letni prihranek je enak povprečni letni porabi manjše občine ali 540 štiričlanskih gospodinjstev.

NOV VRTEC V BRŠLJINU

V začetku tega leta je svoja vrata odprl tudi novi vrtec v Bršljinu. Gre za prvo novogradnjo na področju predšolske vzgoje po več desetletjih. V objektu je prostora za okrog 110 otrok v šestih oddelkih. Objekt, vreden dobrih 800 tisoč evrov, je bil zgrajen v leseni montažni tehniki, otrokom in zaposlenim pa je na voljo šest igralnic, razdelilna kuhinja, dva prostora za dodatne dejavnosti, osrednji prostor, namenjen športnim aktivnostim, in prostori za vodstvo vrtca.

HIDRAVLIČNE IZBOLJŠAVE

Eden najboljšejših projektov zadnjih nekaj let so hidravlične izboljšave. Trenutno se zaključuje druga faza, ki po uvedbi

Foto: Peter Žumič Fabjančič

ultrafiltracije in koncu prekuhanja vode vključuje izgradnjo in prenovo cevododov in vodohranov. Zdajšnja kapaciteta vodovodnega sistema trenutno zadošča za slabi dve uri izpada, nove kapacitete pa bodo omogočale 24-urno zalogo pitne vode. Celotna naložba bo zagotovila dolgoročno varno oskrbo s pitno vodo na območju Mestne občine Novo mesto, Občine Straža, Občine Šentjernej, Občine Škocjan in Občine Šmarješke Toplice. Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Kohezijskega sklada. Vrednost del druge faze znaša 11.424.439,23 EUR oz. 13.937.815,87 EUR skupaj z DDV.

CESTA SKOZI VELIKE BRUSNICE

V letošnjem letu zaključujemo tudi zadnjo etapo rekonstrukcije regionalne ceste Gabrje-Ratež, ki poteka skozi naselje Velike Brusnice in vključuje ukrepe za izboljšanje prometne varnosti, izgradnjo pločnikov za pešce, novo cestno razsvetljavo in nove komunalne vode. Precejšen delež investicije predstavlja tudi ureditev vodotoka vzdolž ceste. Vrednost gradbenih del znaša 1.803.486,41 evrov. 1.445.116 evrov bo zagotovila Direkcija RS za infrastrukturo, 358.370,41 evrov pa občina.

CESTA SKOZI NASELJE ŠMIHEL

Z rekonstrukcijo prvega odseka ceste skozi naselje Šmihel nadaljujemo tudi z načrtnim urejanjem cestne infrastrukture na širšem šmihelskem območju. V letošnjem letu poteka prenova odseka med šmihelsko cerkvijo in Šukljetovo ulico, pred kratkim pa smo z državo že sklenili sodelovanje pri nadaljevanju del do odcepa za Košenice, kar bo predvidoma izvedeno v prihodnjem letu. Sledi še tretja faza na odseku med pokopališčem in cerkvijo.

Po zahtevnih projektih urejanja cestnih povezav na območju novomeškega zdravstvenega kompleksa, ureditvi preozkega prometnega grla na mostu čez Težko vodo, izboljšanju pretočnosti pri železniškem prehodu na Westrovi ulici, letos nadaljujemo z rekonstrukcijo Šmihelske ceste in gradnjo železniškega postajališča pri Šolskem centru Novo mesto. Urejanje cestne infrastrukture na tem območju pa želimo v prihodnje nadgraditi z izgradnjo šmihelske obvoznice.

VELODROM

V Češči vasi raste olimpijski vadbeni center za kolesarstvo, atletiko in triatlon Gre za osrednji projekt na področju športne infrastrukture, s katerim bomo pridobili objekt, ki ga ni moč najti niti v krogu 500km. Velodrom, zgrajen leta 1996, ki je v zadnjih letih propadal, bo doživel temeljito prenovo, ki zajema izgradnjo nosilne konstrukcije za pokrite, pokrite s posebno napihljivo membrano, poleg kolesarske steze pa tudi atletsko dvorano, ki

bo ustrezala vsem mednarodnim standardom. V bližini načrtujemo tudi izgradnjo bazena.

PROSTORSKO UREJANJE ROMSKEGA NASELJA ŽABJAK - BREZJE

Po dolgotrajnih prizadevanjih smo se v sodelovanju z državo lotili prostorskega urejanja romskega naselja Žabjak - Brezje. Vlada je za projekt namenila 3,1 milijona EUR, sami pa ga želimo nadgraditi tudi z ukrepi za širše vplivno območje. Prvo poglavje teh prizadevanj je ureditev pločnika in javne razsvetljave v naselju Muhaber, ki bo predvidoma končano jeseni.

OSTALE VEČJE INVESTICIJE

V letu 2015 je bila izvedena rekonstrukcija Kandijske ceste, v 2016 je sledila prenova Smrečnikove ulice in mostu čez Težko vodo, v 2017 sta bila celovite prenove deležna priključek Kettejevega drevoreda na Seidlovo cesto in Straška cesta na odseku med Ulico Bršljin in Mirnopoško cesto. Nadaljujemo tudi z opremljanjem gospodarskih con. Gospodarski coni Na Brezovici letos sledi Gospodarska cona Livada, investiciji, ki bosta prinesli tudi številna delovna mesta, pa sta vredni prek 5 milijonov EUR. Prenovljene oz. nove vodovode in kanalizacije so dobili v naseljih Potov Vrh, Smolenja vas in Šentjošt Načrtno urejanje kolesarskih in peš povezav smo nadaljevali z večnamensko potjo Žabja vas – Grm, kolesarjem in pešcem po prenovi namenjamo tudi cesto Kronovo – Lešnica, v pripravi pa je že 10 novih projektov oz. 30 kilometrov novih kolesarskih in pešpoti. Posebno pozornost namenjamo mladim družinam, za katere je v načrtu 16 novih stanovanj na območju osrednjega dela mestnega jedra.

PROJEKTI KS

V letu 2016 smo prvič pripravili poseben projekt, v sklopu katerega omogočamo polovično sofinanciranje manjših projektov krajevnih skupnosti. Eden od ciljev je tudi zagotovitev večje avtonomnosti krajevnih skupnosti. Projekt je izjemno uspešen, zato smo ga ponovili v letu 2017, nadaljujemo pa ga tudi letos. Skupno smo do sedaj omogočili izvedbo prek 100 projektov v vrednosti več kot milijon EUR. Med večjimi projekti so dograditev pločnika in ureditev večnamenskega igrišča v Prečni, obnova večnamenskega športnega igrišča ob OŠ Mali Slatnik, izgradnja športnega dela igrišča v Žabji vasi, ureditev športno-rekreacijskega centra v KS Otočec, rekonstrukcija dela ceste skozi Dolž, rekonstrukcija ceste skozi Zajčji vrh, ureditev pešpoti do čolnarne v Irči vasi in ureditev obrečnega prostora in obnove prostorov krajevnih skupnosti.

KRONIKA OBČINSKEGA SVETA

MAREC–MAJ 2018

NAGRADE IN PRIZNANJA MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 2017

Občinski svet je potrdil, da nagrado Mestne občine Novo mesto za leto 2017 prejmejo Iztok Gradecki, Frančiška Danica Pavlin in Janez Štrukelj. Trdinova nagrada gre v roke Ane Marije Kozlevčar in Aleša Makovca, grb Mestne občine Novo mesto pa dobijo mag. Andrej Šikovec, Založba Goga in Pihalni orkester Krka. Svetniki so sicer že februarja potrdili imenovanje dr. Jožeta Gričarja za častnega občana.

PREDLOG ODLOKA ZAKLJUČNEGA RAČUNA MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 2017

Občinski svet je sprejel Predlog Odloka zaključnega računa Mestne občine Novo mesto za leto 2017, iz katerega je razvidno, da je bil izrazito investicijsko naravnani proračun v največji meri uspešno realiziran, ob tem pa se še vedno ohranja trend zniževanja zadolženosti. Celotni prihodki, doseženi v proračunskem letu 2017, so znašali 37.696.479 EUR in so bili za 10 % nižji od načrtovanih za proračunsko leto 2017 ter za 2 % višji od doseženih prihodkov v proračunskem letu 2016. Celotni odhodki, doseženi v proračunskem letu 2017, so znašali 41.078.038 EUR in so bili za 22 % višji od doseženih v proračunskem letu 2016 ter za 13 % nižji od načrtovanih v proračunskem letu 2017. V preteklem letu smo na Mestni občini Novo mesto realizirali za kar 15.827.202 EUR investicij. Od nastopa mandata se je zadolženost znižala z 12.157.000 EUR (31. 12. 2014) na 11.461.268 EUR (31. 12. 2017).

PREDLOG ODLOKA O PRORAČUNU MESTNE OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 2019

Pravočasno sprejetje proračuna omogoča izvrševanje številnih investicij in programov (črpanje državnih in EU sredstev, sodelovanje s krajevnimi skupnostmi, delovanje društev in organizacij ipd.), ki bi bili sicer odvisni od več mesecev trajajočih procesov, ki bi jih novi občinski svet po jesenskih volitvah potreboval za sprejetje proračuna. Predlog Odloka o proračunu Mestne občine Novo mesto za leto 2019 sicer predvideva skupne prihodke v višini 49.892.910 EUR in skupne odhodke v višini 51.394.196 EUR.

STRATEGIJA RAZVOJA MESTNE OBČINE NOVO MESTO DO LETA 2030

Občinski svet je sprejel predlog Strategije razvoja Mestne občine Novo mesto do leta 2030, ki predstavlja dolgoročni okvir razvoja občine in temelji na treh stebrih: okolje in prostor, družbene dejavnosti ter gospodarske družbe in podjetništvo. V viziji razvoja je naša občina s svojimi naselji pametna, trajnostna in vključujoča občina za bivanje, delovanje ter druženje v regionalnem, nacionalnem in čezmejnem prostoru.

ODLOK O POKOPALIŠKEM REDU

Cilj odloka o pokopališkem redu je uskladitev dejavnosti z Zakonom o pogrebni in pokopališki dejavnosti, ki na novo ureja področje pogrebne in pokopališke dejavnosti. Pogrebna dejavnost se deli na dva dela, in sicer na pogrebno dejavnost, ki je obvezna gospodarska javna služba in obsega zagotavljanje 24-urne dežurne službe, ter pogrebno dejavnost, ki se izvaja na trgu in obsega prevoz, pripravo in upepelitev pokojnika ter pripravo in izvedbo pogreba. Na novo se določa tudi pravica do izbire izvajalca pogrebnih storitev.

PREDLOGA ODLOKA O PRIORITYNI UPORABI ENERGENTOV ZA OGREVANJE

S sprejetjem Predloga Odloka o prioritetni uporabi energentov za ogrevanje na območju Mestne občine Novo mesto, ki so ga svetniki obravnavali po skrajšanem postopku, so kot prednostni načini ogrevanja navedeni energenti iz obnovljivih virov, zaradi ukrepov za čistejši zrak pa je kot prednostni način ogrevanja sprejemljiv tudi zemeljski plin. Odlok je usklajen z Eko skladom, kar bo omogočilo pozitivno reševanje vlog tako za pridobitev subvencije za ogrevanje s toplotnimi črpalkami kot s kotli na zemeljski plin (v območju plinovodnega omrežja).

UMESTITEV JAVNEGA BAZENA V NOVO MESTU

Presoja lokacij za umestitev javnega bazena v Novem mestu je zajemala obravnavo štirih lokacij – Drgančevje, Portoval, Irčo vas in Češčo vas, med katerimi je zaradi večjega števila dolgoročnih prednosti najprimernejša slednja. V Češči vasi že raste nacionalni vadbeni center, na tem območju je predvidena gradnja zahodne obvoznice, lokacija omogoča pridobivanje presežne energije iz industrijskih obratov v Bršljinu in morebitno širitev manjšega pokritega 25-metrskega bazena v večji zunanji 50-metrski bazen (v

kolikor bo izbrana začetna varianta gradnje 25-metrskega bazena), nenazadnje pa športno rekreacijsko dejavnost na tem območju predvideva obstoječi OPN. Na občinski upravi bomo po potrditvi lokacije prizadevanja za javni bazen v Novem mestu nadaljevali ... s podrobnejšo ekonomsko študijo gradnje 25- in 50-metrskega bazena, pripravili pa bomo tudi predlog programov za pripravo OPPN Športni park Češča vas.

MBO DOLENJSKE IN BELE KRAJINE

Podjetje CERO-DBK d. o. o. je pravna oblika, ki bo predvidoma nosilec investicije »MBO Dolenjske in Bele krajine«, h kateri je aprila pristopilo deset dolenjskih in belokranjskih občin. Projekt MBO obsega dve investiciji: izgradnjo objekta in naprav za biološko stabilizacijo in kompostiranje odpadkov v skupni ocenjeni vrednosti 4.673.600,00 EUR (brez DDV) in zunanja ureditev, komunalne in prometne infrastrukture v ocenjeni vrednosti 826.400,00 EUR (brez DDV), ki bo vključena v Poslovni plan in plan investicij podjetja CeROD d. o. o. za leto 2019. Podpisnice smo se zavezale zagotoviti ustanovitveni kapital novega podjetja v finančnem deležu, ki se določa na podlagi povprečja med deležem števila prebivalcev in količinami odpadkov. Naš delež je dobrih 46 %, kar je manj kot v predimenzionirani prvotni investiciji petnajstih občin, kjer je bil predviden delež v prvi fazi 57 %, v drugi pa 62 %. Predlog v teh dneh v prvem branju obravnavajo občinski sveti v vseh občinah podpisnicah.

PREDLOG O SPREMEMBI TURISTIČNE TAKSE

V skladu z novo zakonodajo so občinski svetniki na četrtkovi seji sprejeli predlog o spremembi turistične takse in uvedbi promocijske takse. Promocijska taksa je zakonsko predpisan dodatek v višini 25 % turistične takse, ki ga bodo občine namenjale Slovenski turistični organizaciji. Prvotni predlog je s 1. junijem predvideval dvig turistične takse z 1,265 na 2 EUR, s 1. januarjem 2019 pa uvedbo promocijske takse. Na pobudo odbora za gospodarstvo bosta obe spremembi v veljavi z novim letom, kar pomeni, da bo turistična taksa s 1. januarjem 2019 znašala 2,5 EUR. Glede na status in razvojne usmeritve turistične destinacije, ki je ena od vodilnih destinacij Slovenije v okviru makro destinacije termalno-panonska Slovenija, menimo, da je to primerna in sprejemljiva višina.

ODLOK O JAVNIH POVRŠINAH

Občinski svet je v prvem branju potrdil odlok o javnih površinah, ki združuje urejanje

in čiščenje javnih površin ter urejanje zelenih površin. Gre za ukrep racionalizacije, saj gospodarski javni službi zajemata primerljiva dela, ki jih bo odslej opravljalo javno podjetje Komunala Novo mesto, kot to omogoča zakonodaja. Do sedaj je urejanje zelenih površin izvajal zasebni koncesionar, ki mu letos pogodba poteče, za čiščenje javnih površin pa je bila z odlokom pooblaščen Komunala Novo mesto.

SPREJET PREDLOG DOPOLNJENEGA OSNUTKA ODLOKA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA (ŽABJAK - BREZJE)

S temi spremembami na Mestni občini Novo mesto nadaljujemo s prizadevanjem za urejanje največjega nelegalnega naselja v državi, k čemur je po dolgih letih pristopila tudi država. Prvi korak ureditve so spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta in so nujni pogoj za izvedbo nadaljnjega urejanja v okviru sofinanciranja s strani države. Prostorski akt je osnova za ureditev javne skupne komunalne infrastrukture, ki bo prebivalcem naselja omogočala priklop na vodovodno, kanalizacijsko in elektro omrežje pod enakimi pogoji, ki veljajo za vse občane. S projektom bodo pridobila tudi okoliška naselja, saj bo urejanje širšega območja zajelo izgradnjo pločnika in javne razsvetljave skozi naselje Muhaber in dograditev javne razsvetljave skozi naselje Hudo. Še večja pridobitev za prometno varnost na regionalni cesti med romskima naseljem Žabjak in Brezje pa bo ureditev Mirnopoške ceste, na kateri so sedaj številni črni priključki. Po ureditvi bosta mogoča samo dva urejena in pregledna priključka na državno cesto, hkrati pa bo notranja ureditev naselja Žabjak omogočala policiji lažjo izvajanje nadzora javnega reda.

SPREJET PREDLOG SPREMENB IN DOPOLNITEV POSLOVNIKA OBČINSKEGA SVETA

Občinski svet je sprejel Predlog Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o sredstvih za delo svetniških skupin in samostojnih svetnikov Mestne občine Novo mesto. Spremembe in dopolnitve se nanašajo na nekatere potrebne uskladitve in natančnejše opredelitve, ki jih je predlagala Komisija za statut in poslovnik. V skrajšanem postopku je občinski svet sprejel predlog sprememb in dopolnitev Poslovnika Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto. Pri tej točki dnevnega reda so svetniki glasovali tudi o dveh amandmajih. Sprejeli so amandma Komisije za statut in poslovnik, ki usklajuje neskladje določil o trajanju svetniškega vprašanja in obrazložitve

Foto: Peter Žunič Fabjančič

pobude na seji. Amandma svetniške skupine Solidarnost, ki je nasprotoval predlaganemu skrajšanju časa za podajo svetniških vprašanj, je občinski svet zavrnil.

OPPN ZA LJUBLJANSKO CESTO

V prvi obravnavi so svetniki sprejeli predloga dopoljenih osnutkov Občinskega podrobnega prostorskega načrta ob Ljubljanski cesti 27 (del) in za stanovanjski objekt na Jakčevi v Novem mestu, v drugi obravnavi pa predlog Odloka o javnih površinah Mestne občine Novo mesto.

KADROVSKE ZADEVE

Na področju kadrovskih zadev so svetniki potrdili imenovanje Iztoka Kavška, Črta Lorberja, Marjance Trščinar Antič in Simone Zupančič za predstavnike ustanovitelja v svetu javnega zavoda Dolenjski muzej Novo mesto za mandatno obdobje petih let. Za predstavnika Mestne občine Novo mesto v skupščino Območne obrtno-podjetniške zbornice Novo mesto so svetniki imenovali Andreja Papeža.

Svetniki so imenovali Janeza Bauerja, Dušana Kaplana in Marjetko Kastrevc za predstavnike ustanovitelja v Svetu javnega zavoda Vrtec Ciciban Novo mesto za mandatno obdobje štirih let.

Sandija Vidica bo v Svetu javnega zavoda Zdravstveni dom Novo mesto nadomestila dr. Vida Čadonič Špelič, v Svetu javnega zavoda Dijaški in študentski dom Novo mesto pa je bil imenovan Marjan Hribar.

Občinski svet je podal pozitivno mnenje o Marti Pavlin in Simoni Smuk, kandidatkah za ravnateljico Osnovne šole Center, ki izpolnjujeta formalne pogoje razpisa. Pozitivno mnenje sta dobila tudi kandidata za delovno mesto ravnatelja Srednje strojne šole na Šolskem centru Novo mesto – Sebastijan Brežnjak in Anita Vidic. Prav tako sta pozitivni mnenji prejeli mag. Monja Pust in Damjana Papež, ki kandidirata za delovno

mesto ravnateljice Srednje zdravstvene in kemijske šole na Šolskem centru Novo mesto.

Občinski svet se je seznanil z izstopom svetnice Mateje Kovačič iz svetniške skupine Stranka modernega centra v Občinskem svetu Mestne občine Novo mesto. Mandat bo nadaljevala kot samostojna svetnica.

Na področju kadrovskih zadev so svetniki imenovali Suzano Hočvar, Simona Judeža in Antona Progarja za predstavnike ustanovitelja v svetu javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Drska za mandatno obdobje štirih let.

Za nadomestnega namestnika članice posebne občinske volilne komisije Mestne občine Novo mesto za volitve predstavnika romske skupnosti so svetniki imenovali Marka Stojanoviča. Stojanovič bo na tej funkciji nadomestil Duško Balažek.

Svetniki so podali pozitivno mnenje h kandidaturama Vide Hlebec in Martine Kralj za ravnateljico organizacijske enote Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija zavoda Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma za mandatno obdobje petih let.

Občinski svet se je seznanil z izstopom svetnika Dušana Kaplana iz svetniške skupine Slovenija za vedno v Občinskem svetu Mestne občine Novo mesto.

OSTALI SKLEPI

Svetniki so se seznanili z letnimi poročili o izvajanju lokalnega energetskega koncepta in poslovanju javnih zavodov v letu 2017, v prvi obravnavi so potrdili dopolnjena osnutka občinskega podrobnega prostorskega načrta Graben/1 in občinskega lokacijskega načrta Gabrje-1. V skrajšanem postopku je bila sprejeta sprememba odloka o izvajanju izbirnih gospodarskih javnih služb dejavnosti systemskega operaterja distribucijskega omrežja in dobave zemeljskega plina tarifnim odjemalcem. Občinski svet se je seznanil z gradivi Nadzornega odbora

– letnim poročilom o delu v letu 2017 in dopolnitvijo programa za leto 2018 ter sprejel tri sklepe na področju premoženjsko-pravnih zadev.

Svetniki so sprejeli spremembe in dopolnitve Odloka o izvajanju gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in gospodarske javne službe odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov na območju Mestne občine Novo mesto. Končni rezultat poslovanja za leto 2017 javnega podjetja CeROD je pokazal, da je podjetje poslovalo s presežkom ter da razlika med potrjeno in obračunsko ceno za leto 2017 na ravni gospodarske javne službe odlaganja presega 10 %. Da bi se izognili nesorazmernemu nihanju cen v letu 2018 in primerjalno v prihodnjih letih ter nerealnemu odrazu stanja cen na poslovanje v letu 2018, je predvideno, da se izvede poračun cen prek enkratnega vračila previsoko zaračunanih storitev občanom. S sprejemom odloka bo izveden takojšen poračun prek komunalnih položnic. V naši občini bo vračilo s tega naslova predvidoma znašalo okoli 4 EUR/osebo.

Na področju prostorskega načrtovanja so svetniki v drugi obravnavi sprejeli spremembe in dopolnitve občinskega podrobnega

prostorskega načrta Gospodarska cona Na Brezovici, v prvi obravnavi spremembe in dopolnitve programa opremljanja stavbnih zemljišč za območji Mrzla dolina (zahod) in Brod - Drage, v skrajšanem postopku pa obvezno razlago 74. člena odloka o občinskem prostorskem načrtu.

V skrajšanem postopku je občinski svet sprejel tudi odlok o določitvi stroškov lokacijske preveritve. Gre za nov postopek, ki investitorjem omogoča odstopanja od prostorskih izvedbenih pogojev, začasno rabo, dopolnilno gradnjo ali preoblikovanje območja že določenih stavbnih zemljišč pri posamični poselitvi. S to fleksibilizacijo se bo skrajšal čas za uresničitev s tem povezane gradnje, saj bo dosežena skladnost s prostorskim aktom izven dolgotrajnega in obsežnega postopka spreminjanja OPN ali OPPN. Z lokacijsko preveritvijo lahko na občini dopustimo individualna odstopanja od izvedbenih prostorskih aktov, ki bi sicer po trenutno veljavni zakonodaji terjala spremembe in dopolnitve občinskih prostorskih aktov. S tem se skrajša postopek in zmanjšajo stroški pridobitve podlage za gradbeni namen. Sprejeti odlok določa stroške investitorja za tri različne lokacijske preveritve: 1500 EUR za določanje obsega stavbnega zemljišča pri posamični poselitvi, 2500 EUR za individualno odstopanje od

prostorskih izvedbenih pogojev in 2000 EUR za omogočanje začasne rabe prostora.

Svetniki so sprejeli tudi spremembe in dopolnitve odloka o podlagah in merilih za odmero komunalnega prispevka, ki se nanašajo na uvedbo 50-odstotne olajšave pri odmeri komunalnega prispevka za gradnjo gasilskih domov. S tem se za gradnjo gasilskih domov uvaja enake ugodnosti kot za gradnjo stavb za izobraževanje, znanstveno-raziskovalno delo in zdravstvo.

Občinski svet je sprejel predlog uradnega prečiščenega besedila odloka o gospodarskih javnih službah, seznanil se je s poslovnim poročilom Komunale Novo mesto za leto 2017, na področju premoženjskih zadev pa je bila sprejeta ukinitve javnega dobra na nepremičninah v Ragovem in Brusnicah.

Svetniki so sprejeli tudi sklepa o določitvi volilnih enot v krajevnih skupnostih in o delni povrnitvi stroškov volilne kampanje za lokalne volitve.

Na področju mednarodnih zadev so svetniki pooblastili župana za podpis konvencije županov za podnebne spremembe in energijo ter potrdili statut evropskega neprofitnega združenja SOLIDA – Mreža mest, temelječih na solidarnosti, v katerem sodelujemo na Mestni občini Novo mesto.

> Urban Kramar, Mestna občina Novo mesto

USPEŠNO UREJANJE FUNKCIONALNIH ZEMLJIŠČ OB VEČSTANOVANJSKIH OBJEKTIH

Urejanje funkcionalnih zemljišč pospešeno poteka od konca leta 2014, ko so na pobudo župana Gregorja Macedonija ustanovili Svet za določitev funkcionalnih zemljišč. Gre za reševanje neurejenega lastništva na zemljiščih ob večstanovanjskih stavbah, ki po zakonu pripadajo etažnim lastnikom, zemljiškoknjižno pa je pretežni del zemljišč v naši lasti oziroma v lasti zasebnih lastnikov.

V primeru soglasja vseh etažnih lastnikov se zadeve rešujejo s sklenitvijo uskladenih pogodb, sicer se funkcionalna zemljišča določajo v sodnem postopku. Od začetka leta 2015 urejanje uspešno napreduje, zato na Mestni občini Novo mesto pričakujemo, da bomo glavnino primerov končali v roku dveh ali treh let.

Slaba polovica zadev je že urejenih, približno tretjina zadev je v reševanju, ostale etažne lastnike pa smo pozvali, da prek

upravnikov njihovih stavb sprožijo postopek. Glavni izziv je bila razjasnitev razmerij med etažnimi lastniki, upravniki stavb in nami. Na Mestnih njivah, ki so bile pilotni projekt, je določitev funkcionalnih zemljišč že v končni fazi, druga večja projekta sta na Ragovski in Jakčevi ulici. V interesu nam je le pridobitev oziroma ohranitev zemljišč, ki so potrebna za rekonstrukcijo gospodarske javne infrastrukture, kot so ceste, pešpoti, igrišča in nekatere javne

zelenice. Poleg Mestnih njiv, Ragovske in Jakčeve ulice so že rešeni primeri nekaterih stavb na Jerebovi ulici, Drski, Smrečnikovi, Trdinovi in Vavpotičevi ulici, v Velikih Brusnicah, Kandijski in Šegovi ulici ter Nad mlini, urejanje določitve funkcionalnih zemljišč pa trenutno poteka za nekatere objekte v ulici Nad mlini, Ulici Slavka Gruma, Seidlovi, Ragovski, Jakčevi in Kandijski ulici ter Ulici Danila Bučarja.

Slovesnost ob otvoritvi enote Videk vrtca Pedenjped 🗨️ Robert Kokol

Obisk Novega mesta iz pobratenega mesta Langenhagen 🗨️ Peter Žunič Fabjančič

Družabno srečanje starejših KS Drska 🗨️ Peter Žunič Fabjančič

Pop Up Wine Festival na gradu Grm 🗨️ Peter Žunič Fabjančič

Zbor Društva upokojencev Novo mesto 🗨️ Marko Drobnjak

Rudi po prvem mesecu storitve za prijazno mobilnost starejših 🗨️ Marko Drobnjak

Sprejem igralcev Košarkarskega kluba Žoltasti Troti na rotovžu 🗨️ Peter Žunič Fabjančič

240 otrok in spremljevalcev je sodelovalo v izvedbi Pešbusa. 🗨️ Peter Žunič Fabjančič

Sprejem igralcev Košarkarskega kluba Krka 🗨️ Peter Žunič Fabjančič

Delovni obisk ministra Gašperšiča v Novem mestu 🗨️ Marko Drobnjak

Enota Metka vrtca Pedenjped se je v času Pedenjtabora pridružila vseslovenski raziskovalni akciji »Noč ima svojo moč«. 🗨️ Marko Drobnjak

Dogajanje na Novem trgu ob dnevu Zemlje 🗨️ Peter Žunič Fabjančič

V Revozu so obeležili 4-milijonti avtomobil znamke Renault.
 🗣️ Marko Drobnjak

Obisk otrok iz novomeškega vrtca na rotovžu
 🗣️ Marko Drobnjak

Podžupan Boštjan Grobler je na rotovžu gostil udeležence programa ERASMUS+.
 🗣️ Peter Žunič Fabjančič

Predstavitve Zbora hrvaške kulture na tiskovni konferenci
 🗣️ Peter Žunič Fabjančič

Košarkarji Srednje elektro šole in tehniške gimnazije (ŠCNM) so postali srednješolski prvaki.
 🗣️ Marko Drobnjak

Urejanje dvorišča nove enote Videk tekom delovne akcije zaposlenih na Mestni občini Novo mesto
 🗣️ Peter Žunič Fabjančič

Udeleženke Parade učenja tekom Tedna vseživljenjskega učenja v družbi direktorice občinske uprave dr. Vide Čadonič Špelič
 🗣️ Peter Žunič Fabjančič

Novo mesto pleše skupaj! Ob naši podpori je četvorka združila maturante na eni lokaciji, Novem trgu.
 🗣️ Peter Žunič Fabjančič

S podpisom dogovora o sodelovanju na področju revitalizacije čezmejne železniške infrastrukture smo korak bliže prenovi železniške povezave
 🗣️ Marko Drobnjak

Podelitev nagrad in priznanj Mestne občine Novo mesto za leto 2017 na slavnostni akademiji
 🗣️ Robert Kokol

Izvajanje sokolske vaje na tradicionalnem Rudolfovanju
 🗣️ Peter Žunič Fabjančič

Zaključni koncert učencev Glasbene šole Marjana Kozine
 🗣️ Robert Kokol

PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

NAČRTOVANJE PRIHODNOSTI MORA BITI TEMELJNA PRAVICA VSEH OBČANOV

Urednik nam je dal napotek, naj v junijskem prispevku pišemo o svojem pogledu na Strategijo razvoja Novega mesta do leta 2030. Tudi prav, čeprav nam res omejen prostor to v veliki meri onemogoča. Tak temeljni akt za vsakoletne proračune bi moral biti pripravljen z največjo občutljivostjo za potrebe ljudi. Pa je oziroma bo?

Zato kar k pomembnim vsebinam.

1. Že nekaj let bi morali iskati ravnotežje med vlaganjem v pločnike, nove ceste, mostove in podobno ter vlaganjem v ljudi, da bi bili ti bolj zadovoljni, srečni, manj prestrašeni, kako bodo preživeli jutri, manj osamljeni, z več vere v prihodnost, manj jezni zaradi velikega kriminala, korupcije, z več zaupanja v politiko.

3. Pisal sem že o tem, kako je težko razumeti, da je v naših uspešnih gospodarskih družbah zaposlenih toliko prekarnih delavcev – v bistvu novodobnih sužnjev, ki zaradi narave zaposlitve ne morejo ustvariti pogojev za svoje družine oz. samostojen razvoj. Je res dovolj, da se v proračunu namenja denar za investicijo za Mladinsko ustvarjalno središče, ki bo na koncu čez čas najbrž neka stavba, teh pa je že tako in tako dovolj? Raje povečajmo postavko za stanovanje za mlade ...

4. Hvala bogu, mladi imajo veliko energije, zato jim želim, da tudi z njeno pomočjo uspešno zakorakajo v življenje. Toda druga, veliko večja skupina naših soobčanov – starejši ne more čakati na drugačen, bolj prijazen odnos. To je tako kot pri čakalnih vrstah. O njih nam politiki modrujejo na različne načine. V bistvu pa v številnih primerih zaradi predolgega čakanja na temeljit pregled pri specialistih umirajo naši starši, stari starši in drugi.

Ker so nabirajoča leta neodpušljiva v svojem množenju, bi bilo res prav, da v strategiji razvoja takoj namenimo prostor naslednjim točkam.

1. Ustvariti je treba take pogoje za vlaganja v oskrbovana stanovanja, da bodo investitorji zavezani le-ta ponuditi za tako ceno, ki jo bodo soobčani zmogli, pa naj gre za nakup ali najem. S to aktivnostjo in promocijo drugih

oblik bivanja in sobivanja ljudi bomo vsaj zmanjšali prihajajoče hudo in najbrž na dostojen način še rešljivo stanje bivanja starejših v zadnjih letih svojega življenja.

2. Da bo zdravstvo kot nepogrešljiv del našega življenja dostopno ljudem, lahko občina veliko naredi. Na primarni ravni naj ne pristaja na hitro privatizacijo, v kateri bodo izgubili vsi. Zdravstveni delavci in ljudje, le majhna skupinica pa bo obogatela. To ne pomeni, da bo čez nekaj let več pogojev za postopno povečanje zasebnega dela zdravstva. Občino bi moralo zanimati tudi, kakšno bolnico ima za svoje ljudi. Veliki zaostanki na področju opreme in pomanjkanje zdravnikov kažejo, da je v preteklih letih to ni zanimalo. Gre pa za skupni pritisk na državo, v katero desetletja naša podjetja – naši delavci prispevajo več, kot iz nje dobijo nazaj.

3. Kje so zapisani dnevni centri za oskrbo starejših?

Omejen prostor za naše prispevke ne dopušča navajanja več predlogov za lepši in prijaznejši jutri vseh nas. DeSUS jih je strnjeno zapisal na štirih straneh. Kar pa bo zapisano v končnem besedilu, mora imeti roke izvedbe in nosilce. Da bomo lahko nadzirali, kako uspešna bo vsakokratna oblast. In naš nadzor je treba povečati. Tudi z odločanjem vseh občanov o načrtovanju in porabi dela proračuna. Saj je v svetu dokazano, da so take občine zelo uspešne. In to pa je oziroma mora biti naš skupni cilj.

*Mag. Adolf Zupan,
svetniška skupina DeSUS*

ZAKAJ BOMO OBČANI PLAČALI DODATNE MILIJONE?

ENERGETSKA SANACIJA JAVNIH OBJEKTOV V MONM

Občani bomo vložek zasebnega partnerja preplačali za najmanj 1,93 mio EUR. Pozivamo župana, da javno pojasni naslednje vprašanje:

Zakaj se MO Novo mesto pri zadolževanju za okrog 4,3 mio v letu 2017 ni zadolžila še za dodatnih 1,7 mio EUR in investicije izvedla sama in bi občino končna vrednost investicije stala minimalno 1,9 mio EUR manj?

Hidravlične izboljšave vodovodnega sistema dolenjske

Podpisanih je bilo že za 2.045.113 EUR + DDV aneksov. Poziv županu, da javno pojasni:

1. Kakšna je pravna podlaga za priznanje dodatnih stroškov oziroma sklenitev aneksov pri izgradnji vodarn, kjer je pogodba za izgradnjo vodarn sklenjena po načinu »ključ v roke«?
2. V kateri fazi je postopek odobritve sofinancerskih sredstev EU in države za pokritje dodatnih stroškov pri pristojnih organih?
3. Zakaj občina ni uveljavljala odškodninske odgovornosti (unovčenje garancije), če so bili projekti slabi?
4. Kdo konkretno je odobril zamenjavo cevi proizvajalca Pont-a-Mousson s cevmi proizvajalca Svobodny Sokol ter koliko se to finančno pozna pri investiciji glede na to, da se vgrajujejo cenejše in slabše cevi od predvidenih?
5. Kaj konkretno se bo izvedlo za spremljanje vodnih izgub in hidravlične izboljšave iz sredstev na proračunski postavki 2311052050 Projekti EBRD – ELENA ter ali ne gre pri tem za dvojno sofinanciranje projekta?
6. Na osnovi katere pravne podlage so bile sklenjene pogodbe s Komunalo Novo mesto za vodenje projekta?
7. Na osnovi katere pravne podlage je bila v okviru investicije sklenjena pogodba za pravno svetovanje z odvetniško pisarno Turk, d. o. o., ter kakšno vlogo, naloge in odgovornost ima izvajalec?

Alojz Kobe,

vodja svetniške skupine GAS – Gospodarsko aktivna stranka

NOVO MESTO ŽIVI

Meseca marec in april sta meseca občnih zborov društev. Z županom sva se trudila, da sva obiskala vse, kamor so nas predstavniki društev povabili. Kakor koli so ti občni zbori enaki po formi, so različni po vsebini, ki člane društva povezuje. Ampak cilj delovanja društev je povsod enak: druženje posameznikov z enakimi interesi!

Res občudujem navdušenje predsednikov in ostalih članov odborov v teh društvih, koliko energije, volje, prostih ur in še česa vlagajo v to, da povezujejo svoje člane in druge podpornike. Velikokrat pa med njimi slišim tudi skrb, ker nimajo mlajših, ki bi prevzemali njihovo vlogo. Skupaj ugotavljamo, da so sami določeno prireditve ali delovanje nasploh pripeljali že na tako visoko raven, da se marsikdo, ki bi takšno nalogo prevzel ob službi in ostalih dnevnih obveznostih, teh »čevljev« ustraši. Sami priznavajo, da so bila pričakovanja do njih, ko so ta društva prevzemali, bistveno manjša, kot pa so pričakovanja do novih vodij, ki jih želijo pritegniti.

Na drugi strani pa je DU Novo mesto predstavilo zame alarmanten podatek, da se po izvedeni anketi v MO NM kar 42 % upokoencev počuti osamljenih! Osamljenost je zagotovo najhujša bolezen.

Človek je družabno bitje, potrebuje sočloveka, potrebuje komunikacijo, empatijo bližnjih, vključenost, pripadnost, občutek, da nekdo misli nanj ... Zato gre res velika zahvala vsem aktivnim članom vseh društev v Novem mestu, ki povezuje naše občane!

Vesel sem tudi, ko vidim, kako so novi projekti v različnih krajevnih skupnostih, ki so nastali v sofinanciranju z MO NM, pritegnili ljudi ven in ponudili nove možnosti srečevanja. Številna nova balinišča, otroška igrišča oz. prav športna igrišča so tisto, kar mesto oživlja.

Potem pa slišim enega in istega svetnika, ki vedno znova želi povišati proračun v postavki »preplastitev cest« (čeprav je ta postavka vsako leto 5-krat večja kot v prejšnjem mandatu) in kritizira zneske sredstev za dogodke in prireditve, in to kljub dejstvu, da vsaka generacija avtomobilov bolje obvlada terensko vožnjo, vsaka naslednja generacija ljudi pa težje naveže stik s sosedom!

*Boštjan Grobler,
svetniška skupina
Lista Gregorja Macedonija*

Nisem pristaš zadolževanja, zato me veseli, da bomo mandat 2014–2018

končali zadolženi za pol milijona manj, kot smo ga začeli. Prvi dve leti je občina v večji meri vračala stare kredite, drugi dve leti pa je pospešila investicije, kar je bil glavni razlog, da je bilo zadolževanja več. Kljub dobri končni bilanci našega mandata pa lahko vsak občan prizna, da se je gradilo in obnavljalo bolj kot kadar koli doslej.

Kakor koli je infrastruktura pomembna (da so naši otroci v toplih šolah in vrtcih, da promet poteka varno in hitro, da so urejeni kanalizacija, vodovod in odlaganje smeti ...) pa so pomembne tudi t. i. mehke vsebine oz. dejavnosti v mestu. Programi za kulturo, šport, starejše in mlade, socialna pomoč, spodbujanje podjetništva, prostovoljstva, skrb za čisto okolje in razvoj turizma ... Vse to tudi terja pozornost občine in mestnega sveta, ko sprejemata proračun in odločata o tem, kako živa bo naša občina.

Glede teh mehkih vsebin je občinski svet sprejel kar nekaj strategij, ki si jih občani lahko ogledate na spletni strani občine, če jih še ne poznate. To niso zgolj črke na papirju, so zelo pomemben okvir, ko se določajo sredstva v proračunu. Strategija na področju mladih recimo določa vsakoletno povečanje sredstev za projekte namenjenih mladim. Za leto 2019 je tako ta znesek že 184 tisoč.

Kot član komisije za razpise na področju mladine, ki vsako leto prebira in ocenjuje prijave mladinskih projektov za občinska sredstva, in kot član županovega posvetovalnega telesa za izvrševanje strategije na področju mladine, lahko iz prve roke povem, da dobra volja, izražena v mladinski politiki, dobro spisana strategija in vsako leto več sredstev za mlade problema ne vključenosti mladih ne morejo rešiti. Soočamo se z zaskrbljujočim trendom – vseh sredstev za mladino enostavno ne moremo razdeliti, ker ni dovolj kakovostnih prijav.

Občina bo v tem neugodnem položaju poskušala sama opraviti vlogo, ki je primarno sicer naloga civilne družbe, tako da bo povezala institucije in posameznike, ki delajo na področju mladine. En tak poizkus je širitev počitniških aktivnosti v prostorih osnovnih šol, kar bi spodbudilo otroke h koristnemu preživljanju prostega časa, mladim kot njihovim mentorjem pa omogočilo pridobivanje nujno potrebnih izkušenj pripravništva.

Sicer pa si želim, da bi problem zamiranja mladinskih društev in organizacij, ki je vseslovenski, naša družba vzela resno. Vzgoja mladih v organizacijah, kot sta skavtska in taborniška, je nujno potrebna za celotno družbo, saj ni dovolj, da se mladi samo zabavajo, učijo in koristno preživljajo prosti čas, potrebna je tudi

vzgoja v odgovornosti in pripadnosti, da bodo nekoč sami prevzeli štafeto in predali naslednjim generacijam, kar so tudi sami prejeli.

*Marko Dvornik,
svetniška skupina NSI*

JUTRIŠNJI DAN JE POMEBEN ZA VSE NAS

Odgovoren človek ne misli le nase in ne le na današnji dan. Odgovoren človek ima vizijo, cilje, strategijo. Imajo jo tudi podjetja in ostale organizacije. Tudi Mestna občina Novo mesto.

Zato je prav, da se zavedamo – obstaja tudi jutrišnji dan. In tudi jutri, ki ga tu tako poime-nujem v smislu daljše prihodnosti, bomo želeli živeti kakovostno. Pogoje za to pa moramo začeti ustvarjati danes. Ne le zaradi sebe, temveč tudi zaradi naših otrok in naslednjih prihajajočih generacij.

Pravimo, da se s posameznimi, še tako majhnimi koraki daleč pride. In če bomo zgradili dovolj trden medgeneracijski most z vso potrebno infrastrukturo in programi, so obeti dobri. Ne smemo namreč pozabiti, da bodo naše korake nadaljevali znančci, če bodo le v njih videli smisel. In to je moje gorivo. To me vodi naprej, to me opogumlja, da vztrajam, se izpostavljam in borim. Za boljši jutri.

Beseda boljši pa je povezana tudi z ureditvijo zdravstvenega sistema: da bodo krajše čakalne vrste, da bomo imeli strokovnjake in bo javno zdravstvo, ki omogoča dostopnost prav vsem državljanom, urejeno.

Česar si želim za svoje otroke in vnuke, si želim tudi za vaše. Da bodo samozavestni, da bodo zadovoljni in ponosni odraščali v Sloveniji, ki jih podpira, da bodo v njej videli obilo možnosti za razvoj, da se bodo lahko šolali in opravljali delo, za katero bodo ustrezno plačani. Želim si, da bodo živeli v okolju, kjer se ne bodo bali za svojo socialno varnost: ali si bodo sposobni zagotoviti streho nad glavo, ali jih bo skrbelo, kako bodo njihovi starši prišli do spodobne in pravočasne zdravstvene oskrbe. Želim si, da bodo živeli v okolju in družbi, pravični za vse državljanke ne glede na spol, raso, starost, izobrazbo ipd.

V družbi, tudi v našem lokalnem okolju, moramo vzpostaviti ustrezno raven zaupanja ter (z)graditi individualne in kolektivne vrednote – pomoč drug drugemu, skrb za sočloveka, empatičnost, poštenost, marljivost, spoštovanje. Vse to oplemeniteno z vero v našo skupno prihodnost za vse ljudi.

Jaz kot Novomeščanka in kot svetnica v Občinskem svetu MONM v vse to verjamem. Verjamem, da skupaj zmoremo potegniti

»voz« v pravo smer in z ustrežno hitrostjo. Povsem logična posledica tega pa bo dostojno in kakovostno življenje za vse nas v vseh starostnih obdobjih.

Naj dokument, imenovan Strategija razvoja Mestna občina Novo mesto do leta 2030, ne ostane le na papirju. Naj ideje in usmeritve, ki ga sestavljajo, ter naloge, ki so načrtovane do leta 2030, dobijo tudi realno podobo.

*Doc. dr. Milena Kramar Zupan,
svetnica SD Novo mesto*

KORAK V PRAVO SMER RAZVOJA NOVEGA MESTA

Opozicijska SMC je pred koncem zadnjega leta vladanja sedanje mestne oblasti pozornost usmerila na Strategijo razvoja Mestne občine Novo mesto do leta 2030. Torej, kam bomo šli dolgoročno!

Strategija razvoja je utemeljena v Leipziški listini o trajnostnih evropskih mestih. Listina obravnava vse najpomembnejše vidike urbanega razvoja, zlasti gospodarski, okoljski, socialni, prostorski in kulturni vidik. Nismo odkrivali tople vode, temveč povzeli mednarodne izkušnje, kar je prvi korak v pravo smer.

Strategija je sledila večim konkretnim pisnim predlogom svetnikov SMC in obljublja, da bo MO Novo mesto v prihodnje ščitila temeljne pozitivne vrednote – pravičnost, pogum, zmernost in velikodušnost. Poudarjena je usmeritev, da se bo MO Novo mesto razvijala kot jedro humanističnega razvoja. Obljublja, da se bodo razvijale temeljne človeške vrline in delovanje v okolju z visoko etiko in odgovornostjo do sočloveka. Strategija temelji na varovanju temeljnih človekovih pravic in s tem ustvarja pogoje za dolgotrajen mir in prihodnost. Gre za drugi korak. Gre za velik korak v premisleku vladanja, občankam in občanom daje povsem nove okvire možnosti svobodnega razmišljanja, razvijanja idej in delovanja, bodoči oblasti pa omejitve avtokratičnih prijemov.

Programi predvidevajo povezovanje na vseh ravneh, med šolstvom in gospodarstvom, študijem in zaposlovanjem, podporo univerzi in visokošolskih institucijam in razvojnemu

centru. Podpirali bomo štipendiranje in privabljanje tujih strokovnjakov. S tem prestopamo občinske meje. Naredili bomo tretji korak.

Vsebina strategije napoveduje podporo infrastrukturnim objektom in prepoznavo Novega mesta kot mesta festivalov, mesta situl, kot centra, kjer je zagotovljena podpora knjižnični dejavnosti, založništvu, likovni, kiparski in grafični umetnosti, filmski umetnosti, fotografski umetnosti, sodobnim vizualnim in multimedijskim umetnostim, glasbeni umetnosti (inštrumentalnim orkestrom, skupinam, zborom, operi, vokalnim skupinam), rock glasbi, plesu in seveda športu itd.

Končno strategija predvideva tudi zdravo življenjsko okolje, čist zrak in kakovost bivanja. Novo mesto je obkroženo z gozdovi, kjer je gozdnih kopeli na pretek. Pitna voda in odpadne vode že sedaj v mestu tečejo po novih, prenovljenih vodih. Čakamo samo še na ukrepe za čist zrak ter vodovod in kanalizacijo po okoliških vaseh.

*Borut Škerlj,
občinski svetnik SMC*

> Urban Kramar, Mestna občina Novo mesto

TREND ZMANJŠEVANJA ZADOLŽENOSTI SE NADALJUJE

V prispevku »Zadolženost MONM se bo v mandatu 2014-2018 povečala za cca 60 % na več kot 19 milijonov«, ki je bil marca 2018 objavljen v občinskem glasilu Mestne občine Novo mesto, so navedene netočne, neresnične in zavajajoče navedbe, ki jih je v imenu svetniške skupine Gospodarsko aktivno stranke zapisal Alojz Kobe.

Že naslov prispevka podaja zavajajoče informacije o zadolževanju Mestne občine Novo mesto, v nadaljevanju pa avtor govori celo o bremenu rekordnega zadolževanja v tem mandatu. Gre za zavajajoč podatek o maksimalnem možnem zadolževanju, ki pa ni bilo izkoriščeno. Trditve so neresnične. Od nastopa mandata se je zadolženost znižala z 12.157.000 evrov (31. 12. 2014) na 11.461.268 evrov (31. 12. 2017).

Neresničen je tudi očitek o 103-odstotnem dvigu cene ravnanja z odpadki. Ker smo pravočasno ustavili predrago investicijo Cerod 2, lahko danes zagotavljamo nižje in primerljive cene, kot jih imajo drugje v Sloveniji, v nadaljevanju

pa bodo lahko zaradi amortizacije še nižje.

Naveden očitek o 40 % povišanju nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča je netočen. NUSZ se je v preteklih letih za večji del občanov zvišal za nekaj odstotkov, z zadnjo spremembo leta 2018 npr. za 1,7 %, kar je vezano na indeks cen življenjskih potrebščin.

Očitek o slabem vzdrževanju občinske infrastrukture lahko zavrremo s primerom energetskih sanacij. Projekt energetskih sanacij, ki je v prispevku svetniške skupine GAS naveden kot primer slabega gospodarjenja, je v Sloveniji priznan kot prebojen pilotni projekt, ki ga kot primer dobre prakse predstavljajo ugledne institucije (npr. Ministrstvo za finance, Inštitut Jožef Štefan, časnik Finance), posnemajo pa ga tudi že v Kranju, Celju in Novi Gorici. Z uspešno izvedbo smo v resnici bistveno prihranili in pospešili projekt, naredili ogromno za okolje, še več pa za otroke, ki objekte uporabljajo.

Neresničen je podatek, da smo investicijo v gospodarski coni Brezovica vrednotili na 1,4 milijona, kasneje pa podpisali pogodbo za skoraj 2 milijona evrov.

Investicija je bila vseskozi ocenjena na približno 2 milijona evrov, naša vloga v omenjeni višini 1,4 milijona evrov na MGRT-ju pa ni vsebovala nekaterih del, za katera nismo bili upravičeni do sofinanciranja.

Zavod Novo mesto je po združitvi uspešno realiziral bistveno obsežnejši in kvalitetnejši program. V letu 2014 (pred združitvijo) je bilo realiziranih za 215.013,44 evrov, lani pa za 343.644 evrov programa. Racionalizacija, o kateri smo govorili pri argumentaciji združitve, se nanaša na materialne stroške (poslovanje, računovodstvo, upravljanje in vzdrževanje premoženja), ki so se od leta 2014 do 2017 znižali za 302.133 evrov na 228.654 evrov.

Pogodbe pri projektu hidravličnih izboljšav niso bile podpisane »na ključ«, ampak po določilih FIDIC rumene (vodarne) oziroma rdeče knjige (cevododi in vodohrani). Gre za izjemno obsežen večletni projekt, zato so določeni aneksi povsem pričakovani. Verjetno pa občanom, navajenim prekuhavanja vode ob vsakem malo daljšem deževju, ni treba dodatno pojasnjevati pomena projekta.

FRANCI BRATKOVIČ, DIREKTOR RAZVOJNEGA CENTRA NOVO MESTO

Foto: Peter Žunič Fabjančič

Začniva z vprašanjem, ki bi vam ga najprej postavil občan po novici, da imamo novo strategijo razvoja mesta. Kako bolje bomo Novomeščani živeli leta 2030 in ali bomo bomo takrat imeli kaj, česar danes nimamo?

Kako bomo živeli, je najprej odvisno od vsakega posameznika in njegovega prispevka družbi, v kateri živi in deluje. Strategija nam pri tem pomaga, da združimo moči in svojo energijo usmerimo v iste cilje. Če bomo razumeli, da nam sodelovanje in vključevanje različnih deležnikov lahko koristi, bomo lahko rekli, da živimo veliko bolje. Živeli bomo v urejenem in varnem okolju, infrastruktura pa bo omogočala nadaljnji razvoj. Položaj Novega mesta se bo v regionalnem, nacionalnem in tudi čezmejnem prostoru okrepil. To pa bo prineslo nove priložnosti.

Dokument ima zelo konkretno vsebino in je v tem pogledu morda celo bolj podoben akcijskemu načrtu kot strategiji. Vendar pa morda zato nekoliko težje razberemo, kam na splošno gremo in kaj so naše prioritete? Se želimo postaviti na turistični in kulturni zemljevid? Bomo vzorčni primer trajnostnega razvoja? Pametne občine? Vključujoče občine? Je možno na vsem hkrati enako uspešno graditi?

Pri pripravi strategije smo imeli v mislih, da bo potrebno vsakih nekaj let preveriti, ali se

držimo začrtane poti. Upošteva, da smo v pripravo vključili zelo veliko število deležnikov z različnih področij, je temu primerno obširen tudi dokument. Menim, da je to v redu, saj je vključevanje različnih in odprta komunikacija dobra popotnica, da bo strategija živ dokument in da jo bomo sčasoma tudi nadgrajevali. Pri oblikovanju dokumenta smo se potrudili, da bi bil razumljiv, zato smo opredelili tri glavne stebre, ki predstavljajo stabilnost, in sicer: 1. Okolje in prostor, 2. Družbene dejavnosti in 3. Gospodarske družbe in podjetništvo. Vsak steber vključuje prednostna področja, ki imajo svoj strateški cilj, temu sledijo ukrepi. Za tako veliko občino, kot je MONM, je nujno, da ima širok nabor ciljev, ukrepov. Ne bi bilo dobro, da bi vse stavili samo na enega konja. Če želimo, da bomo leta 2030 živeli bolje, moramo z različnimi ukrepi poskrbeti za uravnotežen razvoj celotne občine in tudi različnih področij. Verjamem, da je in bo v prihodnosti še bolj MONM prepoznana kot dinamično okolje, kjer so zelo ugodni pogoji za delo in življenje.

Strategija je nastajala zelo vključujoče – občani smo imeli možnost sodelovati s svojimi predlogi ves čas, celo od samega začetka, ko sploh še ni bilo konkretnega osnutka, zgolj nekaj izhodišč. To je celo na slovenski ravni prej izjema kot pravilo. Koliko smo na koncu vplivali na vsebino strategije, ali drugače:

koliko naših predlogov je zdaj dejansko vključenih vanjo?

Res je, da smo javnost vključevali že od vsega začetka. Organizirali smo številne delavnice, opravili številne obiske, intervjuje, vse z željo, da se bomo lahko prebivalci MONM poistovetili s cilji in usmeritvami in bomo vsak po svojih močeh pomagali uresničevati zapisano. Prejeli smo veliko konstruktivnih in dobronamernih predlogov. Veliko jih je bilo vključenih, vseh pa tudi zaradi preglednosti dokumenta ni bilo možno. Je pa strategija živ dokument, ki se bo z leti dopolnjevala.

V preteklosti je bilo kdaj slišati tudi, da smo bolj podobni ruralni kot urbani občini. Bomo zasledovali uravnotežen razvoj podeželskega in mestnega okolja?

Dejstvo je, da je Novo mesto obdano z griči, posejanimi z zidanicami, da nas obdajajo lepe vasi, ki postajajo vse bolj urejene, da ima skoraj vsak košček zemlje, na katerem pridela zelenjavo zase in za prijatelje in vse to nas zaznamuje. Verjetno imamo tudi zaradi vsega naštetega tako uspešno gospodarstvo. Uravnoteženje razvoja celotne občine je stalna naloga. Običajno je prva želja občanov, da se uredi infrastruktura in na tem področju se že dogajajo pomembne investicije. Za prihodnost pa je ključno, da bomo znali ohraniti to našo povezanost med urbanim in ruralnim.

Bo Novo mesto še privlačnejše za bivanje? Bomo znali zadržati mlade in pritegniti ljudi iz drugih koncev Slovenije, ki bi Novo mesto načrtno izbrali za svoj dom? Kakšni so načrti na področju zagotavljanja stanovanj, prostorov za druženje, ustrezne infrastrukture, ponudbe storitev, vsebin za mlade, izboljševanja kakovosti zraka, učinkovitosti mestnega prometa ...

Že danes je Novo mesto eno najkvalitetnejših okolij za bivanje. V Sloveniji praktično ni drugega mesta, ki bi mladim, ki si ustvarjajo družino, nudil boljše pogoje. So pa migracije vedno bile. Tako je tudi danes. Pomembno je razumeti, zakaj se novi občani priseljujejo in kaj so razlogi, da odidejo. Med odločitvene razloge je poleg vsega naštetega potrebno dodati še zaposlitvene priložnosti. Za vse naštetimo smo pripravili nabor ukrepov, s katerimi želimo izboljšati stanje.

Si bomo prizadevali za nadaljnjo optimizacijo javnega prevoza? Bomo dobili nove kolesarske in pešpoti, parke?

Velikost mesta ne omogoča javnega prevoza, kot smo ga vajeni v velikih mestih, je pa dan velik poudarek iskanju alternativnih,

inovativnih rešitev. Dejstvo je, da se trenutno s avtom v povprečju pelje 1,1 oseba. Rešitev so javni prevozi na zahtevo. Prve poskusne oblike je občina že uvedla. Če želimo na področju mobilnosti narediti še korak naprej, pa moramo najprej spremeniti svoje navade. Več bi lahko hodili peš ali s kolesom. V naslednjih letih je predvideno, da bo Novo mesto imelo notranji neprekinjen kolesarski krog ter bo povezano s kolesarskimi povezavami do Dolenjskih Toplic, Trebnjega, Šmarjeških Toplic, Škocjana ...

Kaj je predvideno za mlade, da ne bodo uhajali drugam? Vzpostavitev predvidenega mladinskega centra bo korak v pravo smer, a najbrž ne bo dovolj?

Eden ključnih ciljev je, da mlade zadržimo v občini in poskušamo privabiti še druge. Podpora mladim je zajeta v več ukrepih strategije, med drugim tudi ureditev potrebnega mladinskega centra kakor tudi podpora programom, namenjenih mladim.

Kako je poskrbljeno za ranljive skupine prebivalcev?

Predvideni so infrastrukturni ukrepi na stanovanjskem področju kot tudi mehki ukrepi na področju izobraževanja, vključevanja, socializacije.

Prebivalci sosesk, ki so bile grajene v 70. in 80. letih prejšnjega stoletja, se soočajo z resnim problemom števila parkirnih mest – tedanji standardi ne ustrezajo današnjim potrebam in mirujoči promet postaja kaotičen. Je predvidena kakšna rešitev?

To je velik izziv. Zagotovo bo treba poiskati rešitve za dodatna parkirnišča, garažne hiše, ne more pa to biti edini način reševanja težav. Razmisliti je potrebno tudi, ali res potrebujemo toliko vozil. Prihajajo nove rešitve, ko avtomobil ni več naša last, ampak si ga delimo. Podatki iz tujine že kažejo na to, da lastništvo vozila za mlade ni tako pomembno, kot je bilo v preteklosti.

Ponašamo se z nazivom gospodarsko najbolj razvite občine, kar je posledica dejstva, da imamo zelo močna velika podjetja. Na drugi strani imamo manj srednjih in malih podjetij, kar je lahko nevarno v primeru, da se katero od večjih znajde v težavah. Kaj ste predvideli na to temo?

To je zame eno najpomembnejših vprašanj. Pri tem je zelo pomembna vloga Razvojnega centra Novo mesto. Imamo številne programe, s katerimi spodbujamo mlade (in malo manj mlade) za podjetništvo, pomagamo jim pri razvoju podjetniških idej, skupaj z njimi delamo poslovne načrte, nudimo jim ustrezno infrastrukturo, zato smo se odločili tudi za nakup Podjetniškega inkubatorja Podbreznik. Imamo različne finančne spodbude od garancij do subvencij ... Predvsem pa si prizadevamo pokazati pot, da se da in da ne iščemo izgovorov.

Novo mesto ima osupljive naravne in kulturne danosti (veliko zelenja, bogato arheologijo, ugodno lego z vidika dostopnosti), ki jih še nismo polno izkoristili v prid prepoznavnosti. Še vedno nimamo zelo močne zgodbe. Jo bomo zdaj dobili?

Občina je v zadnjih letih jasno opredelila naše nosilne zgodbe, tako na področju prepoznavnosti mesta in občine kot na področju turističnega razvoja. Na nekaterih projektih se že intenzivno dela. V strategiji turizma so izpostavljeni arheologija in industrijski turizem, reka Krka, Gorjanci. Povezovanje manjših zgodb v večje je povezano tudi s sredstvi in zato takšna postopnost pri uresničevanju.

> Aleksandra Pavlič, vodja Informacijske točke Europe Direct Novo mesto

DIALOG O PRIHODNOSTI EU TUDI V NOVEM MESTU

Informacijska točka Europe Direct Novo mesto je v sodelovanju s Predstavištvom Evropske komisije v Novem mestu gostila podpredsednika Evropske komisije Jyrkija Katainena, ki je z zainteresirano javnostjo razpravljal o prihodnosti EU. Dogodek je simpatično povezovala novinarka in domačinka Anja Hlača Ferjančič.

Živahna razprava je pokazala, da državljani menijo, da **bi morala EU v prihodnosti več vlagati v raziskave in razvoj ter varnost in obrambo**. Katainen je poudaril, da prihodnost EU prinaša tudi nove izzive na področju umetnih inteligenc, ki prinesejo veliko priložnosti, a tudi drugačnih praks na področju dela, zaposlovanja. Mladi so izpostavili kar nekaj vprašanj, predvsem na področju zaposlovanja, prekarnege dela, delovnih pravic v drugih državah EU. Podpredsednik je izpostavil, da **je izobraževalni sistem v Sloveniji dober**, zaposlovanje v

EU se viša, kazalniki na področju zaposlovanja pa še nikoli do sedaj v EU niso bili višji, hkrati pa se je gospod Katainen strinjal, da je v nekaterih državah EU **odstotek nezaposlenih mladih previsok in predstavlja izziv. Glede migracij in integracije migrantov v lokalno okolje je dejal**, da nekatere države članice prihod migrantov razumejo kot del rešitve za pomanjkanje lastne delovne sile. Integracijska politika migrantov bo tako predvsem v domeni vsake posamezne države članice in pa seveda organizacij (nevladnih, vladnih), ki se ukvarjajo

s tovrstnimi tematikami. Ob sklepu dogodka je Katainen izpostavil **evroskepticizem**, ki je lahko **v povezavi s populizmom problematičen za temelje demokracije in demokratičnih institucij**. Razprava o prihodnosti EU s tem dogodkom ni končana. Po celotni EU se nadaljuje s podobnimi dogodki, ki bodo pomagali pri povezovanju držav, državljanov in prepoznavanju novih izzivov skozi dialog z državljani. Novo mesto pa je pokazalo veliko mero zanimanja v prihodnost EU in željo po tesnejšem povezovanju.

Foto: Predstavištvo Evropske komisije v Sloveniji

TOČKA VEM ODSLEJ KOT SPOT SVETOVANJE

Pravijo, da so spremembe edina stalnica v življenju, bodisi v zasebnem ali poslovnem. Da je temu res tako, dokazuje tudi naša država, ki je sistem celovitih brezplačnih podpornih storitev države za poslovne subjekte (več kot desetletje znan kot VEM, Vse na Enem Mestu) letos preimenovala, ga vsebinsko obogatila in ponudila pod enotno znamko SPOT – Slovenska poslovna točka.

Brezplačne storitve za podporo (potencialnim) podjetnikom in podjetjem bomo v obdobju od 2018 do 2022 kot tretji nivo sistema SPOT pod znamko **SPOT Svetovanje Jugovzhodna Slovenija** izvajali konzorcijski partnerji: Razvojni center Novo mesto d. o. o. kot vodilni partner, Razvojni center Kočevje Ribnica d. o. o., RIC Bela krajina in Območna obrtno-podjetniška zbornica Novo mesto. Štirje svetovalci – vsak od partnerjev je zagotovil enega – smo dosegljivi na sedežu vodilnega partnerja v **Podjetniškem inkubatorju Podbreznik, na naslovu Podbreznik 15, Novo mesto**, po predhodnem dogovoru pa smo na željo zainteresiranih podjetij na voljo tudi na sedežih ostalih treh

informiranosti in znanja za reševanje izzivov na podjetniški poti v vseh fazah podjetniškega ciklusa ter povečanje zgodnje podjetniške aktivnosti, kar bo prispevalo k večjemu nastajanju in izboljšanju rasti in razvoja podjetij.

Točka SPOT Svetovanje Jugovzhodna Slovenija je del nacionalnega sistema **SPOT, Slovenska poslovna točka**, ki je zastavljen štirinivojsko. Prvi nivo predstavlja **Portal SPOT, spot.gov.si** (dosedanji eVEM portal) – *Informacije in elektronske storitve za poslovne subjekte*, katerega namen je enostavno, hitro in brezplačno poslovanje z javno upravo. Drugi nivo so točke **SPOT Registracija – Registracije s pomočjo svetovalca**, torej registracijske

(fizične) točke, kjer uporabnik s pomočjo referenta opravi postopke, ki jih omogoča portal spot.gov.si. Gre za storitve, ki jih v naši regiji nudijo novomeška izpostava AJPES-a ter nekatere območne obrtno-podjetniške zbornice in upravne enote. Tretji nivo sestavlja dvanajst regijskih točk **SPOT Svetovanje – Podjetniško svetovanje in regionalno povezovanje** (v naši regiji SPOT Svetovanje Jugovzhodna Slovenija); te nudijo bistveno širši vsebinski obseg storitev, ki je (potencialnim) podjetjem in podjetnikom v pomoč pri dvigu konkurenčnosti na trgu. Četrti nivo **SPOT Global – Pomoč izvoznikom in investitorjem** je nacionalna točka SPOT – SPIRIT Slovenija, javna agencija, ki izvaja obogaten nabor storitev s področja internacionalizacije in tujih investicij.

Točka SPOT Svetovanje Jugovzhodna Slovenija, ki jo financirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, bo uspešno zaživela le, če jo boste za svojo sprejeli potencialni koristniki – potencialni podjetniki ter mikro, mala in srednja podjetja in podjetniki. Svetovalci se bomo kar najbolj potrudili za vas, vi pa lahko k uspešni zgodbi prispevate s svojimi predlogi, željami in pobudami ter z udeležbo na dogodkih, ki jih pripravljamo za vas.

konzorcijskih partnerjev ali na terenu kot mobilna svetovanja.

Svetovalci nudimo strokovno pomoč v obliki informiranja in svetovanja, ki se lahko zaključijo z registracijo in drugimi e-postopki preko portala SPOT (doslej portal e-VEM). Organiziramo brezplačne delavnice in usposabljanja za potencialna podjetja in podjetnike, izmenjave dobrih praks in odpiramo poslovne priložnosti. Skrbimo za animiranje lokalnega in regionalnega okolja, splošno promocijo podjetništva v regiji in za povezovanje vseh regionalnih akterjev za podpro poslovnim subjektom. Oblikovali bomo tudi predstavitveni prostor ali *showroom* regije na sedežu SPOT točke, kjer se bodo predstavljala regijska podjetja. Cilj vseh naših aktivnosti je povečanje

URADNE URE

SPOT SVETOVANJE JUGOVZHODNA SLOVENIJA

na lokaciji Podjetniški inkubator Podbreznik, Podbreznik 15, Novo mesto:

v ponedeljek, torek in petek med 8.00 in 14.00 uro ter

v sredo od 8.00 do 17.00 ure.

Zaželeno je predhodna najava.

SVETOVALCI

SPOT SVETOVANJE JUGOVZHODNA SLOVENIJA:

Breda Koncilja, M: 051 422 580, E: breda.koncilja@ozs.si

Darja Smiljić, M: 040 197 264, E: darja.smiljic@rc-nm.si

Mašenjka Hvala, M: 041 759 762, E: masenjka.hvala@rc-kocevjeribnica.si

Peter Ambrožič, M: 040 122 872, E: peter.ambrozic@ric-belakrajina.si

POT K USPEŠNEMU URESNIČEVANJU STRATEGIJE RAZVOJA MESTNE OBČINE NOVO MESTO DO LETA 2030

V Strategiji razvoja Mestne občine Novo mesto do leta 2030 so ključni trije stebri, ki v središče postavljajo kakovostno življenje za vse občanke in občane: okolje in prostor, družbene dejavnosti in gospodarske družbe in podjetništvo

ZA KAJ GRE? ZA KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE VSEH OBČANK IN OBČANOV.

Ker naj bi bilo načrtovanje usmerjeno v potrebe občanov, je predvidena gradnja od občanov navzgor, vse storitve pa povezane na način, da bi bilo olajšano življenje ljudi. Zato pa je treba poslušati prebivalce in interesne skupine, posebej razvojno prikrajsane skupine, ki izražajo svoj interes glede na svoje potrebe, želje in pričakovanja.

SKLADNO Z NAČELI SODOBNEGA ODPRTEGA INOVIRANJA: POVABLJENI SO VSI

To je skladno z načeli sodobnega odprtega inoviranja, v katerem je izhodišče izboljševanje obstoječega z razumevanjem potreb ljudi in upoštevanjem njihovih želja in zmožnosti. V odprto inoviranje so povabljeni vsi, ki lahko prispevajo k opredelitvi problemov. Ljudje problem opredelijo, ko se zedinijo o tem, kaj je problem. S tem pa že veliko naredijo, saj velja, da je opredeljen problem že na pol rešen. Bolj kot je nekdo vpet v delovanje obstoječega procesa, bolj pozna težave v njem in bolje ve, kako jih odpraviti ali vsaj zmanjšati. Kot nakazuje predlog strategije, je problem razumljen kot zaznana (občutena) razlika med obstoječim in želenim stanjem. Iz tega pa izhajata potreba po vključevanju (mobiliziranju) vseh, ki jih določena problematika zadeva, in potreba po spodbujanju posredovanja idej o možnih rešitvah problemov.

Ker je problemov, ki jih vidimo, čutimo, običajno več, kot smo jih v danem času in z razpoložljivimi sredstvi sposobni rešiti, je potrebno usklajevanje pri določanju prednosti pri postopnem reševanju problemov. Naloga vodstva je, da ponuja usklajene predloge o tem, kaj narediti v pol leta ali enem letu, kaj v dveh ali treh letih in katera naj bo usmeritev

dolgoročnega reševanja bolj zapletenih problemov, ki zahtevajo več časa, denarja in dogovarjanja. Strategija razvoja Mestne občine Novo mesto nakazuje tak pristop.

PRAVA POT: POVEČANJE DELEŽA UPORABE TELEKOMUNIKACIJSKIH IN SPLETNIH STORITEV

Za uresničevanje zamisli, ki jih ponuja ta strategija, bo pomembno izrabljane informacijskih tehnologij, e-tehnologij (digitaliziranje), ki omogočajo in spodbujajo poenotenje procesov v vseh organizacijah omenjenih treh stebrov: okolja in prostora, družbenih dejavnosti in gospodarskih družb in podjetništva. Kajti informacijska tehnologija je več kot samo orodje, s katerim v danem času lahko naredimo več, z manjšimi stroški, z manj napak. Omogoča namreč vgrajevanje najprimernejših rešitev v računalniške programe, ki so osnova avtomatiziranja in robotiziranja velikega dela nalog, ki jih moramo ljudje opravljati. To je koristno, da se lahko bolj posvetimo zamišljanju novega, inovativnega, kar prispeva k povečevanju blagostanja ljudi. Enkrat sprogramirana rešitev nekega postopka ali procesa je enostavno prenosljiva; v tem pa je izredna prednost pametne uporabe e-tehnologij.

Strategija predlaga povečanje deleža uporabe telekomunikacijskih in spletnih storitev, kar zahteva tudi odprtost in dostopnost javne uprave. Ključna priložnost je v evropski digitalni agendi, evropski Direktivi o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti.

Strategija spodbuja sodelovanje šol vseh vrst in vseh ravni: srednjih, višjih in visokih. Ker bodo šole intenzivno uporabljale e-tehnologije, upravičeno lahko govorimo o e-šolah, ki se bodo povezovale

Foto: Robert Kokot

v omrežja. Izvajalci izobraževalnih programov se bodo na inovativne načine povezovali z gospodarstvom, ki bo še bolj kot doslej potrebovalo usposobljene »e-kadre«. Ti bodo zlahka zaposljivi; kajti le-take gospodarstvo potrebuje. Ključno je povezovanje znanosti, izobraževanja in gospodarstva za izmenjavo in prenos znanja.

STRATEGIJA OBETA PRAVE AKCIJE NA PRAVI NAČIN

Stvari se spreminja samo z akcijami. Predlagana strategija je dobra razvojna usmeritev in podlaga za načrtovanje akcij. Akcije pa morajo biti celostno domišljene in povezane. Nosilci akcij so ljudje, ki jih ta strategija jemlje kot izhodišče: gradnja od občanov navzgor.

Strategija obeta, da bodo prave akcije sprožene na pravi način, v smereh, za katere se bodo ljudje dogovorili.

PRIJATELJSTVO Z RUSKIM MESTOM TOGLIATTI: POVEZOVANJE NA PODROČJU GOSPODARSTVA, TURIZMA IN IZOBRAŽEVANJA

V začetku junija je Mestna občina Novo mesto gostila delegacijo iz ruskega mesta Togliatti, s katerim razvija prijateljske odnose od leta 2011. Namen povezovanja z mestom ob Volgi je predvsem vzpostavljanje priložnosti za gospodarsko sodelovanje, saj Togliatti zaradi tovarne AvtoVAZ, v kateri med drugim nastajajo vozila znamke Lada, velja za središče ruske avtomobilске industrije, obenem pa učinkovito razvija poslovno okolje za tuje investicije. Ruski partnerji so ob ogledu ključnih novomeških podjetij in med srečanjem s predstavniki lokalnega gospodarstva pokazali veliko zanimanja tudi za dolensko turistično ponudbo, tako za terme in zdraviliški turizem kot tudi različne oblike kulturnega, športnega in zidaniškega turizma. Povezave so se vzpostavile tudi na področju izobraževanja: Osnovna šola Center in šola Sergeja Pavloviča Koroljova iz Togliattija sta podpisali sporazum o sodelovanju, ruski gostje pa so si z zanimanjem ogledali tudi Center biotehnike in turizma Grm Novo mesto.

MOST MED RUSIJO IN SLOVENIJO: RUSKO-SLOVENSKI POSLOVNI KLUB TOGLIATTI

Pomembno vlogo pri sodelovanju med mestoma ima Rusko-slovenski poslovni klub Togliatti, ki deluje pod okriljem in s finančno podporo SPIRIT Slovenija. Klub je bil ustanovljen leta 2011 z namenom promocije gospodarskih in kulturnih izmenjav med Samarsko regijo in Slovenijo, ki prispevajo k iskanju skupnega interesa poslovnih skupnosti obeh držav.

MESTO MLADIH MED SLIKOVITIMI GORAMI, PROSTRANIMI RAVNICAMI IN MOGOČNO VOLGO

Togliatti se nahaja v enem izmed najbolj slikovitih območij Rusije, približno 1000 kilometrov jugovzhodno od ruske prestolnice. Z več kot 713.000 prebivalci je 18. največje mesto v Rusiji, drugo največje mesto v Samarski regiji in eno največjih industrijskih središč v tem delu Rusije. Ponaša se z edinstvenim pogledom na gore Žiguli, prostranimi ravninami in mogočno rusko reko Volgo. V bližini mesta se nahajata narodni park Samarska luka in rezervat Žiguli, ki je zaradi raznolikosti terena in skalnih formacij ter različnih živalskih in rastlinskih vrst primerljiv z naravnimi rezervati Krma in Kavkaza.

Mestu poseben pečat daje mladost, saj je eno izmed mest z najmlajšim prebivalstvom v Rusiji in eno izmed redkih mest v Samarski regiji, ki izkazujejo naravno rast prebivalstva. V času Sovjetske zveze je bila povprečna starost prebivalcev Togliattija nižja od 30 let, zdaj je okoli 39 let. Značilnost Togliattija je tudi raznolika nacionalna struktura prebivalstva, saj živi v mestu več kot 120 različnih narodnih skupin, vendar glavnino predstavljajo Rusi.

POMEMBNO PROMETNO KRIŽIŠČE IN AVTOMOBILSKA PRESTOLNICA RUSIJE

Togliatti je eno redkih velikih ruskih mest, ki se ne sooča z veliko prometno intenzivnostjo in zastoji, za kar gre zahvala uspešno izpeljanim najsodobnejšim rešitvam na področju načrtovanja prometne in logistične infrastrukture v 60-ih in 70-ih letih prejšnjega stoletja. Mesto ima priročno gospodarsko in geografsko lego in je pomembno cestno križišče regije Volga;

Samara je oddaljena 88 km, Moskva 985 km, Sankt Peterburg 1702 km. Skozi mesto poteka zvezna avtocesta M5, ki povezuje Moskvo, Togliatti, Samaro, Ufo in Čeljabinsk. Mednarodno letališče Kurumoch, ki je eno vodilnih v potniškem prometu regije,

je od mesta oddaljeno 60 km in se ponaša z novim potniškim terminalom.

Togliatti je danes eno večjih industrijskih in gospodarskih središč regije Volga in med ruskimi mesti prevzema vodilno vlogo na področju zunanjetrgovinskega prometa. Osrednji gospodarski pečat mestu daje avtomobilska industrija s podjetjem AvtoVAZ na čelu, v katerem enega ključnih položajev zaseda nekdanji prvi mož novomeškega Revoza Aleš Bratož. Zaradi AvtoVAŽa se je v mestu razvilo tudi veliko proizvajalcev avtomobilskih komponent, zato Togliatti danes upravičeno slovi kot avtomobilska prestolnica Rusije. Poleg tega se ponaša z močno kemično industrijo in ponuja številne priložnosti za razvoj tudi ostalim oblikam gospodarstva.

RAZVOJ PODPIRA RAZVEJANA MREŽA IZOBRAŽEVALNIH IN KULTURNIH INSTITUCIJ

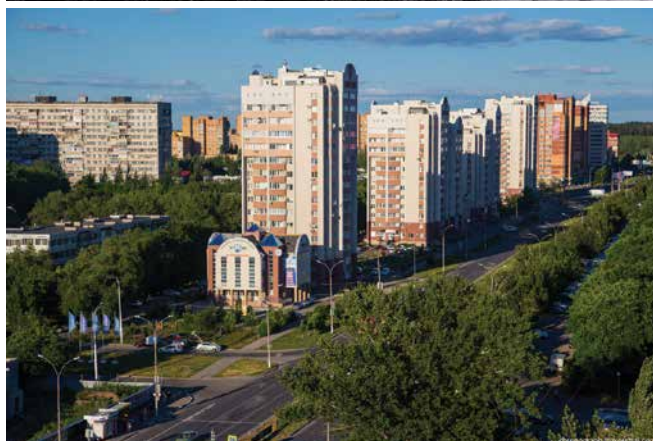
Togliatti z več kot 250 izobraževalnimi institucijami ponuja kakovostno šolstvo; pet šol iz Togliattija se uvršča med najboljših petsto šol v Rusiji. Mesto bogatijo tudi številna gledališča, muzeji, knjižnice, filharmonija, skupine pisateljev in slikarjev, oblikovalci in številni kulturni in jezikovni centri. V mestu se sliši glasba širokega spektra, od klasične in pop glasbe, jazza, rokenrola do etničnih skladb. Redno se vrstijo nastopi znanih glasbenikov, orkestrrov in plesnih skupin, ki še dodatno poživijo dogajanje v mladostnem mestu.

PESTRO DOGAJANJE SKOZI VSE LETO JE POPESTRIL NOVOMEŠKI KUHAR DAMJAN FINK

Kombinacija naravnih znamenitosti in zgodovinsko-kulturnih posebnosti treh okrožij mesta Stavropol - Togliatti omogoča številne aktivnosti na prostem, eko in industrijski turizem, uživanje v lepotah gora Žiguli in reke Volge. Togliatti kot mesto mladih in ambicioznih ljudi ponuja tudi živahno nočno življenje, kar mu daje energijo sodobnega mesta. Mesto skozi celo leto ponuja izbiro številnih raznolikih dogodkov, ki so prejeli tudi

Foto: arhiv mesta Togliatti

državne nagrade na področju organizacije dogodkov: veliki mednarodni in regionalni festivali, ekstremna tekmovanja, snežne pasje dirke, številne razstave in forumi.

V maju 2018 smo v pestrem dogajanju ob Volgi sodelovali tudi Novomeščani: ob posredovanju Mestne občine Novo mesto je Rusko-slovenski poslovni klub v Togliattiju organiziral gastronomski večer slovenske kuhinje, na katerem se je predstavil novomeški kuhar Damjan Fink.

PAMETNA, TRAJNOSTNA IN VKLJUČUJOČA OBČINA

Mestna občina Novo mesto je s pripravo Strategije razvoja do leta 2030 pričela v letu 2016. Že sam časovni okvir pove, da je strategija dolgoročni razvojni dokument, ki bo začrtal glavne smeri razvoja MONM.

MONM potrebuje krovno razvojno strategijo o svoji prihodnosti zaradi celovitega pristopa, ki bo zagotavljal trajnostni, gospodarski, socialni in okoljski razvoj. Lokalno in širše poslovno območje, v katerem deluje občina, kot največja in gospodarsko najbolj razvita občina v JV Sloveniji, se spreminja, ob tem se spreminjajo tudi pričakovanja in vrednote občanov, podjetij, organizacij in civilne družbe do lokalne skupnosti.

Namen strategije je, da se doseže dogovor o dolgoročnih prioritetah razvoja MONM-ja, tako z vidika usklajevanja med različnimi področji delovanja kakor tudi med nosilci razvoja. MONM je osrednja lokalna skupnost v JV Sloveniji. Je gospodarsko, upravno, izobraževalno, zdravstveno in kulturno središče te regije. To vlogo mora dolgoročno krepiti tudi v bodoče. Istočasno pa mora za ohranitev te vloge razvijati in znati ponuditi ugodne pogoje za kakovostno bivanje občanov.

S strategijo je treba doseči sinergijo med sektorji, organizacijami in institucijami razvoja za doseganje skupnih ključnih ciljev trajnostnega razvoja. MONM ima sprejetih že vrsto področnih strategij na področju širšega prostorskega razvoja, trajnostnega urbanega razvoja, turizma, romske tematike, prometa, mladine, varstva okolja, energetike, varstva zraka in športa, skupne strategije, ki bi povezala vsa našeta področja za obdobje od 2015 do 2030, pa še nima. V okviru sprejemanja letnih proračunov se sprejemajo načrti razvojnih programov za štiriletno obdobje, ki pa je za uresničevanje dolgoročnih večletnih ciljev velikokrat prekratko. Sprejetje celovite strategije razvoja je potrebno, da se dolgoročno, to je za obdobje do leta 2030 začrtajo cilji, ki jim želimo slediti z namenom, da se prek javnega interesa in učinkovitega upravljanja z viri ustvari blaginja za vse prebivalce občine, predvsem pa za ranljive skupine.

Osrednji cilj strategije je kakovostno življenje za vse občane in občanke, ki ga je mogoče doseči z uravnoteženim gospodarskim, družbenim in okoljskim razvojem. Kakovostno življenje na ravni posameznika v MONM moramo v prihodnosti izraziti

v kvalitetnem izobraževanju, priložnostih za delo in ustvarjanje, v dostojnem domu in urejenih bivanjskih razmerah, v varnem in aktivnem ter zdravem življenju, kjer se lahko vsak občan oziroma občanka aktivno vključuje v demokratično odločanje in soupravljanje družbe.

SR MONM 2030 obravnava tri ključne razvojne stebre, ki v središče postavljajo kakovostno življenje za vse občanke in občane, in sicer:

- steber: okolje in prostor,
- steber: družbene dejavnosti in
- steber: gospodarske družbe in podjetništvo.

V okviru vsakega stebra je obravnavanih več prednostnih področij, za vsako prednostno področje pa je predlagan po en strateški cilj.

1. STEBER: OKOLJE IN PROSTOR

Prednostno področje: **komunalna infrastruktura in skrb za okolje**

Strateški cilj 1: Prebivalcem občine zagotoviti čisto in zdravo okolje.

Prednostno področje: **promet**

Strateški cilj 2: Omogočiti občanom čim bolj kakovostno premoščanje razdalj in pri tem zmanjšati onesnaženost okolja.

Prednostno področje: **življenjski prostor**

Strateški cilj 3: Prebivalcem zagotoviti prijeten in zdrav življenjski prostor, v katerem se počutijo varno.

Prednostno področje: **energetika**

Strateški cilj 4: Omogočiti temeljno oskrbo z energijo in spodbujati njeno učinkovito rabo ter uporabo obnovljivih virov energije.

Prednostno področje: **elektronske komunikacije**

Strateški cilj 5: Vsem prebivalcem občine omogočiti dostopnost do informacij preko elektronskega komuniciranja.

2. STEBER: DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Prednostno področje: **izobraževanje**

Strateški cilj 6: Na vseh stopnjah izobraževanja prilagoditi oziroma podpreti učni proces tako, da pomembno vpliva na dvig kompetenc posameznikov in s posebno pozornostjo za kadre, ki bodo pozitivno vplivali na gospodarsko rast ter nadaljnji razvoj družbene blaginje v občini.

Prednostno področje: **kultura**

Strateški cilj 7: Omogočiti kulturno udejstvovanje občanov v vseh življenjskih obdobjih in s tem krepiti kulturno identiteto ter prepoznavnost občine kot pomembne destinacije.

Prednostno področje: **šport**

Strateški cilj 8: Šport mora postati pomemben dejavnik v zavesti vsakega posameznika, kot tudi del življenjskega sloga in zdravega načina življenja.

Prednostno področje: **zdravstvo in sociala**

Strateški cilj 9: Zdravo in kreativno življenje v vseh življenjskih obdobjih.

3. STEBER: GOSPODARSKE DRUŽBE IN PODJETNIŠTVO

Prednostno področje: **gospodarske družbe in podjetništvo**

Strateški cilj 10: Zagotavljati pogoje za nadaljnjo uspešnost velikih podjetij in okrepiti malo gospodarstvo ter kompetence zaposlenih.

Prednostno področje: **turizem**

Strateški cilj 11: Dvig prepoznavnosti in povečanje obiska Novega mesta z okolico kot turistične destinacije s poudarkom na trajnostnem razvoju inovativne, doživljajske, aktivne ponudbe dediščinskega in zelenega turizma.

Prednostno področje: **kmetijstvo in gozdarstvo**

Strateški cilj 12: Večja lokalna samooskrba za zagotovitev kakovostnih dobrin kmetijstva in gozdarstva, povečanje števila raznolikih dejavnosti na podeželju in skrb za razvoj socialnega kapitala ter ohranitev identitete podeželja.

VISOKE ŠOLE S POMOČJO EVROPSKIH SREDSTEV ŽE URESNIČUJEJO ZAPISANE CILJE IZ STRATEGIJE MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Evropska komisija je že pričela s pripravo proračuna za prihodnje programsko obdobje. Zaradi odhoda Združenega kraljestva je v proračunu nastala velika luknja, ki jo bo potrebno nadomestiti. Predvideno je, da bodo članice v novem programskem obdobju vplačevale 1,11 odstotka bruto nacionalnega dohodka (BND).

Doslej se je proračun gibal okoli odstotka BND, s tem bi bil proračun nekoliko višji kot pred brexitom. Zmanjšala se bo postavka za razvoj regij (kohezija) in kmetijsko politiko, zvišala pa se bodo sredstva za varnost. Slovenija se do odločitev Bruslja še ni opredelila, smo pa toliko bolj aktivne **lokalne akcijske skupine**. Dne 23. 4. 2018 je v Državnem svetu potekal posvet na temo izvajanja pristopa »**Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost**« (CLLD) po letu 2020. Med zaključki posveta (v celoti so objavljeni na spletni strani www.las-dbk.si) je treba posebej izpostaviti sklep, da se v naslednji finančni perspektivi v izvajanje pristopa CLLD poleg sedanjih **Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja** (EKSRP) in **Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR)** vključi še **Evropski socialni sklad (ESS)**. S tem bo pristop CLLD dobil nove dimenzije, možno bo izvajanje socialnih programov, povečala pa se bo tudi masa razpoložljivih sredstev.

Vstop regionalnega sklada v izvajanje pristopa CLLD so v tem programskem obdobju s pridom izkoristile **visokošolske institucije iz območja Novega mesta**. Te so že na delavnicah za pripravo Strategije Novega mesta do leta 2030 svojo prihodnost načrtale v smeri **medsebojnega povezovanja in s tem krepitvi razvojnega stičišča**, s ciljem nadaljnega povezovanja z ostalimi subjekti v

okolju. Treba pa je bilo poiskati vzvod, ki bo institucije povezal in enega od teh je ponudil CLLD. Trenutno se s pomočjo financiranja iz sredstev CLLD izvajajo trije projekti.

Projekt »**Odrpta akademija za inovativni turizem**« izvajata Fakulteta za organizacijske študije (FOŠ) in Visoka šola za upravljanje podeželja Grm Novo mesto (VŠUP) s partnerjema Terme Krka Novo mesto in Kompas Novo mesto. Dolgoročni cilj v projektu razvite Odrpte akademije za inovativni turizem je z novimi, za turiste zanimivimi vsebinami in podajanjem le-teh, privabiti čim več gostov. V projektu razvite vsebine bo mogoče izvajati tudi po zaključku projekta.

V projektu »**Mreža lokalnih ponudnikov podeželskih dobrot**« sta se povezali Fakulteta za informacijske študije (FIŠ) in VŠUP, kot tretji partner je vstopila v projekt Kmetijska zadruga Krka Novo mesto. Cilj projekta je je povečanje prodaje produktov podeželja in povečanje lokalne samooskrbe znotraj urbanih središč ter lastna promocija lokalnih kmetov, pridelovalcev. Projekt je že dobil svoje nadaljevanje v novi prijavi, izdelani v sodelovanju s še tremi slovenskimi lokalnimi akcijskimi skupinami, oblikovan pa je v smeri zelenih javnih naročil in pripravi zdravih jedilnikov za otroke.

V izvajanje programa CLLD se je vključila tudi nova nastala Univerza v Novem

mestu, Fakulteta za zdravstvene vede, ki bo na pilotnem primeru doma starejših občanov v Metliki **izdelala in testirala dnevni program Centra aktivnosti – Srebrni dvor** za vključevanje starejših prebivalcev, še posebej izoliranih in telesno prizadetih oseb. Razviti model, ki bo vključeval izdelavo programa medgeneracijskih delavnic, družabništva, vzpostavitev logistike in razvoj novega turističnega programa, bo mogoče v nadaljevanju prenesti tudi na ostale zainteresirane domove znotraj lokalne akcijske skupine Dolenjske in Bela krajine. Pripravljajo pa že nove vsebine za izvajanje socialnih programov.

Iz vsega navedenega sledi, da so visokošolske institucije že pristopile k uresničevanju ciljev zapisanih v Strategiji Mestne občine Novo mesto 2030, in sicer v smeri povezovanja šolstva in gospodarstva ter ustvarjanja podpornega okolja. Pri tem jim pomaga **tudi LAS Dolenjska in Bela krajina**, ki je v visokošolskih organizacijah prepoznala pomembnega generatorja razvoja. Izkoristila je prednost institucij, ki se kaže v poznavanju in vpetosti v okolje, iz katerega izhajajo.

Močno gospodarstvo potrebuje močan izobraževalni sistem, ta pa bo dosežen le s pomočjo vseh, ki smo kakor koli vpeti v razvojne programe Mestne občine Novo mesto.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ

Počitniški in drugi projekti za otroke in mladino

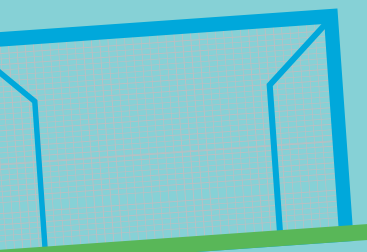
v Mestni občini Novo mesto v letu 2018

IZVAJALEC	NAZIV PROJEKTA	LOKACIJA IZVAJANJA	STAROSTNA KATEGORIJA	ELEKTRONSKI NASLOV	KONTAKT	DATUM IZVEDBE	CENA
1. TRIATLONSKI KLUB NM	AKTIVNE POČITNICE S PLAVALNIMI IN TRIATLONSKIMI VSEBINAMI	DOLENJSKE TOPLICE, PREVOZ IZ NM ZAGOTOVLJEN IN JE VKLJUČEN V CENO PROJEKTA	OSNOVNOŠOLCI	triatlonklub.nm@gmail.com	040 558 224	6. 6. do 30. 6. 2. 7. do 6. 7. 9. 7. do 13. 7.	140 EUR/OSEBO
2. NAMIZNOTENIŠKI KLUB KRKA	ŠOLA NAMIZNEGA TENISA ZA OTROKE IZ SOCIALNO OGROŽENIH DRUŽIN	DRGANČEVJE	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	ntk.krka@gmail.com	041 372 762	1. 1. do 25. 6. 1. 9. do 31. 12.	BREZPLAČNO
3.	ŠOLA NAMIZNEGA TENISA V OSNOVNIH ŠOLAH	OŠ BRUSNICE OŠ ŠMIHEL	OSNOVNOŠOLCI	ntk.krka@gmail.com	041 372 762	1. 1. do 25. 6. 1. 9. do 31. 12.	BREZPLAČNO
4.	DNEVI NAMIZNEGA TENISA, VADBA MED POČITNICAMI	DRGANČEVJE	NI OMEJITEV	ntk.krka@gmail.com	041 372 762	vsako sredo 26. 6. do 31. 8. ter ob določenih dnevih čez leto - ob predhodnem obvestilu	BREZPLAČNO
5. TENIŠKI KLUB KRKA OTOČEC	TENIŠKI TABOR	TENIŠKI CENTER OTOČEC	OSNOVNOŠOLCI	tk.krka.otocec@gmail.com ankaponikvar@gmail.com	031 774 410	maj, junij	BREZPLAČNO
6. KEGLJAŠKO DRUŠTVO VODNJAK	1000 OTROK NA KEGLJIŠČU	KEGLJIŠČE VODNJAK	OSNOVNOŠOLCI IN SREDNJEŠOLCI	kd-vodnjak@gmail.com	064 105 440	julij, avgust	BREZPLAČNO
7. ŽENSKI KOŠARKARSKI KLUB KRKA	ZIMSKI POČITNIŠKI TABOR	OŠ GRM	OSNOVNOŠOLKE	matija.francic@gmail.com sasorebernik@gmail.com	031 762 996 040 526 537	18. 2. 2019 do 22. 2. 2019	BREZPLAČNO
8.	TABOR V ČASU KROMPIRJEVIH POČITNIC	OŠ GRM	OSNOVNOŠOLKE	matija.francic@gmail.com sasorebernik@gmail.com	031 762 996 040 526 537	29. 10. do 2. 11.	BREZPLAČNO
9. MOŠKI ODBOJKARSKI KLUB KRKA	POLETNA ODBOJKARSKA ŠOLA	ŠRC LOKA	OSNOVNOŠOLCI	info@krkavolley.si gorazd.kosmina@gmail.com	041 521 241	26. 6. do 30. 6. 2. 7. do 7. 7.	90 EUR/OSEBA/ TEDEN
10. ŠPORTNO DRUŠTVO KAJAK KANU SUP	ŠOLA KAJAKA IN SUPA ZA OŠ IN SŠ	PORTOVAL	OSNOVNOŠOLCI IN SREDNJEŠOLCI	kksk.novomesto@gmail.com	031 633 544	julij, avgust	15/8 EUR

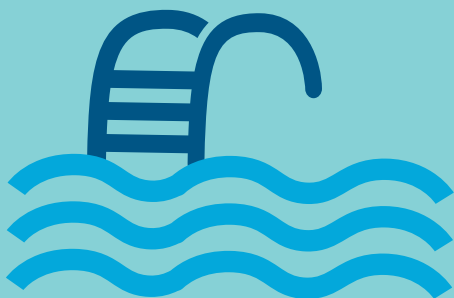
11.	ŠPORTNO DRUŠTVO BUSHIDO	JUDO VRTEC IN ŠPORTNO POUČNI POČITNIŠKI TEDEN	TELOVADNICA ZA JUDO, FOERSTERJEVA ULICA 10, NOVO MESTO	PREDŠOLSKI OTROCI	lea.jerman@gmail.com	040 466 714	20. 8. do 24. 8.	120 EUR, DRUGI OTROK 100 EUR
12.	KLUB BORILNIH VEŠČIN INTERNATIONAL GYM SCORPION	FESTIVAL ŠPORTA, DRUŽENJA, ZDRAVEGA NAČINA ŽIVLJENJA "ŠTUKLJEVO LETO" - OTROCI IN MLADINA	VADBENI CENTER CUBUS, IGRISČA NA LOKI, OŠ BRŠLJIN	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	akademija.tajskega.boksa@hotmail.com	040 657-555	julij, avgust	BP
13.	POHODNIŠKO DRUŠTVO NOVO MESTO	PLANINSKI TABOR SLATNA	RATEČE	OSNOVNOŠOLCI IN DRUŽINE	tone@tomas.si	031 634 135	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	MED 130 IN 150 EUR
14.	MOŠKI ROKOMETNI KLUB KRKA	28. ROKOMETNI TABOR ZA DEČKE IN DEKLICE	IZOLA	MLAJŠI IN STAREJŠI DEČKI IN DEKLICE	cvikl.robert@mrk-krka.si	031 203 390	22. 6. do 26. 6.	170 EUR/OSEBA 130 EUR/DRUGI OTROK
15.	PLESNI KLUB NOVO MESTO	ZIMSKI IN POLETNI PLESNI TABOR Z DELAVNICO PSIHLOGIJE ŠPORTA	ŠD MAROF	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	plesniklub.novomesto@gmail.com	041 726 620	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	MED 150 IN 200 EUR
16.	ŠPORTNO DRUŠTVO TIAN	ŠPORT FEST - AKTIVNE POČITNICE MLADIH	ŠD DRAGOTIN KETTE	OTROCI OD 6 DO 14 LET	sportno.drustvo.tian@gmail.com	040 512 170	2. 7. do 6. 7. (7.00 do 16.00)	110 EUR ZA DRUGEGA OTROKA IZ ISTE DRUŽINE POPUST 15%
17.	ŠPORTNO DRUŠTVO LEV	SLOVENIJA KAMP ZA OTROKE	STADION PORTOVAL	OTROCI OD 6 DO 14 LET	info@sdlev.si	040 474 544	2. 7. do 7. 7.	140 EUR
18.	DRUŠTVO ZA REALIZACIJO IDEJ KOCKA	POLETNE JEZIKOVNE DELAVNICE LIZIKA	DOM ŠPORTOV LOKA	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	prijava@lizika.si drustvo.kocka@gmail.com	040 731 700	tedenski projekti 2. 7. do 31. 8.	60 EUR/OSEBA
19.	TENIŠKI KLUB PORTOVALD	5 DNEVNE POČITNICE S ŠOLO TENISA	TENIŠKA IGRISČA PORTOVAL	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	nmtenis@gmail.com	041 557 857	1. termin 2. 7 do 6. 7. 2. termin 16. 7. do 20. 7.	125 EUR
20.	ZAVOD ČEBELA	MESTNI ČEBELARJI	RAGOVSKA 1, NM, OŠ OTOČEC, OŠ CENTER, OŠ PODGRAD, VRTEC BRUSNICE, VDC NM	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	andreja@stankovic.si	041 697 907	3. 5. do 25. 10.	BREZPLAČNO
21.		ŠPORTNO - USTVARJALNE POČITNICE	RAGOVSKA 1, MUZEJSKI VRTOVI, LOKA, RAGOVSKI GOZD	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	tjasa@stankovic.si	040 168 585	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	25 EUR/OSEBA
22.	ŠD SU NOVO MESTO	GIBALNICA - ŠOLA ŠPORTA ZA NAJMMLAJŠE	NAMIZNOTENIŠKI CENTER SU -ŠC LIVADA	PREDŠOLSKI IN ŠOLSKI OTROCI	info@sportnodrustvo-su.si	041 374 213	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	20 EUR/MESEC

23.	AKTIVNE POČITNICE V DRUŽBI ŠPORTA	NAMIZNOTENIŠKI CENTER SU -ŠC LIVADA	PREDŠOLSKI	info@sportnodrustvo-su.si	43 374 213	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	BREZPLAČNO
24.	BREZPLAČNA VADBA ZA OTROKE MED POČITNICAMI	NAMIZNOTENIŠKI CENTER SU -ŠC LIVADA	PREDŠOLSKI IN ŠOLSKI OTROCI	info@sportnodrustvo-su.si	45 374 213	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	BREZPLAČNO
25.	DRUŠTVO NATURO	"GREMO NA IGRIŠČE"	DOŽIVLJAJSKO IGRIŠČE	info@naturo.si karmen.rodic@naturo.si	041 372 765	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	BREZPLAČNO
26.	KD PAPEŽ PODGORJE	DIACARE - POLETNI TABOR ZA DIABETIKE	ŠMARJEŠKE TOPLICE	MLADI DIABETIKI	papez.ziga@gmail.com	051 269 272	1. 7. do 31. 8. 75 DO 150 EUR NA OSEBO
27.	DRUŠTVO TABORNIKOV RGT	Z NARAVO K BOLJŠEMU ČLOVEKU!	TABORNIŠKI OBJEKT PORTOVAL, DOM ŠPORTOV NA LOKI	OSNOVNOŠOLCI IN SREDNJEŠOLCI	blaz.slak@gmail.com	031 362 206	1. 1. do 31. 12. 10 BREZPLAČNIH DELAVNIC
28.	TAM OB OGNJU NAŠEM	LETNO TABORJENJE PODGOZD IN TABORNIŠKI OBJEKT PORTOVAL	OSNOVNOŠOLCI IN SREDNJEŠOLCI	blaz.slak@gmail.com	031 362 206	1. 1. do 31. 12.	CENA 135 EUR/ OTROK 70 EUR ZA VSAKEGA NASLEDNJEGA OTROKA IZ ISTE DRUŽINE
29.	ZAVOD OBLIKA	MLADI MODNI OBLIKOVALEC - USTVARJALNE OBLIKOVALSKE DELAVNICE ZA OTROKE	STUDIO ANA, GLAVNI TRG 31, NOVO MESTO	OSNOVNOŠOLCI IN SREDNJEŠOLCI	anajelinic@gmail.com	040 453 886	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca 40 EUR/ 5 DELAVNIC
30.	ŠOLSKI CENTER NOVO MESTO	POLETNI RAZISKOVALNI TABOR ELEKTROTEHNIKE IN RAČUNALNIŠTVA	ŠC NOVO MESTO IN MIC NOVO MESTO	OSNOVNOŠOLCI IN SREDNJEŠOLCI	uros.redek@guest.arnes.si	041 916 444	26. 6. do 29. 6. 25 EUR/OSEBO
31.	ŠKD STARA ČOLNARNA	OTROŠKI VIKENDI NA LOKI	JASA ZA GOSTIŠČEM LOKA	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	francijudez@gmail.com	031 490 776	6. 10. do 3. 11. BREZPLAČNO
32.	FRANČIŠKOV ZAVOD	VKLJUČI, USPOSOBI, OKREPI IN DELI NAPREJ	FRAČIŠKANSKI SAMOSTAN NM	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	tomaz.hocevar@rkc.si	041 589 999	1. 1. do 31. 12. 80 € TEDENSKE/20 € DNEVNE DELAVNICE
33.	ŽUPNIJA NOVO MESTO - ŠMIHEL	ORATORIJ NOVO MESTO	PROSTORI ŽUPNIJE NOVO MESTO - ŠMIHEL IN OKOLICA	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	zupnija.nm-smihel@rkc.si	07 33 23 122	25. 6. do 1. 7. 18 EUR/OTROKA 15 EUR/ZA DRUGEGA OTROKA BREZPLAČNO ZA TRETJEGA OTROKA IN VEČ IZ ISTE DRUŽINE

34.	RADIOKLUB NOVO MESTO S59DJR	SCIDROM, POVEZOVANJE ZNANJA IZ RAZLIČNIH PODROČIJ	ŠOLSKI CENTER NOVO MESTO	OSNOVNOŠOLCI IN DIJAKI	franc.vide@urszr.si	031 312 503	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	BREZPLAČNO
35.	MLADINSKI KLUB STONOGA	ORATORIJ V PREČNI	PREČNA 10, NOVO MESTO	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	mkstonoga@gmail.com tomaz.cegovnik@gmail.com	031 714 745	16. 7. do 20. 7.	25 EUR/OTROKA 20 EUR/ZA VSAKEGA NASLEDNJEGA OTROKA IN ISTE DRUŽINE
36.	DRPD NOVO MESTO	OTROŠKI SVET	PARK PRED KULTURNIM CENTROM JANEZA TRDINE	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	drpd_nm@siol.net drpdnm@gmail.com	041 274 479	vsak delovnik 2. 7. do 27. 7. od 10. do 12. ure	SIMBOLIČNI PRISPEVEK 1 EUR/ DAN
37.	ŽENSKI ODBOJKARSKI KLUB	POLETNE DELAVNICE ZA OTROKE	ŠRC LOKA	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	odbojkanm@gmail.com	031 274 889	26. 6. do 29. 6. 2. 7. do 6. 7. 27. 8. do 31. 8.	75 DO 90 EUR
38.		100 DEKLET NA PRAVI POTI	ŠRC LOKA	OSNOVNOŠOLCI	odbojkanm@gmail.com	031 274 889	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	BREZPLAČNO
39.	ŠD KAJAK KANU SUP	ŠPORTNO- KULTURNI DAN LOKA	KOPALIŠČE LOKA	OŠ IN SŠ	kksk.novomesto@gmail.com	031 633 544	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	18 EUR
40.	ŠPORTNO DRUŠTVO HOP KLUB	VARNO NA ROLERJIH	OŠ BRŠLJIN, OŠ DRSKA, OŠ GRM OŠ CENTER	OSNOVNOŠOLCI	info@hopklub.si	031 699 244	za podatke o terminih kontaktirajte izvajalca	BREZPLAČNO
41.	PLANINSKO DRUŠTVO KRKA NOVO MESTO	MLADINSKI PLANINSKI TABOR NA GORJANCIH	PLANINISKI DOM PRI GOSPODIČNI NA GORJANCIH	OTROCI IN ODRASLI	pd.krka.nm@gmail.com	041 693 195	23. do 25. 6.	OTROCI 35 EUR ODRASLI 68 EUR VSAK NASLEDNJI OTROK IZ ISTE DRUŽINE 25 EUR
42.	KARATE KLUB NOVO MESTO	KARATE ZA VSE	ZUNANJE IGRIŠČE OB OŠ BRŠLJIN	NI OMEJITEV	karolinahorn8@gmail.com	040 541 303	1. 7. do 31. 8. vsak torek in četrtek 19.30 do 21.00	50 EUR
43.	DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE MOJCA	POČITNIKOVANJE NA VESELIH ANGLEŠKIH POČITNICAH	TABOR MOJCA V DOLENJSKIH TOPLICAH	OD 4 DO 14 LET	dpm.mojca1@siol.net	07 33 71 470	25. 6. do 25. 8.	188 EUR
44.	SD KRKA ROG	SMUČARSKI TEČAJI ZA OTROKE	GAČE, KRANJSKA GORA	PREDŠOLSKI IN OSNOVNOŠOLSKI OTROCI	rogova.sola@gmail.com info@sd-krka-rog.si	040 168 585	24.12. do 28.12. 25. 2. do 1. 3. 2019	ZA PODATKE O CENAH POKLIČITE IZVAJALCA
45.		INDIVIDUALNO UČENJE SMUČANJA ZA OTROKE IN ODRASLE	SMUČIŠČE GAČE	OTROCI IN ODRASLI	rogova.sola@gmail.com info@sd-krka-rog.si	040 168 585	ZIMSKA SEZONA /2019	ZA PODATKE O CENAH POKLIČITE IZVAJALCA

Krka ŽIVI!

ODPRILI SMO SEZONO DOGAJANJA OB IN NA REKI KRKI

Prvi junijski konec tedna je ob in na reko Krko v Novem mestu pritegnil več kot tisoč športa, druženja in zabave željnih Novomeščanov – **Zavod Novo mesto** je namreč pripravil odprtje »dolenjske riviere«, območja od Pumpnce do Kandijskega mosta, na katerem so svoje dejavnosti predstavili partnerji, ki so del projekta Krka ŽIVI! Tako so novomeška društva in podjetja pod organizacijskim vodstvom Zavoda Novo mesto – Alpinistični odsek, Atletski klub Krka, Gostišče Loka, GRC Novo mesto, Jadralni klub, Jamarski klub, Kajak kanu sup klub, Kinološko društvo, Klub za podvodne aktivnosti, Moški odbojkerski klub, Rekreativno kolesarsko društvo Zverinice, Ribiška družina. Rod gorjanskih tabornikov, Teniški klub Portovald, Triatlonski klub, Zavod Zora – Pumpnca in Ženski odbojkerski klub – pripravili doživetij in aktivnosti polno prvo junijsko soboto. Največja uspešnica dogajanja skozi celoten konec tedna je bil nedvomno prvi zip-line v Novem mestu, ki je povezal Župančičevo sprehajališče z »mestno plažo.« Obiskovalci vseh starosti so z navdušenjem pozdravili celotno dogajanje, organizatorji pa smo zadovoljni, da smo vnovič pokazali, da je dolenjska lepotica pravi kraj za preživljanje prostega časa.

foto: Danilo Kesić

V rovih smo prisluhnili kratkim predavanjem o zgodovini teh rogov.

Ribiči skrbijo za svoj podmladek.

V pasjem parku je bilo pestro.

Pump-track je bil zaseden ves dan.

Odbojka na mivki je združila fante in punce, staro in mlado ...

OHRANJANJE DOMORODNIH VRST RIB V REKI KRKI IN NJENIH PRITOKIH

Ribiška družina Novo mesto izvaja ribiško upravljanje na več kot 350 hektarjev površinskih voda, vključno z reko Krko od Zagradca do Mršeče vasi in na vseh njenih pritokih na tej vodni poti ter z dvema manjšima ribnikoma.

Ribiško upravljanje poteka skladno z veljavnim ribiškogojitvenim načrtom in obsega številne aktivnosti, s katerimi želimo novomeški ribiči ohraniti ugodno stanje domorodnih vrst rib v reki Krki in njenih pritokih. Najpomembnejše aktivnosti obsegajo varstvo, gojitev in vlaganja domorodnih vrst rib, torej vrst, ki že tisočletja živijo v njej ter bogatijo reko Krko in pritoke. Krka s pritoki se ponaša z izjemno biološko pestrostjo, spada v sam vrh slovenskih rek. Trenutno je v njej evidentiranih več kot 30 domorodnih vrst rib. Ribiči RD Novo mesto se tega dobro zavedamo, zato je ribiška družina v svojih letih prostovoljnega delovanja vzpostavila sistem sonaravne ter intenzivne gojitve domorodnih vrst rib, kot so potočna postrvi, sulec, platnica, podust, občasno tudi lipan.

Sonaravna gojitev potočne postrvi poteka v ohranjenih varstvenih potokih, pritokih reke Krke, gojitev platnice in podusti pa v manjšem gojitvenem ribniku. Ikre sulca, podusti, platnice ter včasih tudi potočnih postrvi pridobiva na ohranjenih drstiščih v Krki ter njenih pritokih, valjenje iker in nadaljnja gojitev pa poteka v ribogojnici. S tem omogoča vzdrževanje njihovega številčnega stanja v Krki ter pritokih na razmeroma visoki ravni kljub številnim negativnim vplivom onesnaževanja (predvsem intenzivnega kmetijstva), pletenja tujerodnih ribojedih ptic, majhnih hidroelektrarn, globalnega segrevanja in krivolova. V ta namen ribiška družina upravlja z ribogojnico na reki Temenici v Prečni ter vseskozi izobražuje in izpopolnjuje znanje in strokovno usposobljenost članov, ki izvajajo tovrstne aktivnosti.

Ribiška družina v svoje vodotoke vlaga osem domorodnih vrst rib, poleg zgoraj omenjenih vrst, ki jih goji sama, tudi za Krko zelo značilni domorodni vrsti – ščuko in linja, ki ju pridobi pri uveljavljenih ribogojjih v Sloveniji.

Vlaganje rib izvaja ekipa strokovno usposobljenih ribičev skozi celotno obdobje leta razen pozimi, ko reko oblegajo kormorani. Vlaga vse starostne kategorije domorodnih vrst rib, največ potočne postrvi, in sicer od zaroda do spolno zrelih osebkov, s čimer znatno prispeva k

njihovem ugodnem stanju v reki Krki in pritokih.

Ribiška družina vsako leto vложи več kot 50.000 kosov zaroda in več kot 20.000 kosov mladice različnih starostnih kategorij potočnih postrvi, sulca in lipana v skupni masi nekaj tisoč kilogramov. Celotni vložek vseh rib v ribolovne in varstvene revirje znaša okrog 35.000 EUR, pri čemer ne upoštevamo prostovoljnega dela članov RD.

Priložene fotografije prikazujejo letošnje vlaganje linja v Krko in potočne postrvi v Težko vodo.

dan in NOČ NA KRKI

25. 8.

ŠPORTNI PARK LOKA, ŽUPANČIČEVO SPREHAJALIŠČE

Zadnji vikend v avgustu tradicionalno pripada prireditvi Noč na Krki, katere korenine segajo že več desetletij oziroma stoletij daleč. Nekoč je Krka mestu prinašala življenje, obrežja so nudila prekrasne sprehode, poleti je oživilo kopališče na Loki in tudi ribičev dolenjska lepota nikoli ni razočarala. Vsakoletna prireditev je družinski praznik v centru mesta, ki je sestavljen iz celodnevni rekreativni aktivnosti, spuščanja lučk v Krko in večernega programa za vse generacije.

SKOKI V KRKO 2018

Tradicionalno, že šesto tekmovanje v Skokih v vodo iz višin s Kandijskega mostu, bo potekalo prvo soboto v septembru. Tekma bo ponovno štela za zaključek Slovenskega pokala in bo potekala v znamenju mednarodne konkurence. Skoke spremlja bogat glasbeni in kulinarčni program.

OŠ BRŠLJIN V OBJEMU

OŠ Bršljin že eno leto sodeluje v razvojnem timu projekta OBJEM in bo skupaj z ostalimi razvojnimi šolami, fakultetami in Zavodom RS za šolstvo opredelila in dopolnjevala gradnike bralne pismenosti, pripravila predloge programov usposabljanja, razvijala didaktične pristope in pripravljala vertikalne dejavnosti za razvoj bralne pismenosti.

Projekt OBJEM (akronim besed **O**zaveščanje, **B**ranje, **J**ezik, **E**valvacija, **M**odeli) oz. Bralna pismenost in razvoj slovenščine je projekt, ki je uspešno kandidiral na razpisu evropskih strukturnih in investicijskih skladov »Razvoj in udeležanje inovativnih učnih okolij in prožnih oblik učenja za dvig splošnih kompetenc« (vrednost razpisa 12,5 mil. EUR; OBJEM 2,55 mil. EUR). Navedeni projekt, v katerega je vključenih 59 slovenskih izobraževalnih ustanov, bo trajal do leta 2022 in je del nacionalne strategije za dvig bralne pismenosti. Razvoj bralnih spretnosti in pismenosti je tudi pomemben dejavnik v strategiji Evropa 2020. Raziskave namreč kažejo, da ima v Evropi eden izmed petih učencev pomanjkljive bralne spretnosti. Količina časa za branje daljših besedil upada v povezavi z digitalizacijo, branje postaja bolj prekinjeno in razdrobljeno, branje z zaslonov

pa lahko negativno vpliva na kognitivne in emocionalne vidike branja.

Na OŠ Bršljin se zavedamo, da je bralna pismenost bistvena za uspešnost v današnji družbi, zato smo z veseljem pristopili k projektu. V tekočem šolskem letu smo vzpostavili projektno skupino, izvedli analizo stanja na šoli ter izobraževalne aktivnosti za učitelje. Ob številnih dejavnostih, s katerimi vzpodbujamo učence k branju, med drugim se lahko pohvalimo z eno najbogatejših šolskih knjižnic na Dolenjskem, smo s šolskim časopisom Bršljinkom, tokrat mesečnikom v digitalni izdaji, učence povabili k ustvarjanju različnih besedil, kar bomo v prihodnjih letih nadgradili. Še kako namreč drži, da se misel v zapisu ostri in da zapis spodbuja poglodbeno misel.

Razvijanje branja in pisanja na OŠ Bršljin ni le v središču pouka slovenščine, ampak področji razvijamo pri vseh predmetih ter tudi v povezavi s t. i. matematično, naravoslovno, likovno in drugimi pismenostmi. Prav tako pa se ukvarjamo z vprašanji razvijanja pismenosti učencev, ki prihajajo iz manj spodbudnih okolij ali imajo posebne potrebe. V prihodnje bomo še povečali skrb za individualiziran in difereniran pristop k pismenosti, da bodo napredovali

tako najboljši kot najšibkejši bralci, kar je v konceptu pravične šole prihodnosti.

V naslednjih mesecih nas čaka načrtovanje dejavnosti, ki jih bomo kot inovacije najprej preizkušali na šoli, kasneje pa na t. i. implementacijskih šolah. Razvoj sporazumevalne zmožnosti bomo spodbujali z ucnim jezikom pri vseh predmetih ter tako širili prostor razmišljanja in novega znanja. Posebno področje je razvoj učenja slovenščine kot drugega jezika za učence, ki jim slovenščina ni materni jezik. V šolski knjižnici bomo iskali načine, kako lahko njene dejavnosti podpirajo pouk pri vseh predmetih ter kako lahko dejansko postane kulturno in informacijsko središče šole. Prenovljena učna okolja, novi pristopi in pedagoške prakse ter vključevanje novih tehnologij bodo pripomogli k dvigu splošnih kompetenc učencev. Pri učencih bomo razvijali kritično mišljenje, sposobnost reševanja problemov ter kulturno zavest in izražanje.

Razvijanja pismenosti se na OŠ Bršljin lotevamo odgovorno in z mislijo na to, da sta branje in pisanje veščini, ki ju je razvil človek ter sta pomembni kulturni in civilizacijski pridobitvi, ki omogočata uveljavljanje v družbi in enakopravno sodelovanje v bralni skupnosti.

OŠ BRUSNICE V SALZBURGU

Učenci od 6. do 9. razreda OŠ Brusnice, ki se učimo nemščino kot izbirni predmet, smo 11. aprila 2018 odšli na ekskurzijo v Salzburg. Ob 5. uri smo se že odpeljali izpred šole. Vozili smo se približno pet ur. Med vožnjo smo dvakrat naredili premor. Takrat smo lahko pojedli nekaj svojega ali pa rogljiček, ki nam ga je nudila šola.

Najprej smo se odpeljali do rudnika soli v Halleinu. Ko smo prispeli, smo se morali vsi obleči v rudarska oblačila. Nekaterim so bila prevelika, drugim pa premajhna, zato je bilo že oblačenje sila zabavno. V rudnik smo se peljali z vlakcem in pri tem prečkali mejo z Nemčijo. Nato smo imeli predstavitev legende, lahko si jo poslušal v nemškem ali bral v angleškem jeziku. V rov smo se spustili po lesenem toboganu. Uau, kako adrenalinsko! Slano jezero je dolgo sedemdeset,

široko trideset in globoko dva metra. S splavom smo prečkali jezero. Bili smo zelo počasni, a kljub temu je bilo zabavno. V rudniku smo dobili sol za spomin. Ko smo se spustili po lesenem toboganu, so nas slikali, in ko smo odhajali, smo lahko to sliko kupili.

Po končanem obisku rudnika soli smo se napatili v Salzburg. Sprehodili smo se po

starem mestnem jedru in si sami po nemško naročili sladoled. V izložbah so nas spremljale mozartove kroglice. Ogladali smo si tudi zunanjo zgradbo Mozartove rojstne hiše.

Nazadnje smo se odpravili v Red Bull Hanger 7. To je moderni muzej avtomobilizma in letalstva. Navdušili so nas slavni avtomobili, formule ter letala. Imeli smo priložnost vi-

deti tudi obleko astronavta (skafander) ter del rakete. Vsi smo bili navdušeni nad toaletto. Bila je zelo velika in razkošna.

Nato smo se po napornem dnevu vrnili v Brusnice, kjer so nas pričakali starši. Meniva, da je bila ekskurzija zelo poučna, saj smo učilnico nemščine preselili v Salzburg. Po vsej verjetnosti bomo šli naslednja leta k nemščini tudi zato, da še malo raziščemo našo »sosedo« Avstrijo.

Foto: arhiv šole

ŠOLA, USMERJENA V PRIHODNOST

Na Osnovni šoli Šmihel strmimo v prihodnost na vseh področjih našega delovanja. V pouk vnašamo inovativne pristope z uporabo novejših tehnologij in učence seznanjamo z novimi načini komunikacije ter jih opremljamo z veščini sodobnega časa. Učenci so dejavni z izdelavo različnih multisenzornih predstavitev, ki so nujni spremljevalec današnjega trenda življenja. Da bi bili v družbi upoštevani in zastopani, je pomembno širjenje svojega glasu in mnenja v širši družbi s povezovanjem na svetovnih omrežjih.

Ključni dejavniki, ki so nepogrešljivi za prihodnost, so poznavanje, sodelovanje in povezovanje med šolami z udeležbo v nacionalnih in mednarodnih projektih, kjer lahko pokažemo naša močna področja in hkrati že preverjene, dobre izkušnje in prakse vnašamo v naš način poučevanja in delovno ozračje.

Zelo smo ponosni na naš izvirni nacionalni projekt z naslovom Premagovanje

predsodkov in stereotipov o Romih, s katerim javnost ozaveščamo o romski problematiki in s pestrimi dejavnostmi na šoli ter na daljavo vključujemo tako osnovnošolce kot dijake po vsej Sloveniji. Prav tako smo letos praznovali prvi rojstni dan naše *Šmihelčanke* in *Birčanke*, reprezentativnih simbolov mednarodnega projekta Rastoča knjiga pod pokroviteljstvom Državnega sveta. Konec meseca maja bodo naši učenci sodelovali na 1. mednarodnem festivalu Rastoče knjige v Ljubljani, kjer bodo predstavili našo prvo knjigo *Rastemo v svoji majhnosti* ter v sodelovanju z OŠ Drska z zanimivim dialogom med Prešernom in Cankarjem predstavili izbrani slovenski deli.

Na področju mednarodnega sodelovanja ne smemo prezreti mednarodnega projekta Erasmus+ z naslovom Učinkovita komunikacija – uspešna prihodnost, ki nam je prinesel veliko novih poznanstev med evropskimi državami, kar nas je povežalo v veliko družino,

ki se medsebojno spodbuja, deli svoje znanje in bogate izkušnje ter se krepi v prijateljstvu.

Zavedamo se, da je ključ do uspeha šola, ki je usmerjena v prihodnost, in zato se trudimo, da so naši učenci dejavni na različnih okroglih mizah prek šolske skupnosti in šolskega parlamenta, kjer s svojimi mnenji in predlogi lahko prispevajo k boljšemu življenju in oblikovanju družbe prihodnosti, ki bo temeljila na vrednotah.

Foto: arhiv šole

VRTEC PEDENJPED NOVO MESTO, PIŠE SVOJE IME ZA DANES IN JUTRI!

V slehernem slovenskem vrtcu oz. šoli se počasi približuje veliki finale šolskega leta. Po devetih mesecih načrtovanja, izvajanja, prilagajanja, individualnega posvečanja našim zanamcem in prostovoljnih ur zaposlenih, izčrpani tečemo v ciljno ravnino do številnih zaključnih prireditvev. V vrtcu Pedenjped Novo mesto imamo letos zelo veliko razlogov za veselje. Praznujemo namreč 50. obletnico odprtja enote Videk, 40 let enote Pedenjped, 15 let samostojne poti naše organizacije in 10 let, odkar je svoja vrata romskim otrokom odprla enota Pikapolonica. In prav na koncu, kot češnja na torti, je še nekaj, česar smo nadvse veseli in kar zaznamuje prihodnje generacije – **odprtje novozgrajene enote v Bršljinu – enote VIDEK.**

Vrtec Pedenjped Novo mesto je v 15 letih, odkar je samostojna celota in par še enemu večjemu javnemu vrtcu v MO Novo mesto, uspešno začrtal svojo vizijo in pustil sledi v vzgoji in izobraževanju predšolskih otrok, s katerimi dokazuje

strokovnost, podjetnost in kooperativnost z zavodi in podjetji na lokalni, državni in mednarodni ravni. Prav osamosvojitve zavoda je prinesla svobodo in zagon, ki omogočata, da strokovno učinkoviteje rastemo, poslovno uspešneje napredujemo in se s projekti, aktivnostmi v naravi, prireditvami in drobnimi pozornostmi lokalno lažje udejstvujemo. Obletnice brez slavlja in dobre zabave ne pomenijo prav dosti. So le prijeten spomin in močan poduk, kako izbirati prave poti, da pridemo do željenega cilja. Praznovanje vseh jubilejev smo tako strnili v tri sklope, in sicer smo izdali strokovni zbornik PEDENJPED PIŠEM TVOJE IME, pripravili priložnostno razstavo Z IGRO DO SAMOSTOJNOSTI ter konec maja v sodelovanju z APT-jem pripravili nepozabno prireditev. Tako smo s prodornim glasom Pavla Ravnohriba, dovršeno izštekanim krmarjenjem Jureta Longyke, mojstrskim recitiranjem Gala Žižka, prijetnimi pozdravi cenjenih gostov, nostalgično melodijo Nece Falk in ubranim petjem Pedenjpedovega

zborčka sklenili leto praznovanj in s spodbudno zdravico ter vrhunsko hrano pozdravili novo obdobje, za katerega želimo, da bo tudi v bodoče obrodilo uspešno in lokalno bogato sodelovanje.

Pot odličnega vrtca, prepoznavnega po uvajanju sprememb pedagoških pristopov dela, novih prijemov in uvajanju drugačnega načina dela z otroki, je naša zaveza tudi v prihodnje.

Načrtov za prihodnost ne zmanjka, vse za srečo in uspešnost naših otrok.

Foto: arhiv vrtca

V VRTCU CICIBAN NOVO MESTO NAM JE VSAK OTROK IZZIV

V vrtcu se zavedamo skupne odgovornosti in si prizadevamo, da vključimo vse otroke: tiste, ki potrebujejo vrtec med letom, priseljence, otroke s posebnimi potrebami ...

V Vrtcu Ciciban Novo mesto se strokovni delavci trudimo, da zagotavljamo spodbudne pogoje za optimalni razvoj vseh otrok. Porast usmerjenih otrok s posebnimi potrebami in raznolikost njihovih potreb od nas zahteva strokovno, odgovorno in kooperativno sodelovanje vseh – vodstva vrtca, strokovnih delavcev, staršev, zunanjih inštitucij in ustanoviteljice vrtca, saj z zgodnjo obravnavo otrok s posebnimi potrebami krepimo otrokova močna in šibka področja in mu ob tem nudimo strokovno podporo ter svetujemo družinam glede postopka usmerjanja, povezujemo jih z zunanjimi inštitucijami in krepimo družinsko klimo. Zgodnja obravnavo je potrebna za zagotavljanje in krepitev otrokovega osebnega razvoja, krepi lastne zmožnosti družine in spodbuja socialno vključenost družine in otroka za kasnejši učni uspeh otroka.

Sistemske rešitve prenove vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami niso bile dovolj dobro oziroma učinkovito pripravljene. V praksi opažamo vrzeli in težave, vezane na pridobivanje ustreznega kadra, dolgotrajne postopke pridobivanja odločbe in s tem kasnejšo strokovno obravnavo. V vrtcu nam je vsak otrok izziv.

Smiselno se zdi, da se ustrezne institucije povezujemo in iščemo rešitve pomembne za otrokov razvoj, delovanje in njegovo funkcioniranje, saj mora biti naše glavno vodilo otrokova korist.

Prav tako je v slovenskih vrtcih, kjer tudi novomeški niso izjema, velika težava z uspešno integracijo otrok tujcev v redne oddelke. Otroci in največkrat tudi njihovi starši namreč ne poznajo slovenskega jezika in je zato komunikacija z njimi zelo otežena, lahko pa si tudi predstavljamo počutje otrok in njihovo stisko, ko se znajdejo v tujem okolju, ne da bi karkoli in kogarkoli razumeli. To so izrazito travmatizirani otroci, na katerih stik z vrtcem na tak način pusti nepopravljive posledice, ki se potem odražajo v njihovem nadaljnjem življenju – pri (ne)uspešnosti v šoli in težavah v njihovem psihičnem razvoju.

Seveda si vsi želimo, da bi bilo mogoče v javne vrte vključiti vse otroke, takšne, ki izhajajo iz vzpodbudnih okolij, kot tudi tiste druge, ki so kakor koli hendikepirani, iz različnih socialnih okolij, zanemarjene, otroke

s posebnimi potrebami, otroke priseljencev, medletne, vendar so za to kapacitete vrtcev v naši občini še vedno preskromne. Še posebej si želimo dodatnih kapacitet na območju Grma in Žabje vasi in bližnje okolice, ki pa jih je mogoče zagotoviti samo z izgradnjo novega vrtca na tem področju.

Zadovoljni smo, ker obstajajo dobri obeti tudi na področju kadrovske politike, in sicer v smeri zaposlitve prepotrebnih strokovnjakov na lokalni ravni, saj menimo, da bomo le tako uspešni pri pridobivanju ustreznih profilov, kot sta logoped in specialni pedagog.

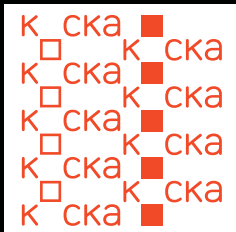

JAZZINTY

MEDNARODNA POLETNA GLASBENA DELAVNICA IN FESTIVAL
INTERNATIONAL SUMMER MUSIC WORKSHOP AND FESTIVAL

NOVO MESTO, SLOVENIJA
13.–18. avgust 2018

WWW.JAZZINTY.COM

Don't act. Just think.

KOCKA Out of the Box Sessions
Galerija Kocka / *Kocka Gallery*

Koncertna zbirka vabi na svoj kavč ustvarjalce različnih žanrov, da prispevajo izvirne repertoarje novih ali prav za to priložnost prirejenih del v obliki sproščenih performansov. Koncerti so snemani in objavljeni na kanalu YouTube: KOCKA Out of the Box Sessions. Snemanja so za javnost odprta, vabilo objavljamo dve uri pred koncertom na družbenih omrežjih.

Spremljajte nas na profilih Facebook in Instagram ter se pridružite edinstvenim glasbenim doživetjem!

 facebook.com/kcjt.nm

 [kcjtnm](https://www.instagram.com/kcjt.nm)

FOTOPUB

30. 7. do 4. 8., različne lokacije

Mednarodni festival sodobne umetnosti Fotopub prinaša v Novo mesto svež pogled na umetniške prakse, ki se predstavljajo v obliki razstav, sejma, sodobnih instalacij in inovativnega spremljevalnega programa. Organizacija Društvo Fotopub, koprodukcija Zavod Novo mesto. Več na: www.fotopub.com

KOOB Session No. 1 / GENERACIJA RUDOLFOVO
10. 5. 2018

KOOB Session No. 2 / MRFY
18. 5. 2018

kocka@novomesto.si
+386 (0) 7 393 29 39
www.mladina.znm.si

KAJ HRANI ARHIV NA GRADU GRM?

Letos, ob praznovanju 120 let Zgodovinskega arhiva Ljubljana in 45 let enote za Dolenjsko in Belo krajino, se ponosno oziramo v bližnjo preteklost njegovega delovanja. Zgodovinski arhiv Ljubljana kot največji slovenski regionalni arhiv deluje na območju dvajsetih upravnih enot od Jesenic do Črnomlja. Sedež arhiva z vodstvom in splošno službo ima v Ljubljani, organizacijske enote pa v Novem mestu, Kranju, Škofji Loki in Idriji. Skupaj hrani več kot 15 tekočih kilometrov arhivskega gradiva.

V zadnjih letih je novomeška enota Zgodovinskega arhiva Ljubljana s svojimi arhivskimi dokumenti pomembno prispevala k nastanku poučnih razstav in publikacij, ki bogatijo znanje o novomeški zgodovini. Med njimi je nedvomno izrednega pomena monografija *Novomeške hiše in ljudje* upokojene arhivistke Mete Matijević. Od leta 2014 v arhivu podrobneje predstavljamo arhivske dokumente na temo prve svetovne vojne. Letos jeseni bo na ogled razstava, ki zaključuje tematiko velike vojne in predstavlja ključne spremembe ob nastanku novih držav. Na ogled bo tudi arhivsko gradivo z območja Dolenjske.

Enota za Dolenjsko in Belo krajino z različnimi projekti občanom odpira okna v svet arhivskih dokumentov. S projektom digitalizacije **popisnic prebivalstva** smo olajšali delo raziskovalcem, rodoslovcem in vsem, ki se zanimajo za zgodovino svojega kraja ter svojih prednikov. Na portalu Zgodovina Slovenije – SIstory je objavljen popis prebivalstva okrajnega glavarstva Novo mesto iz leta 1869. Ohranjene, digitalizirane in dostopne so popisnice za takratno naselje Kandija ter za občine Bela Cerkev, Črmošnjice, Dobrnič, Kočevske Poljane, Mirna, Prečna, Trebnje in Velika Loka.

Leon Štukelj – prvak prvakov: spominski listič z olimpijskih iger v Parizu – olimpijski prvak na drogu, 1924.

S finančno pomočjo Mestne občine Novo mesto v okviru projekta **Kronist Novega mesta** nastaja zbirka digitalnih fotografij. Arhiv z njim prehaja v bolj aktivno vlogo, saj s pomočjo fotografskega objektiv dokumentira aktualne vidike družbenega, političnega, gospodarskega, kulturnega in športnega dogajanja v Novem mestu ter njegovi okolici.

V okviru svoje pedagoške dejavnosti enota na gradu Grm organizira splošne predstavitve arhiva, tematske predstavitve določenih zvrsti arhivskega gradiva ter delavnice **kaligrafije**, na katerih udeleženci razvijajo veščine pisanja z gojimi peresi.

KAJ HRANI ARHIV V ARHIVSKIH ŠKATLAH?

V arhivski čitalnici so dostopne šolske kronike, razglednice slovenskih krajev, veliko je tudi pravosodnih spisov, načrtov javnih stavb in še marsikaj drugega, saj arhivsko gradivo izhaja iz številnih področij človekovega delovanja in ustvarjanja. Podatke o svojih prednikih lahko najdete s pomočjo **rodoslovnega indeksa**, dostopnega v čitalnici novomeške enote, ki služi kot pripomoček za iskanje rodoslovnih podatkov v arhivskem gradivu.

Osnovne podatke o arhivskem gradivu, ki se hrani v fondih in zbirkah, lahko prek spleta pridobite z iskalnikom SIRAnet. Iskalnik omogoča poizvedovanje po podatkih o arhivskem gradivu, ki ga hranijo slovenski regionalni arhivi. Nekaj arhivskega gradiva je digitaliziranega in je objavljeno na spletni strani v digitiki.

Potni list Leona Štuklja za potovanje v Lyon, kjer se je udeležil mednarodnega telovadnega tekmovanja, 1926.

Ali veste, da arhiv hrani tudi stare potne liste? Ob 120. obletnici rojstva največjega slovenskega olimpijca, Novomeščana Leona Štuklja, predstavljamo njegov potni list. V arhivskih škatlah pa se skriva tudi Štukljeve spominski letak z olimpijskih iger v Parizu.

KDO SO USTVARJALCI ARHIVSKEGA GRADIVA?

Slovenski javni arhivi (Arhiv Republike Slovenije in regionalni arhivi) v skladu z arhivskim zakonom in uredbo vodijo **Register ustvarjalcev** arhivskega gradiva. Ustvarjalci arhivskega gradiva so neposredni in posredni proračunski uporabniki, parlamentarne politične stranke, pravne osebe javnega in zasebnega prava ter fizične osebe, ki so nosilci javnih pooblastil ali izvajalci javnih služb ter pravne osebe, ki so pridobile status delovanja v javnem interesu. Arhiv pridobiva arhivsko gradivo tudi od fizičnih oseb ter pravnih oseb zasebnega prava (npr. društev).

Preden arhivsko gradivo pride v arhiv, arhivisti v stiku z ustvarjalci poskrbijo, da se gradivo primerno ovrednoti in uredi. Več o vlogi **arhivistov** lahko izveste tudi v naših treh slikanicah. Glavna junakinja **miška Mica** je v družbi arhivskega duhca Ferdija postavljena v vlogo detektivke. V sliki in besedi otrokom in njihovim staršem približa arhiv kot kulturno ustanovo, ki ima pomembno vlogo pri zbiranju, urejanju, varovanju in omogočanju uporabe pisanih, risanih, tiskanih, fotografiranih, filmanih, in drugače zapisanih dokumentov.

Arhivisti iz novomeške enote: Jože Glavič, Dunja Mušič in Iztok Hotko.

DREVOREDI PO NOVEM BREZ DIVJIH KOSTANJEV?

Navadni divji kostanj (*Aesculus hippocastanum* L.) je endemit Balkanskega polotoka, od koder so ga po Evropi začeli širiti že v 16. stoletju. Ob koncu 19. stoletja je postal »modno« drevo in so ga veliko sadili v mestih in zunaj njih (drevoredi, trgi, mestne vpadnice pa tudi v zasebnih vrtovih). Njegovo uporabnost v mestnem okolju zmanjšuje velika količina opada (listi, vejice, plodovi), občutljivost na zimsko soljenje cest, krhek les, predvsem pa novi škodljivci in bolezni, ki so bili vneseni v zadnjih desetletjih tudi k nam in predstavljajo veliko grožnjo obstoju te drevesne vrste.

Najnovejšo bolezen, kostanjev bakterijski skorjemor, povzroča bakterija *Pseudomonas syringae*. V Evropi so jo prvič določili leta 2001 v severni Franciji in Belgiji, v juliju 2017 pa tudi v Ljubljani. Zaradi značilnosti kostanjevega bakterijskega skorjemora v Evropi lahko predvidamo širjenje bolezni tudi v Sloveniji, vedno močnejše propadanje divjih kostanjev in velike škode zaradi tega v urbanih predelih v vsej Sloveniji. Strokovnjaki Gozdarskega inštituta Slovenije so v svoji študiji predlagali sprejem potrebnih ukrepov, vendar zaenkrat predpisi za eradicacijo bolezni v Sloveniji zaradi njihovih izjemno visokih stroškov še niso bili sprejeti. Brez ukrepov se z veliko verjetnostjo predvideva širjenje bolezni in posledično pospešeno propadanje divjih kostanjev v prihodnjih letih tudi v Sloveniji.

Kostanjev listni zavrtač (*Cameraria ohridella*) je bil v Sloveniji odkrit leta 1994, in sicer na območju Ormoža in Novega mesta. Vrsta zajeda liste različnih vrst divjega kostanja. Prve poškodbe na listih opazimo od srede maja naprej. Zavrtač izjemno močno vpliva na estetsko vrednost drevesa: poškodovano listje porjavi in prezgodaj odpada, ob močnem napadu že konec julija. V takih primerih divji kostanj običajno ponovno odžene in cveti v septembru, kar drevo izčrpava in zaradi tega hira. Hortikulturalna vrednost se mu zaradi tega zmanjša, odpadajoče listje povzroča več dela komunalnim službam, ki čistijo javne površine.

Listna sušica divjega kostanja (*Guignardia aesculi*) se je v Evropi pojavila leta 1950. Od junija do odpadanja listja jeseni je pogosta v vseh nasadih divjega kostanja pri nas. Bolezen povzroča nepravilne, več kvadratnih centimetrov velike rdečerjave pege na listih, ki so včasih omejene z dvema listnima žilama. Ob močnejši okužbi se listje čašasto zvija navzgor, se posuši ter prezgodaj odpade.

Pepelovka divjega kostanja (*Erysiphe flexuosa*) je severnoameriška vrsta, ki je bila

pred vnosom v Evropo razširjena na različnih vrstah kostanjev v ZDA in Kanadi. V Evropi so jo prvič opazili leta 1999, v letu 2003 prvič tudi v Sloveniji. Pri nas se je pojavila na navadnem divjem kostanju in rdečecvetnem divjem kostanju (*Aesculus × carnea*). Danes je splošno razširjena, njeno pojavljanje na določenem rastišču pa je odvisno predvsem od vremenskih razmer v posamičnem letu. Okuženim drevesom listi s pepelasto sivo prevleko prezgodaj odpadajo.

Opisane bolezni in škodljivci divjega kostanja niso bili prisotni v času množičnega sajenja divjega kostanja v evropskih urbanih predelih in zato je divji kostanj tudi postal zaželeno in cenjeno okrasno drevo. Predstavljene zdravstvene težave utemljujejo pomisleke pri izbiri te drevesne vrste za nove nasade in pri načrtovanju obnove starih nasadov.

OČISTILI SMO BREŽINE REKE KRKE

Ribiška družina Novo mesto je organizirala čistilno akcijo čiščenja brežin reke Krke, Radulje, Radeščice, Sušice in Temenice, ki je bila izvedena v soboto, dne 14. 4. 2018. Čistilna akcija je bila, podobno kot v preteklih letih, organizirana po pododborih naše RD. Skupine in zbirna mesta udeležencev

akcije so bile organizirane glede na to, kateri del vodotokov je pododboru in članom geografsko najbližje. Za vsako zbirno mesto je vodstvo pododborov določilo vodjo skupine, ki je bil zadolžen za razdelitev vreč in zaščitnih rokavic pred začetkom, po koncu akcije pa poskrbel, da so bile napolnjene

vreče odložene na ustrezne lokacije za odvoz na deponije.

Akcije se je udeležilo 125 članov, ki so pobrali 119 140-litrskih vreč smeti in odpadkov ter napolnili eno avtomobilsko prikolico kosovnih odpadkov.

Foto arhiv RDNM

POSEBNOSTI V PRIHODNOSTI?

V Posvetovalnici za učence in starše glavino našega časa namenamo otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami. Otrokom, pri katerih prepoznavamo težave na bralno-napisovalnem področju, otrokom, ki izražajo čustvene ali vedenjske težave, otrokom, ki jim ponagajajo posamezne težave na različnih področjih učenja, otrokom, ki so nadarjeni in včasih ravno zaradi svoje nadarjenosti izstopajo na prav poseben način.

Toda – ko razmišljamo o posebnostih, ali ni vsak izmed nas poseben na svojstven in edinstven način? Ali nima vsak izmed nas razvitih močnih in posebnih talentov? Ali ne premore vsak

izmed nas sebi lastnih šibkosti, ki jih premagujemo na sebi lasten način?

V preteklosti so bili mnogi »posebni« otroci zaznamovani, odrinjeni na rob družbe, nameščeni v posebne zavode, zasmehovani in označeni kot »poredni« ali »leni«. Kot družba smo s procesi inkluzije in destigmatizacije naredili pomembne in velike korake naprej. Otroke s posebnostmi prepoznamo in jim nudimo ustrezno strokovno pomoč.

Toda – kako daleč pa smo že prišli na področju resničnega sprejemanja posebnosti drug drugega? Koliko iskrene in resnične tolerance zmorem do sočloveka, ki razmišlja drugače kot jaz? Koliko SPOŠTOVANJA je v meni, ko

zadanem ob lastno krhkost in pomanjkljivosti svojega sodelavca, prijatelja, soseda? Odnosi, ki jih sami gradimo med seboj in do sebe, so temeljni zgled za naša bitja prihodnosti, ki nas spremljajo na vsakem koraku in zaznavajo naš notranji mir ali nemir ...

Pot v prihodnost je preprosta – sestavljena iz globine naše spoštljivosti do vseh, s katerimi živimo in se srečujemo. Predvsem do tistih, ki so v svojih posebnostih najbolj šibki in ranljivi. V prihodnosti ni več prostora za odrinjenost, ampak za vsakodnevno pot nežne sprejetosti med seboj in v sebi.

POSREDOVANJE ALARMNIH SPOROČIL GASILCEM

V Mestni občini Novo mesto javno gasilsko službo sestavljajo poklicna gasilska enota Gasilsko-reševalni center Novo mesto in 18 prostovoljnih gasilskih društev.

GRC Novo mesto spada v VI. kategorijo gasilskih enot, kar nas zavezuje, da na vsak klic na pomoč izvozimo v eni minuti od prejema informacije. 44 operativnih poklicnih gasilcev, razporejenih v štiri izmene, je na intervencije pripravljenih 365 dni v letu, 24 ur na dan. V prvih petih mesecih letošnjega leta smo izvozili na 153 intervencij, od tega smo v petih primerih posredovali ob naravnih nesrečah, enkrat smo reševali obolelo osebo, 33-krat smo posredovali pri prometnih nesrečah, enkrat zaradi železniške nesreče, 23 je bilo požarov v objektih, 5 požarov na prometnih sredstvih, 20 požarov na prostem, 28 požarov na komunalnih in drugih zaboynkih, 2-krat smo posredovali ob sproščanju nevarnih plinov, 7-krat pri nesrečah z nevarnimi snovmi, 16 posredovanj smo imeli zaradi tehnične in druge pomoči, v 8 primerih smo izvozili na alarm tehničnega požarnega varovanja in v 4 primerih smo reševali ujete v dvigalu.

O večini dogodkov (138) smo bili obveščeni prek interventne številke 112, kjer skladno z načrtom alarmiranja operater Regijskega centra za obveščanje nemudoma pošlje informacijo o dogodku pristojnim gasilskim enotam. V dveh primerih so občani poklicali na našo stacionarno telefonsko številko, v treh primerih smo izvedli samoaktiviranje, v enem primeru nas je na pomoč poklicala Policija, v enem pa reševalci Nujne medicinske pomoči. V osmih primerih smo obvestilo o izredni situaciji na objektih prejeli prek sistema Infranet – tehnično požarno varovanje.

V tem prispevku želimo občanom, podjetjem in upravnikom večstanovanjskih objektov predstaviti hitrejši in učinkovitejši način sistem

javljanja nekaterih interventnih dogodkov. Pri tem izpostavljamo predvsem reševanje iz dvigal in tehnično požarno varovanje objektov.

REŠEVANJE IZ DVIGAL

Dvigala uporabljamo za navpični prevoz ljudi in tovara v stanovanjih, poslovnih stavbah, šolah, bolnišnicah, vrtcih, domovih za ostarele, nakupovalnih centrih, industrijskih obratih ipd. Včasih se lahko zgodi, da uporabniki obtičijo v njih. Okvare oziroma nenadne ustavitve dvigal so možne zaradi neustrezne uporabe, okvare sestavnih delov, izpada električnega napajanja, neustreznega vzdrževanja ipd.

Človekov odziv je odvisen od dogodka in od posameznika. Ljudje, ki se dnevno vozijo z dvigali in jim je okolje domače, vedo, kako ravnati v dvigalu, če se le-to ustavi. Običajno reagirajo preudarno brez intenzivnih psiholoških reakcij. Drugače je za tiste, ki se v utesnjenih prostorih počutijo nelagodno, imajo zdravstvene težave ali za seboj slabo izkušnjo.

Kako je torej poskrbljeno za varnost uporabe dvigal in čim hitreje reševanje v primeru zastoja?

Vsi lastniki obstoječih dvigal so dolžni dvigala opremiti s sredstvi, ki omogočajo osvoboditev in evakuacijo v kabini ujetih ljudi, ter z dvosmernimi komunikacijskimi sredstvi, ki omogočajo stalen stik z reševalno službo. Reševanje iz dvigala lahko izvajajo vzdrževalci, varnostne službe ali gasilci.

Poklicni gasilci smo usposobljeni za hitro in učinkovito reševanje iz dvigal. Ob izrednem dogodku v dvigalu so gasilci v nekaj minutah na objektu in začnejo z reševanjem.

Kako v primeru težav pokličemo pomoč?

Običajno v dvigalu ni GSM signala. Tako ujeta oseba nekaj sekund drži označeni gumb in s tem avtomatsko sproži govorno povezavo z varnostno-nadzornim centrom. V primeru, da je govorna povezava vezana na GRC Novo mesto, dežurni gasilec avtomatično prepozna dvigalo, iz katerega prihaja klic, nato komunicira z ujetim v dvigalu, kamor že prihaja naša gasilska ekipa. Po končanem reševanju vodja reševanja obvesti vzdrževalca dvigala, da pripravi dvigalo za ponovno uporabo.

TEHNIČNO POŽARNO VAROVANJE – JAVLJALNIKI POŽARA S POVEZAVO NA GASILSKO ENOTO

Večina objektov, kjer se hkrati zadržuje večje število ljudi ali je objekt obremenjen z večjo požarno ogroženostjo, ima vgrajene sisteme za avtomatsko javljanje požara – javljalnike. Zahtevnejši objekti morajo imeti požarne alarme posredovane na dežurno službo, ki poskrbi za intervencijo v primeru sprožitve alarma.

Poklicna gasilska enota je vsekakor primerna dežurna služba za odziv na tovrstne dogodke, saj je to tudi naša primarna dejavnost. Gasilci smo usposobljeni za ukrepanje in imamo bogate izkušnje z ostalih intervencij. Na GRC Novo mesto imamo trenutno nekaj zahtevnejših objektov, ki so s posebno varovano linijo za prenos alarmnih sporočil povezani v naš nadzorni center, in lahko se pohvalimo, da sistem dobro deluje. Za varovane objekte izdelamo *Načrt požarnega varovanja*. Na tak način do objektov lažje dostopamo, jih bolje spoznamo in se lahko v primeru izrednega dogodka hitreje odzovemo. Privarčevani čas pomeni manjšo izpostavljenost morebitnih prisotnih in manjšo škodo na premoženju oz. objektu. Ekipa gasilcev se v polni opremi odzove na alarm v roku ene minute od prejema alarma. Gasilci na objektu preverijo situacijo in po potrebi rešujejo nastali dogodek ter podajo nadaljnja navodila uporabniku objekta. Odzivni čas je zelo pomemben za reševanje morebitnih prisotnih, ravno tako škoda eksponentno narašča z razvojem požara. Tak način požarnega varovanja običajno tudi predstavlja boniteto pri zavarovanju objekta in premoženja. Na GRC Novo mesto si želimo novih objektov za požarno varovanje, saj so na tak način intervencije uspešnejše in manj zahtevne, kar pa je cilj tako uporabnikov kot gasilcev.

foto: arhiv GRC Novo mesto

Reševanje iz dvigala

Desno direktor-poveljnik Gregor Blažič, levo vodja službe požarne preventive Luka Piko.

> Simon Kovačič, Razvojni center Novo mesto

CELOVITA PROMOCIJA DOLENJSKEGA TURIZMA

Lani sprejeta Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021 območje destinacije Dolenjska z vodilnimi destinacijami Novo mesto, Šmarješke Toplice in Dolenjske Toplice umešča v makro destinacijo Termalna Panonska Slovenija. Na Razvojnem centru Novo mesto smo si ves čas priprave krovnega strateškega dokumenta prizadevali ohraniti Dolenjsko kot celovito destinacijo in kot takšno jo želimo skupaj z našimi partnerji razvijati in promovirati tudi v prihodnje.

Vodilne destinacije Novo mesto, Šmarješke Toplice in Dolenjske Toplice ter največje turistično podjetje na Dolenjskem, Terme Krka, so Razvojnemu centru Novo mesto izdale soglasje za izvajanje funkcij nosilca razvoja in promocije turizma v vodilni destinaciji Dolenjska.

V partnerstvu Mestne občine Novo mesto, Občine Dolenjske Toplice in Občine Šmarješke Toplice ter Term Krka d. o. o. smo se prijavi na

javni razpis za sofinanciranje razvoja in promocije turistične ponudbe vodilnih turističnih destinacij v Sloveniji, ki ga je v začetku aprila objavilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Ključne aktivnosti projekta pa so razdeljene na razvoj turističnih produktov ter vzpostavitev sodobnih digitalnih orodij in digitalna promocija turistične ponudbe.

> Urban Kramar, Mestna občina Novo mesto

JESENI PREMIERNA IZVEDBA NOVOMEŠKEGA 1/2 MARATONA

30. septembra bo v Novem mestu premierna izvedba Novomeškega 1/2 maratona. Ambiciozen projekt, ki nastaja na pobudo novomeškega olimpijskega maratonca Primoža Kobeta in ob sodelovanju Mestne občine Novo mesto ter Zavoda Novo mesto, so si organizatorji zamislili kot dvodnevni dolenjski tekaški praznik.

Prireditve smiselno sovпада s štukljevim letom in zapolnjuje pomanjkanje primerljivih tekaških dogodkov v širši jugovzhodni Sloveniji. Župan Gregor Macedoni je ob tem izpostavil anekdoto iz enega prvih stikov s predsednikom države Borutom Pahorjem, ki mu je ob spodbudi pri organizaciji večje tekaške prireditve obljubil tudi svojo udeležbo, za zdaj pa je pri uresničevanju projekta svoj delež prispeval s častnim pokroviteljstvom.

Župan Macedoni in direktor Zavoda Novo mesto Marjan Hribar sta na novinarski konferenci ob predstavitvi projekta izpostavila potencial prireditve, ki nadgrajuje športno in turistično ponudbo Novega mesta, dolenjska prestolnica pa se z njo postavlja ob bok ostalim mestom s prepoznavnimi tekaškimi preizkušnjami.

Trasa premierne izvedbe je v znamenju reke Krke, tekači pa bodo lahko izbirali med polmaratonsko 21-kilometrsko razdaljo in

rekreativnim tekom na več kot pol krajši razdalji (8,8 km). Po besedah pobudnika Primoža Kobeta je prireditve idealna za pripravo tekačev na oktobrski Ljubljanski maraton, polmaratonska razdalja pa primerna tudi za ljubitelje rekreacije, ki si ne morejo privoščiti

večmesečnih priprav, ki jih zahteva maraton. Dan pred osrednjima tekoma organizatorji pripravljajo bogat spremljalni program z otroškimi teki. Podrobnosti o prireditvi in informacije o prijavi so že na voljo na spletni strani www.novomesto21.si.

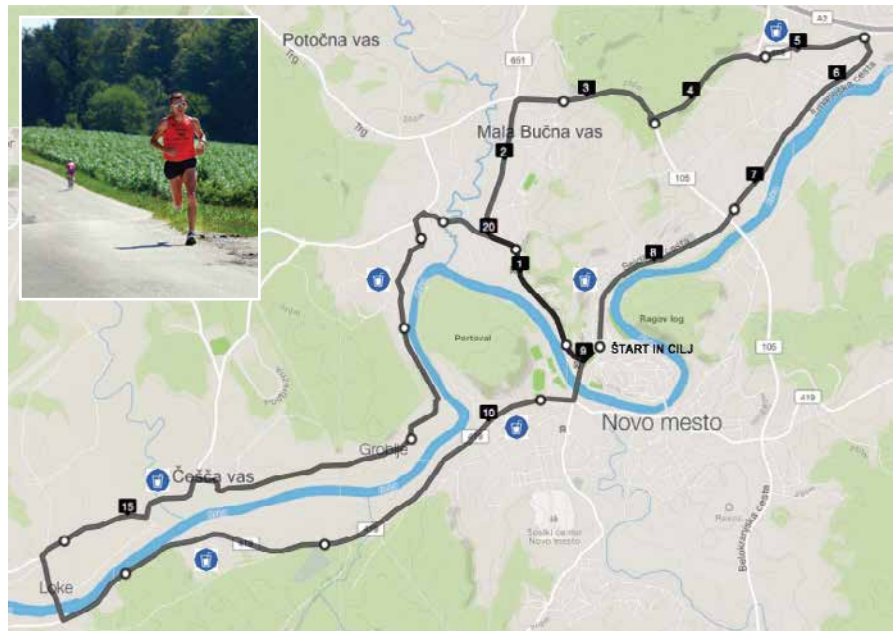

Foto: Boštjan Pucelj

PRIHODNOST ANTON PODBEVŠEK TEATRA SKOZI PRETEKLI IN SODOBNI POGLED

Gledališče je integralna umetnost. Njena razlikovalna poteza v odnosu do drugih je prezenca nastopa »v živo«, ki ne more biti nikoli ponovitev »že-videnega« ali »še-ne-videnega«.

Anton Podbevšek Teater (APT) je najmlajše slovensko profesionalno gledališče; kot gledališka institucija je začelo delovati leta 2006 na območjih Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Imenuje se po prvem slovenskem avantgardistu in *frontmanu* prve slovenske umetniške avantgarde, za katero se je kasneje, po izidu knjige arhitekta Marjana Mušiča, uveljavilo ime novomeška pomlad.

V Preambuli k ustanovitvi APT-ja je zapisano, da se bo gledališka institucija subjektivizirala kot vizualni inštitut s temeljno raziskovalno dejavnostjo med teorijo sodobnosti in sodobne umetnosti ter sodobno uprizoritveno prakso, ki temelji na totalnem gledališču: prinaša drugačen kontekst komunikacije z občinstvom, prinaša performativno umetnost, informans, soarejo, angažirane tematike, zgoščeno artikulacijo internetnega gledališča, gledališča kot filmske forme in/ali drugih oblik, ki ne izhajajo strogo iz klasične gledališke forme. Sočasno APT vzdržuje ravnovesje med kulturnim izročilom in novimi umetniškimi tokovi – v okviru varstva kulturne dediščine so v programe APT-ja uvrščeni tudi avtorji klasičnih slovenskih umetniških besedil, ki jih APT gledališko uprizarja.

Območja delovanja APT-ja so postdramsko, glasbeno, otroško, plesno, filozofsko in raziskovalno gledališče ter vse mejne oblike gledaliških praks, ki so sodobne in so vezane na kreativno aplikacijo novih tehnologij. Ta oblika gledališča zagotavlja pogoje za ustvarjalnost posameznika, mednarodne izmenjave, heterogeno občinstvo in mednarodno promocijo.

Letna produkcija APT-ja so štiri lastne avtentične premiere, ponovitve uprizoritev iz tekočega leta ali prejšnjih let, priprava teoretskih in umetniških soarej, simpozijev, informansov, pedagoških ur o gledališču in umetnosti idr. Poslanstvo APT-ja je izvajanje kakovostnih umetniških uprizoritvenih programov, ki hkrati učinkujejo kot umetniško delo in kot refleksija konkretnih družbenih

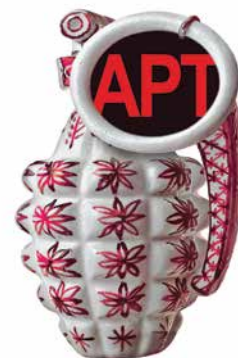
fenomenov, njenih notranjih nasprotij in njihovih simptomov. APT razvija tiste produktivnosti vizualne kulture, ki izhajajo iz gledališča kot oblike misli, misli razcepov, odtujitev, ki skozi raziskavo tvegajo, in to tveganje uprizarjajo v različnih žanrskih kodih, različnih uprizoritvenih zvrsteh in kontekstih, ki jih siceršnja institucionalnost gledališkega aparata pušča zunaj – vključno z intermedijskimi diskurzi in praksami.

APT je razvil »informans« kot informativno, performativno in pedagoško zvrst, ki pred gledališkimi ali drugimi projekti celovito, teoretsko in praktično osvetli določene gledališke projekte, fenomene iz sveta sodobne umetnosti ali novosti v internetni umetnosti. Informans je lahko tudi samostojna in avtonomna akcija, ki predstavi določen dogodek ali določeno singularno. To zvrst bo APT razvijal še naprej; kot do sedaj bo tudi v prihodnje vanj vabil številne umetnike ali teoretike iz Slovenije in tujine.

APT je utemeljen kot odprta možnost uprizarjanj na različnih lokacijah Dolenjske oziroma širše regije ter bo še naprej skušal realizirati svoje projekte in dogodke na sicer prvotno neperformativnih prostorih. Umetnost v okolju narave presega klišejske omejitve gledaliških uprizarjanj in vrača gledališče kot obliko spektakelske umetnosti v prvinskost, v amfiteatre, oddaljene pokrajine (zunaj središč) in v polje umetnosti *land art* (zemeljska umetnost).

Izpostaviti velja gostovanja predstav, slovesnosti oziroma drugih dogodkov v režiji Matjaža Bergerja oziroma v produkciji APT-ja, ki so bili realizirani po slovenskih in mednarodnih lokacijah v kontekstu umetnosti *site specific*. Predstave, odigrane v prostorih, ki prvenstveno niso namenjeni uprizoritveni funkciji, pa so se z uprizoritvami prvotne namembnosti prostora namensko preoblikovale in dobile nove prostorsko-časovne dimenzije, prav tako kot so uprizoritvene vsebine ponudile nove in drugačne pomene, so

se realizirale na krajih: mostova na Loki (*Priglasje na gori Eiger*), kamnolom Cerov log (*Trije zadnji problemi telesa*), letališče Lesce (*Desant*, ob otvoritvi državnega prvenstva v padalstvu), NUK (*Bertolt Brecht: Galileo Galilei*), jahalnica Kmetijske šole Grm Novo mesto in gostovanji v Nici in Nancyju (*Nikoli me ne vidiš tam, kjer te jaz vidim*), Solkanki mostovi (*Edvardu Rusjanu v slovo*), Postojnska jama (*Sigmund Freud: Die Traumdeutung*), Knjižnica Mirana Jarca (*De te fabula narratur*), velodrom v Češči vasi (*XX. stoletje*), Nacionalni nogometni center Brdo (otvoritev Nacionalnega nogometnega centra Brdo/NZS), Amfiteater v Opatiji in Dioklecijanova palača v Splitu

Anton Podbevšek Teater

(*Umberto Eco: Ime rože*, predstava je prejela veliko nagrado festivala Splitsko poletje), Nacionalni park Mljet (*Slavoj Žižek: Trojno življenje Antigone*), v mestu Korčula (*Heraklit/Zenon: Čas je otrok, ki se s kamenčki igra: otrok na prestolu*), Galerija Božidar Jakac, bivša samostanka cerkev (*Slavoj Žižek: Trojno življenje Antigone* in *Janez Vrečko: Kons:o:vel*) idr. APT bo v nadaljevanju leta 2018 nastopil še na ostalih *site specific* lokacijah: junija 2018 bo s predstavo *Janez Vrečko: Kons:o:vel* nastopil v kamnolomu Kopriva na Krasu, v avgustu v starem mestnem jedru mesta Korčule s predstavo *Slavoj Žižek: Trojno*

življenje *Antigone* in konec septembra s predstavo *Janez Vrečko: Kons:ov:el* v Nacionalnem parku Mljet.

APT se bo še naprej povezoval z umetniki iz ožje in širše regije, s slovenskimi in tujimi gledališkimi koproducenti, gostil predstave v produkciji drugih kulturnih organizacij ali posameznih kulturnih ustvarjalcev iz Slovenije in tujine oziroma gostoval v tujini s svojo produkcijo. APT skrbi za vzgojo mladih glede uprizoritvenih umetnosti, načrtuje in izvaja različne oblike vzgojno-izobraževalnih programov (predavanja režiserja, oblikovalca svetlobe in igralca pri informiranju o gledaliških poklicih, o nastopu igralca ipd.) ter sodeluje z lokalnimi in drugimi slovenskimi vzgojno-izobraževalnimi organizacijami;

vrtni, osnovnimi in srednjimi šolami ter univerzami.

Na področju *art kina* se bo APT še naprej aktivno vključeval v pripravo kvalitetnega filmskega programa ter predvajanja evropskih in svetovnih filmov v okviru ljubljanskega filmskega festivala Liffe in Filmskega tedna Evrope, ter se pri tem povezoval s Cankarjevim domom, Ljubljana, in z Razvojnim centrom Novo mesto.

APT je od nastanka leta 2006 postal eden temeljnih nosilcev novomeške in slovenske kulturne oziroma umetniške identitete v smeri sodobnih umetniških praks in bo še naprej skrbel za ohranjanje kakovostnih vsebin kulturnega življenja Mestne občine Novo mesto. Delo APT-ja je pripoznala tudi ostala strokovna javnost

– predstave Anton Podbevšek Teatra se vsakoletno uvrščajo na največje slovenske gledališke festivale (Borštnikovo srečanje, Teden slovenske drame, festival Zlata paličica) in na tuje festivale (mednarodni festival v Olomoucu, Češka, festival Tararabumbiya, Bolgarija). Ob tem pa prejemajo vrsto nagrad (Borštnikove nagrade, nagrade na Tednu slovenske drame, nagrade na festivalu Zlata paličica, Prešernove nagrade, nagrada Mednarodnega olimpijskega komiteja za prispevek umetnosti na temo olimpizma, nagrada Društva oblikovalcev Slovenije za oblikovalsko nagrado četrletja – za vizualno podobo uprizoritve Wagnerjeve opere *Leteči Holandec*) tudi predstave ali posamezniki, ki (so)ustvarjajo APT-jeve gledališke produkcije.

> Majda Luzar, Društvo za realizacijo idej Kocka

LIZIKA, POUČNO, USTVARJALNO IN AKTIVNO POČITNIŠKO VARSTVO ZA OSNOVNOŠOLCE

Foto: arhiv Kocka

Za vse, ki se želijo med poletnimi počitnicami dobro zabavati, poleg tega pa še kaj naučiti, Društvo za realizacijo idej Kocka ob podpori Mestne občine Novo mesto organizira Poletne jezikovne delavnice Lizika. Na delavnicah bo poleg raznovrstnih aktivnosti poudarek na učenju tujih jezikov na zabaven in sproščujoč način: angleščina in nemščina, dodatno pa bodo otroci lahko uživali tudi v ustvarjalnih in športnih dejavnostih. Organizatorji si prizadevajo otrokom popestriti počitnice, obenem pa tudi razbremeniti starše, ki poleti nimajo organiziranega varstva ter želijo svojim otrokom privoščiti najboljše. Poletne jezikovne delavnice Lizika bodo potekale v Športnem parku Loka.

PROGRAM

Na Poletnih jezikovnih delavnicah Lizika se otroci počitnicam primerno čim več naučijo na zabaven način. Poseben poudarek je namenjen aktivnostim na terenu in učenju uporabnih izrazov v določenih situacijah.

TERMINI

V juliju in avgustu od ponedeljka do petka.

URNIK

6.30–8.00 jutranje varstvo in zajtrk
8.00–9.30 učenje tujega jezika na zabaven, sproščujoč način
9.30–9.45 odmor s sadno košarico
9.45–11.15 učenje tujega jezika na zabaven, sproščujoč način
11.15–11.45 odmor, priprava na kosilo
11.45–12.30 kosilo
12.30–13.00 priprava na popoldanske aktivnosti
13.00–15.15 ustvarjalne in športne aktivnosti
15.15–16.30 podaljšano bivanje

Udeležba na Poletnih jezikovnih delavnicah Lizika vključuje 20 šolskih ur tujega jezika (angleščina, nemščina), 15 šolskih ur ostalih aktivnosti (športne in ustvarjalne delavnice), zajtrk, kosilo, sadno košarico in pijačo, jutranje varstvo, podaljšano bivanje, literaturo/delovne liste, majice in ostala darila.

INFORMACIJE IN PRIJAVE

040 731 700 (Majda)
prijava@lizika.si,
www.lizika.si

NOVA ABONMAJSKA SEZONA V KCJT PRINAŠA NOVE UMETNIŠKE PRESEŽKE

Za vse ljubitelje gledališke, plesne in glasbene umetnosti smo v Zavodu Novo mesto pripravili novo sezono predstav in koncertov, ki jo tradicionalno pripravimo v obliki abonmajev, letos pa uvajamo novost – Cikel Muzika eklektika.

Umetnost je namreč čaroben svet. Ko se usedemo v katero koli dvorano na svetu, ko se ugasnejo luči, se pred nami odpre poseben svet. Čarobnost odrskih desk, neponovljiva askeza fizisa plesalcev, glasba, ki nam seže do srca in odpre vsa čutila, čas, ki mine, kot bi trenil, mi pa po predstavi ali koncertu napolnjeni s presežki. Polni čustev, ki jih v nas odpre umetnost.

In vsemu temu sledimo tudi mi v Zavodu Novo mesto, ko snujemo abonmajski program naslednje sezone. Iščemo gledališke in plesne predstave, koncerte, ki bi v nas spodbudili razmišljanje, preizpraševanje o svetu, v katerem živimo, ki odstirajo tančice življenja, tu, doma, ali daleč stran. V Cankarjevem letu, ko obeležujemo 100-letnico smrti tega velikega pesnika, pisatelja in dramatika, še posebej čutimo umetnost. Sledimo postulat, ki mu je sledil tudi Ivan Cankar, da je umetnost najvišja oblika bivanja in duha. Da v nas pušča globoke sledi in nam odpira nova obzorja v razumevanju človeške narave in sveta, v katerem živimo. Po vsaki predstavi ali koncertu smo, brez dvoma, bogatejši – in tako bo tudi potem, ko se z nami potopite v naslednjo sezono, v kateri vas tudi tokrat peljemo po bogatem opusu domačih in tujih umetnikov ali umetniških hiš, ki smo jih uvrstili v naše abonmaje.

In katere predstave oz. koncerte smo pripravili?

V **Gledališkem abonmaju** imamo raznovrsten in pester nabor gledaliških predstav različnih producentov. Predstava Yasmine Reza **BOG MASAKRA** (Drama SNG Maribor), v kateri igra tudi Novomeščan Kristijan Ostanek, je prava »vojna v meščanskem stanovanju«, ki jo bijejo z orožjem komedije. **REALISTI** Jureta Karasa (SNG Nova Gorica) je kabaret za pet igralcev, pijanca in občinstvo – če celotno dogajanje strnemo v en stavek. Izredno zanimiva in povsem izvirna glede zapleta in razpleta je drama PG

Kranj **TEROR** avtorja Ferdinanda von Schiracha, ki nas postavlja pred vprašanje, ali je bolje sestreliti letalo s 164 potniki, da se izognemo smrti 70 tisoč ljudi na nogometnem stadionu. O iskanju sreče v nakupovalnih središčih in absurdnosti potrošništva kot novodobne religije se bomo srečali v sodobni drami kranjskega gledališča **TRI ŽENSKE** Vinka Möderndorferja. Ali smo Slovenci

sta moči združila Big Band RTV Slovenija in Klemen Slakonja, **SLOVENSKA POPEVKA**, ki je gledališki koncert po besedilih Gregorja Strniše, ter **PREKLETI KADILCI** Svetlane Makarovič (SNG Drama Ljubljana).

Otroški abonma poka po šivih, zato ne zamudite vpisnih dni, da si zagotovite sedež za svojega malčka in zase. Naštejmo samo

Izidorji ali Juriji, se bomo spraševali med **VIŠOŠKO KRONIKO** Ivana Tavčarja (SNG Drama Ljubljana), s staranjem, strahom pred smrtjo in priznanjem nemoči pa se spopadali v **ZADNIH LUNAH** avtorja Furia Bordona (Gledališče Koper).

Glasbeni abonma prinaša tri koncerte klasične glasbe in baletni večer. Na skupnem koncertu se nam bosta predstavila **DUO GORIŠEK – LAZAR** (Bojan Gorišek in Milko Lazar na klavirjih) in **ZAGREBŠKI KVARTET SAKSOFONOV**, na katerem bomo slišali ekskluzivne glasbene novosti. Z **GALA BALETNIM KONCERTOM** se bomo poklonili stoletni plesni dediščini na Slovenskem, prisluhnili **Darku BRLEKU** na klarinetu in **GODALNEMU KVARTETU DISSONANCE** ter zaploskali italijanskim simfonikom, zbranim v **SIMFONIČNI ORKESTER MITTELEUROPA**.

V **Glasbeno-gledališki abonma** so uvrščene naslednje predstave: **TOBELIJA** Plesnega Teatra Ljubljana, ki jo skupaj z Nikom Upperjem podpisuje Novomeščanka Rosana Hribar, **GLASBA V TEATRU – TEATER V GLASBI**, v kateri

naslove predstav: **BRUNDA BRRRRRROM!;** **VSI TUKAJ, VSI SKUPAJ;** **JURI MURI V AFRIKI PLEŠE;** **ŠKRT ŠKRT KRA ČOF!;** **SVET JE KOT RINGARAJA;** **ŠČEPER IN MBA;** **ERAZEM IN POTEPUH;** **ŠKRAT KUZMA DOBI NAGRADO.** Človeka kar pri-me, da bi vpisal Otroški abonma, četudi nima otrok, kajne ☺?

In še osnovni podatki za vpis: ta poteka od 13. 6. do 15. 6. za stare abonente, za nove pa od 19. do 29. 6. Abonma lahko vpišete v KCJT, Novi trg 5, ali na daljavo prek spletnega obrazca na www.kcjt.si. Za vse informacije smo vam na voljo prek telefona 07 393 0 395 ali e-pisanja info@kcjt.si.

Kultura bogati človeka, pa naj se to sliši kot še tako oguljena fraza. In Zavod Novo mesto je tu zato, da vam jo pripelje v domači kraj ter vas povabi na uro ali dve kakovostno preživetega časa, ki je zagotovo naložba vase. Vabim vas, da se pridružite novomeški abonmajski družini in vpišete abonma ter se z nami podate v novo sezono 2018/2019.

TRI DESETLETJA LIKOVNIH DELAVNIC V NOVEM MESTU 1988–2018

Novomeška izpostava JSKD-ja 30-letnico likovnih delavnic v Novem mestu obeležuje z veliko razstavo likovnih del, ki so nastala v različnih likovnih programih in starostnih skupinah.

Razstava je na ogled v Kulturnem centru Janeza Trdine do 20. junija.

Prve delavnice so potekale v organizaciji takratne Zveze kulturnih društev (ustanovitelji programa so bili Staša Vovk, Branko Šuster in Niko Golob), od leta 1996 pa delavnice nadaljuje programska naslednica, novomeška izpostava JSKD-ja, ki že več kot dve desetletji tvorno sodeluje pri ustvarjanju ljubiteljskega kulturno-umetniškega izobraževalnega likovnega programa za otroke, mladino in odrasle.

in iskrena želja, da drugim podarijo del svojega znanja in izkušenj. Tako lahko z odličnimi mentorji v ustreznem pedagoškem ozračju, ki se ustvarja v našem ateljeju, ustvarjamo pogoje za ustvarjalno delovanje, širimo splošno likovno razgledanost in spodbujamo k individualnemu umetniškem ustvarjanju do meje posameznikovih zmožnosti in hotenj. Raznovrstni likovni programi pa omogočajo našim udeležencem sistematično poglobljanje v eno samo likovno temo ali pa prehajajo

Gorazd Šimenko). Likovno umetnost pa povezujemo tudi z drugimi oblikami umetniškega izražanja, kot na primer projekt Lepljenka, kjer se likovna oblika stika z literarno. V projektu, ki smo ga izvedli v obdobju 2015–2018, je sodelovalo blizu 450 gimnazijcev iz vse Slovenije ter gostje, mladi iz Trsta in Banjaluke. Posebnost je tudi naš likovni natečaj za osnovnošolce. Po jubilejnem letu, ko smo v Novem mestu praznovali 650-letnico, smo se

Veliko pozornosti namenjamo raznovrstnim likovnim programom in vsebinam. Med najbolj zanimivimi programi so zagotovo grafika, animirani film, vitraž, mozaik, pirografija, ilustracija, potisk tekstilij, umetniška fotografija, oblikovanje stekla, lepljenka itn. Uspeh delavnic, ki ga potrjujejo udeleženci, zagotavljajo vsebina, mentorji in strokovna organizacijska podpora. Naše mentorje odlikujeta strokovnost, potrjena z lastnim ustvarjanjem,

Foto: arhiv JSKD

s področja na področje in si na ta način širijo likovno obzorje. Nekateri so svojo ustvarjalno pot začeli prav pri nas in se danes k nam vračajo kot odlični ustvarjalci in mentorji.

Naši dolgoletni mentorji so: Vesna Di Domenico, Mojca Lampe Kajtna, Jože Kotar, Tanja Kraševc, Jože Kumer, Suzana Lipar, Ksenija Pejanovič, Boštjan Pucelj in še mnogi drugi.

Med bolj zahtevne likovne delavnice zagotovo sodi grafična, ki pa je v našem Novem mestu popolnoma zasvojila skupino ljubiteljskih ustvarjalcev. Grafične skupine, ki bi delovale tako sistematično kot naša, so v Sloveniji prava redkost. Izjemno pomembno vlogo so imeli mentorji, ki so te programe vodili (Marin Berovič, Dare Birsar, Hamo Čark, Nataša Mirtič, Janko Orač,

na pobudo likovnih pedagogov odločili, da z natečaji nadaljujemo bienalno. Posebnosti so zadnja leta tudi delavnice umetniške fotografije za otroke in mladino, ki pa jih izvajamo na širšem območju, kot ga pokriva izpostava. Tako smo za občino Škocjan izdelali razglednice, za občino Šentjernej letni koledar, za občino Dolenjske Toplice pa več tematskih razstav in vseslovenskih natečajev.

V treh desetletjih smo tako izvedli več kot dvesto različnih likovnih programov in vsebin, ki jih je obiskovalo več kot dva tisoč udeležencev, vodilo pa več kot šestdeset različnih mentorjev. Zadosten razlog torej, da malce postojimo, se zavemo in hkrati premislimo, kam in kako naprej. Kje je sled bolj opazna, kje je pot širša in kje ožja ...

VPISI

ABONMAJEV 2018/19
V KC JANEZA TRDINE / NOVO MESTO

od 13. do 29. junija 2018

gledališki
glasbeni
glasbeno-gledališki
otroški

muzika
eklektika

SOBOTA, 22. SEPTEMBER 2018

SILENCE

Turistični vodič po občutkih izgubljenosti

ČETREK, 18. OKTOBER 2018

SIMON PHILLIPS & BILL EVANS

Zen Amadeus

PETEK, 16. NOVEMBER 2018

CONTAINER DOXA

Less Than Nothing

PETEK, 21. DECEMBER 2018

VRUJA & RUDI BUČAR

Večer istrske glasbe in pripovedi

RASTOČA KNJIGA V POSVETOVALNICI ZA UČENCE IN STARŠE NOVO MESTO

Tone Pavček je zapisal:

**Rastoča knjiga je več kot knjiga;
je skrinja narodne zaveze;
je duh, ki se nad časom dviga;
je zvezda stalnica: ljubezen.**

Rastoča knjiga je široko zasnovan slovenski kulturni in izobraževalni projekt, ki je nastal na prehodu v novo tisočletje. Idejni oče Rastoče knjige je naš domačin, dr. Janez Gabrijelčič. V svetovnem merilu se tako Slovenci predstavljamo kot narod, ki želi s svojo kulturo prispevati v svetovno zakladnico. Projekt povezuje vse generacije Slovencev, ljudi različnih poklicev in interesov, ki bivajo v domovini in po svetu. Povezovanje, ki temelji na ljubezni in spoštovanju, pa je eden ključnih ciljev Rastoče knjige. Simbol slovenske Rastoče knjige predstavlja kip deklice, ki v naročju drži knjigo, simbol učenja, duhovnega bogatenja in nenehne rasti.

V seznam Rastočih knjig po Sloveniji se je v lanskem letu vpisala tudi naša Posvetovalnica za učence in starše. 25. maja 2017 smo ob 40. obletnici praznovanja obstoja in delovanja Posvetovalnice za učence in starše s ponosom in veseljem »posadili drevo«, ki ponazarja Rastočo knjigo Posvetovalnice. Na eno od vej smo posedli glineno deklico, s simboličnim imenom Lučka. V svojem naročju pestuje knjigo, ki ji dajemo v naši ustanovi velik pomen,

saj nam predstavlja simbol razvoja, učenja, znanja in nenehne rasti. V letu dni je naše »drevo« že pošteno »pognalo« svoje korenine. Z Rastočo knjigo in »rastočim drevesom« smo postali še bogatejši. Rastoča knjiga nas bo namreč vseskozi spodbujala k pridobivanju novega znanja in negovanju vrednot. Zavedamo se, da nikoli nismo tako veliki, da ne bi mogli biti še večji. »Postanimo to, kar lahko, in naredimo vse, kar zmoremo,« je naše vodilno načelo. Prav vsak trenutek, vsak dan in skozi čas lahko naredimo nekaj dobrega. Želimo biti in ostati spodbuda in pobuda za dobro, lepo, koristno in vredno. Naša vodilna misel ob otvoritvi Rastoče knjige je bila: »Z roko v roki gre lažje. Skupaj zmoremo skoraj vse.«

Poskrbeli bomo, da bo naše drevo pridno raslo in da bo vsako leto bogatejše za novo knjigo in novo misel. Želim si, da s svojo rastjo ne bi nikoli končalo.

Ob Rastoči knjigi pa smo v lanskem letu izdali tudi *Abecedo odličnosti*. Knjižico, na katero smo zelo ponosni, bogatijo razmišljanja, različnih izdelkov in likovnih umetnij naših otrok, ki obiskujejo Posvetovalnico, nam zaupajo in

verjamejo v naše poslanstvo. Prav zato ima knjižica posebno vrednost.

Projekt Rastoča knjiga pridno prerašča mednarodne meje in se razvija v mednarodni projekt Združene Rastoče knjige sveta, ki temelji na medsebojnem sodelovanju na področju kulture, znanosti in umetnosti. V svetovnem merilu se tako Slovenci predstavljamo kot narod, ki želi s svojo kulturo prispevati v svetovno zakladnico. S to plemenito in dobronamerno

idejo vabi Rastoča knjiga vsakega posebej in vse skupaj prav vsak dan, vsako leto in vso našo prihodnost.

Sporočilnost Rastoče knjige je globoka, saj gradi odličnost na vseh ravneh človekovega delovanja, poudarja pomen knjige, kulture in znanja, ki so vodilo človekovega razvoja.

29. 5. 2018 se je v Ljubljani odvil Festival združenih Rastočih knjig sveta, ki smo se ga z velikim veseljem in ponosom udeležili tudi predstavniki Posvetovalnice za učence in starše Novo mesto. Deklica z Rastočo knjigo nas v letu 2018 še prav posebej nagovarja in spodbuja k sodelovanju in negovanju ljubezni. Z veseljem bomo sledili njenemu povabilu.

Foto: arhiv Posvetovalnice

> Namiznoteniški klub Novo mesto

DA BI SE BOLJE POZNALI

Namiznoteniški klub Krka Novo mesto je letos izdal obsežno monografijo (254 strani, povečan A4), ki jo je posvetil 70-letnici neprekinjenega delovanja kluba. Pod naslovom *Da bi se bolje poznali* je avtor mag. Janez Pezelj združil štiri poglavja.

V prvem je dokaj podrobno predstavil zgodovino kluba in jo mestoma obogatil z informacijami o zanimivih ljudeh, ki so sodelovali s klubom ali imeli pomembno vlogo pri razvoju slovenskega namiznega tenisa, drugo poglavje predstavlja 40 intervjujev z igralci, igralkami, trenerji, sodniki ..., tretje je namenjeno anekdotam, ki so vezane na novomeški namiznoteniški klub (med njimi je tudi zgodbica o dvoboju med legendarnim direktorjem Krke Milošem Kovačičem in njegovim naslednikom Jožetom Colaričem), četrti del pa prinaša pregled, kdo vse je bil

predsednik kluba, kdo so bili trenerji, sodniki, kdo je dobil Bloudkovo priznanje, katera mesta je osvojil klub od ustanovitve naprej (biser tega poglavja je pregled, kdo vse iz Novega mesta je osvojil naslov državnega prvaka) ...

V knjigi je tudi veliko fotografij, poglavja pa povezujejo štiri imenitne karikature enega najboljših slovenskih karikaturistov Andreja Novaka.

»Glede na to, da čas prehitro beži, je zame veliko veselje, da prihaja med nas delo, ki bo zanamcem pustilo dokumentiran spomin. Nekdanji sodelavec, novinarski sopotnik, športni delavec, je opravil

sijajno delo, saj je v knjigi *Da bi se bolje poznali* pozabi iztrgal trenutke, na katere smo, bomo in bodo ponosni še mnogi naslednji rodovi. Rezultati športnikov ostajajo, a pot do njih je velikokrat prezrta. Kajti dosežki najboljših so le nadgradnja dela stotine zanesenjakov in okolja, v katerem so dozoreli. Pezljeva knjiga /almanah/ je dokument, ki z besedami veččega kronista, sopotnika minulih let, daje delu verodostojnost. Za zanamce. Za spomin, sedanost in prihodnost.«

Marjan Fortin, dolgoletni športni novinar, poznavalec slovenskega namiznega tenisa ter komentator na RTV Slovenija.

POLETJE NA GRADU GRM: RUDI POTEPUŠKI, NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI IN NOVO MESTO SHORT

Poletni program založbe in knjigarne Goga Rudi Potepuški, festival ulične umetnosti, Novomeški poletni večeri in delno tudi Novo mesto short – festival kratke proze – bo letos izjemoma na gradu Grm. Na vse dogodke bo, kot vedno, vstop prost. Kot vedno bomo gostili mojstrice in mojstre besede, ljudi, ki izstopajo na svojih področjih.

Rudi Potepuški, mestni vagabund z mednarodno zasedbo, ki zabava otroke vseh starosti, bo na gradu Grm od četrтка, **5. julija, do vključno sobote, 7. julija**. Gostil bo najboljše akrobate, klovne, pastirje, žonglerje, artiste, striptizerje in ostale ulične umetnike. **V četrtek, 5. julija, začnemo ob 18.00 s Pohodno cirkuško predstavo**, ki nas bo popeljala na akrobatsko-gledališki izlet. Prave ali pravljичne ulice bodo postale oder, fasade kulisa, tlakovci plesišča, hupanje mimo vozečih avtomobilov pa zvočna podlaga. Ob 19.00 bo predstava **Čreda**. Pastir čuva čredo živali, ki se pase sredi vaše zabave. Ta nenavadna bitja brez možganov še pri vsakdanjih opravilih, kot so prehranjevanje, spanje in parjenje, povzročajo nered. Paša med realnostjo in fikcijo. Dan bomo končali z gibalno predstavo o iskalcu zmajev ob 20.00. **Legenda o zmaju** pravzaprav predstavlja notranje potovanje vsakega izmed nas, vsak človek je zmožen slabih in škodoželjnih dejanj, kadar deluje iz strahu. V predstavi se prepletajo različna performativna sredstva od uličnega gledališča, sodobnega in izraznega plesa, akrobatike in cirkusa pa do borilnih veščin in klasičnih kitajskih plesov s pahljačami. **V petek, 6. julija, bo od 15.00 do 17.00 potekala vsakoletna cirkuška delavnica skupine Cirkokrog**. V sproščenem okolju in pod budnim očesom naših mentorjev se lahko prav vsak nauči osnov rokovanja s cirkuškimi rekviziti in poleti v različnih akrobatskih položajih. **Od 16.00 do 19.00 bodo na voljo lesena igrala**. Različne odpadne kose (zavržene pralne stroje, peči, računalnike, kolesa ipd.) bomo spreminjali v interaktivna igrala, igre za velike in majhne otroke, za družine in vse ostale, ki se radi zabavajo, in ob tem razvijali tudi motorične spretnosti ter miselne sposobnosti. **Ob 17.00 bo Želva parada**. S pomočjo znakovnega jezika, glasbe, plesa, vonja in pripovedovanja bo mlade seznanjala z okoljevarstvom in načini, kako lahko tudi sami pozitivno vplivajo na okolje. Sledila bo predstava **Pandemia** o predsedniški kampanji. Kandidatka je Panda, kampanja je živahna, polna pesmi in sodelovanja

publike. Le malega človeka, ki pobira smeti za udeleženci shoda, skoraj ne opazimo. **Ob 20.00 bo predstava Šah mat**. Natančni šahist se spušča v igro s šahovskimi figurami, ki oživljajo, in šahovnico, ki dobiva gromozanske dimenzije in povzroča kaos. **Ob 21.00 bomo dan zaključili s klovnovskim kabaretom za odrasle**. Prepustite se, da vas zavedejo v svet, ki ga tako dobro poznate. Ne bo manjkalo učiteljic, ki »vedo«, kako z otroki, moških, ki »vedo«, kako z ženskami, in žensk, ki »vedo«, kako same s seboj. Strast, ljubezen in samopozaba. **Za crknt!** V soboto nadaljujemo z delavnico Cirkokorg sledi predstava **Planet od plastike, soavtorica je pisateljica Maja Gal Štromar**.

Novomeški poletni večeri se bodo začeli s koncertom mešanega pevskega zbora **Pomlad 12. julija ob 21.00**. Ne čakaj na maj, Čez šušarski most, Zato sem noro te ljubila, Poletna noč ... V priredbi zborovodkinje Alenka Podpečan in vrhunskih novomeških glasbenikov DMP, Dan D, Kovači, Tretji kanu, MRFY, Barakuda ohranjajo in popularizirajo žlahtno slovensko popevko. Za mlade vseh starosti. V soboto, 12. julija, bo glasbena predstava za otroke Polhovo pero o pesniku Puhiju in iskanju njegovega peresa brez katerega ne more pisati pesmi. **V četrtek, 19. julija, ob 20.00 se bo Ksenija Horvat pogovarjala s Svetlano Slapšak**, antropologinjo, kolumnistko, kuharico in intelektualko. Naslednji **četrtek, 26. julija, bo pogovor o Kataloniji z gostoma Milanom Kučanom in Bojanom Brezigarjem; vodil ga bo Luka Lisjak Grabijelčič**. Milena Zupančič in Tadej Golob se bosta **2. avgusta** pogovarjala o biografiji velike igralkine in ženske **Kot bi Luna padla na Zemljo**. Čez teden dni sledi **pogovor z Vinkom Möderndorferjem** in Gogino urednico Jelko Ciglenceki. **Sobota, 11. avgust, bo v znamenju koncerta Rudija Bučarja in Istrabenda**. Pisatelj in filozof Mirt Komel se bo v družbi z Goranom Savičem z Evropskega inštituta za vedenjske študije in strokovnjakom za ugotavljanje verodostojnosti izjav s poligrafom ter z zunanjo sodelavko založbe Goga Jedrt Jež Furlan

pogovarjal o romanu **Medsočje**. Založba Goga letos praznuje dvajset let delovanja. Na zabavo bomo 23. avgusta povabili naše avtorice in avtorice, poskrbeli bomo tudi za glasbo v živo. Kot se za rojstno dnevno zabavo spodobi, bo kar nekaj presenečenj.

Poletje bomo zaključili s festivalom kratke zgodbe **Novo mesto short**. V četrtek, 30. avgusta, bo ob 17.00 na dvorišču bukvarne Šega pogovor o kriminalnem romanu s Svetlano Slapšak, Tadejem Golobom in Jelko Ciglenceki. Po uro trajajočem pogovoru se bomo preselili v atrij knjigarne Goga, kjer se bodo Boris Dežulović, Ervin Hladnik Milharčič in Ahmed Burić pogovarjali o razliki med novinarsko in literarno zgodbo. Na gradu Grm bo od 20. ure naprej sledil **pripovedovalski večer, kjer bodo Svetlana**

Slapšak, Tadej Golob, Ervin Hladnik Milharčič in Boris Dežulović pripovedovali zgodovinske, realne, izmišljene zgodbe o umorih na Balkanu. Naslednji dan bodo med 13. in 18. uro na različnih prizoriščih (od Frančiškanske knjižnice, dvorišča ob Glavnem trgu do atrija knjigarne Goga) potekali pogovori z nominiranci za nagrado novo mesto, torej z avtoricami in avtorji kratkih zgodb, ki jih je izbrala strokovna žirija Društva slovenskih literarnih kritikov. **Večer bomo zaključili s podelitvijo nagrade novo mesto, sledil bo koncert skupine Katalena**. Zadnji dan, v soboto, 1. septembra, bo pogovor z nagrajenko ali nagrajencem v atriju knjigarne Goga; vodila ga bo Carmen L. Oven.

DAJMO PRILOŽNOST SLOVENŠČINI

V minulih mesecih so člani Slavističnega društva Dolenjske in Bele krajine nadaljevali s projektom Slavističnega društva Slovenije, ki je namenjen spodbujanju skrbi za jezik v javni rabi in poteka pod imenom Dajmo priložnost slovenščini. V okviru dejavnosti udeleženci tekmujejo za priznanje Slavističnega društva Slovenije Všeček za slovenščino. Cilj delavnic in pokrajinskih tekmovanj je pridobiti tekmovalec v znanju slovenščine na državni oz. vseslovenski ravni.

Po nekoliko negotovih začetkih v lanskem letu so se delavnice izkazale kot odlična oblika sodelovanja društva z javnostjo. Koncept prireditve poteka po zasnovi dr. Bože Krakar Vogel: udeleženci se v prvem delu prireditve seznanijo s statusom in položajem slovenščine (ustava, zakonodaja, odnos javnosti ipd.), v drugem delu pa najprej rešujejo pisni preizkus

praktičnega znanja slovenščine. Zadnji del srečanja je posvečen pogovoru o rešitvah preizkusa in jezikovnih zagatah iz vsakdanjega sporazumevanja, slovenist pa predstavi tudi jezikovne priročnike na spletu (portal Fran, Gigafida itd.). Delavnica se zaključi s podelitvijo priznanj Všeček za slovenščino.

V spomladanskem času je bilo izpeljanih sedem delavnic, in sicer za administrativne in računovodske delavce Šolskega centra Novo mesto, Klub tajnic in poslovnih sekretark Trebnjega in okolice, učiteljski kolektiv na Osnovni šoli Drska, na Območnem združenju Rdečega križa Novo mesto in v Kabinetu župana MONM. Odziv udeležencev je odličen v obeh delih: uvodnem o slovenščini v javni rabi in v tekmovalnem delu, zlasti ob preverjanju rešitev pa se razvije živahna razprava. Na delavnicah v Novem mestu je bilo letos podeljenih že sedemnajst priznanj.

Pokrajinsko slavistično društvo bo jeseni nadaljevalo z jezikovnimi delavnicami na regijski ravni, na državni ravni pa sodeluje pri pripravah na prvo vseslovensko tekmovanje za Zlati všeček za slovenščino, priznanje Slavističnega društva Slovenije, ki bo **14. septembra 2018 ob 16. uri v Trubarjevi hiši v Ljubljani.**

Na tekmovanje se lahko prijavijo vsi, ki se želijo pomeriti v rabi slovenskega jezika, saj priznanje, pridobljeno na pokrajinski ravni, ni pogoj za udeležbo. Prijave so možne do 5. septembra 2018 na naslov **sddb17@gmail.com.**

NAJ BLOK 2018

v upravljanju Zarje d.o.o. Novo mesto

V Zarji d.o.o. Novo mesto smo se odločili spodbuditi stanovalce oz. etažne lastnike večstanovanjskih in stanovanjsko-poslovnih stavb, katerih upravnik smo, da po svojih močeh pripomorejo k temu, da bo njihov blok odraz čistega, urejenega in okolju prijaznega bivanja. Vabimo Vas, da se pridružite naši akciji, ki bo potekala od junija do konca septembra 2018.

POGOJI ZA IZBOR

Večstanovanjske in stanovanjsko-poslovne stavbe v upravljanju Zarje d.o.o. Novo mesto.

NAGRADE

- 1.1.000 EUR v rezervni sklad bloka
2. 500 EUR v rezervni sklad bloka
3. 250 EUR v rezervni sklad bloka

Vsi udeleženci prejmejo praktične nagrade.

PRIJAVE do 30. 06. 2018

Prijave lahko pošljete na naš naslov Zarja d.o.o. Novo mesto, Prešernov trg 5, 8000 Novo mesto, na elektronski naslov: najblok@zarja.si, ali se prijavite na spletni strani www.zarja.si.

Na teh naslovih lahko dobite tudi vse ostale informacije o poteku akcije Naj blok 2018.

				NOVO MESTO	NAPRAVA IZ CEVI ZA PREVAJANJE PARE	ORANJE	POLOŽAJ, DRŽA	KEMIJSKI SIMBOL ZA NEON	STARA ENOTA ZA DELO, ENERGIJO IN TOPLOTO	HORMON ŠČITNICE	PAŠALUK	SEZNAM POGLAVLJ V KNJIGI, INDEKS
				ZVOK ALI SLIKA POSNETA NA MAGNETNI TRAK								
				ŽILA ODVODNICA								
				EGIPČANSKI BOG SONCA				GL. MESTO AVSTRIJSKE ŠTAJERSKE, GRADEC VOJSKA				
				VELIKA DIVJA RACA					ŠVEDSKI KNJIŽEVNIK (HANSSON) ANTIČNO IME ZA NIN			
				VIRC, EVA NATEGNITEV, NATEGOVANJE			TISKARSKI NOŽ, POSNEMALNIK PONUDBA					
NOVO MESTO	BRITANSKA PLOŠČINSKA MERA	ŠVEDSKA IGRALKA (OLIN)	UŽITNI DEL RASTLINE ŠKRIC PRI SUKNJI			SL. PISATELJICA (OKIČ) ZAČASNA VOJAŠKA VLADA					GRŠKA IGRALKA (PAPAS)	LEPLJENKA
MESTO V BELGIJI, AALST						PRISTAŠ HEDONIZMA, HEDONIST						
SLOVENSKI PESNIK (DRAGOTIN)						RADIOAKTIVEN KEM. ELEMENT (U) SL. IGRALEC (JANEZ)				SIMBOL ZA GOSTOTO NEMŠKI PISATELJ (GOTTFRIED)		
SNOV, IZ KATERE SE PRIDOBIVA ENERGIJA								KAJNOV BRAT KDOR POKLIČNO KAJ ČUVA				
SL. NOVINAR- KA, KRITIČAR- KA IN PREVAJAL- KA (ŠUKLJE)					LUKNJAČ JUŽNI SADEŽ				GLAVNI ŠTEVNIK NERESNIČNA VEST, IZMIŠLJOTINA			
SESTAVIL: PETER UDIR	SLOVENSKI SLIKAR (VLADIMIR)	NAD- STROPJE VIDEZ, IMIDŽ					PAMETEN ČLOVEK ZELO GOSTA TKANINA ZA PERNICE					
AGAME- MNONOVO BIVALIŠČE						IME PISATELJA CANKARJA ZIMZELENO DREVO, KLEK					BLAGAJNA	ELEKTRIČNA MORSKA RIBA
KEMIJSKI SIMBOL ZA AMERICIJ			LEGA, GANTAR NEKD. INDIJSKI PREMIER (SHAŠTRI)							KRAJEVNA SKUPNOST SL. PEVEC (PLESTENJAK)		
PTICA PEVKA S KRATKIM, DEBELIM KLJUNOM						ČEBELNJAK NEWMAN, THOMAS						
DOPADANJE								POSEKA, GOLIČAVA V GOZDU				
POMOŽNI ASTRONOMSKI INSTRUMENT								PAPEŽEV LETNI DOHODEK				

BENN - nemški pisatelj (Gottfried); **CELOSTAT** - pomožni astronomski instrument; **OTEPEK** - škric pri suknji; **RAKEL** - tiskarski nož, posnemalnik;

Geslo pošljite na naslov MO Novo mesto, Seidlova cesta 1, 8000 Novo mesto, s pripisom Križanka. Upoštevali bomo vse pravilne rešitve, ki bodo prispele do 30. julija, in med njimi izžrebali 10 nagrajencev, ki bodo prejeli promocijske dežnike in kape Novo mesto.

Ime in priimek:

E-naslov ali naslov:

Iskano geslo:

PRAZNIK SITULAE FESTIVAL

3. festival
prazgodovinskega življenja
in kulinarike
30. junij 2018

NOVO MESTO | MUZEJSKI VRTOVI
od 18.00 do 24.00

www.dolenjskimuzej.si